

Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

za I półrocze 2008 roku

Spis treści

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	1
Skonsolidowany bilans.....	2
Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym.....	3
Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych.....	4
Dane informacyjne o Banku i Grupie kapitałowej.....	5
Wybrane dane finansowe ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	6
Znaczące zasady rachunkowości.....	6
Porównywalność danych finansowych – zmiany w sposobie prezentacji.....	31
Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	33
1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności.....	33
2. Wynik z tytułu odsetek.....	37
3. Wynik z tytułu prowizji.....	37
4. Wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych.....	38
5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja.....	38
6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	39
7. Koszty działania banku	39
8. Pozostałe koszty	40
9. Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe.....	40
10. Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności.....	40
11. Podatek dochodowy.....	41
12. Zysk przypadający na jedną akcję.....	42
13. Dywidendy wypłacone / zaproponowane do wypłaty.....	42
14. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	42
15. Kredyty i inne należności udzielone innym bankom.....	43
16. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	43
17. Inwestycje.....	45
18. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.....	47
19. Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	48
20. Kredyty i inne należności udzielone klientom.....	48
21. Jakość portfela kredytów i innych należności.....	50
22. Zmiana stanu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości należności kredytowych.....	50
23. Inwestycje w jednostki podporządkowane.....	51
24. Nieruchomości inwestycyjne.....	52
25. Rzeczowe aktywa trwałe.....	52
26. Wartości niematerialne	55
27. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	57
28. Aktywa i rezerwa z tytułu podatku odroczonego.....	58
29. Inne aktywa.....	61
30. Świadczenia dla pracowników.....	61
31. Zobowiązania wobec innych banków.....	62
32. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat..	63
33. Zobowiązania wobec klientów.....	63
34. Rezerwy.....	65
35. Inne zobowiązania.....	66
36. Kapitał akcyjny.....	67
37. Kapitał z aktualizacji wyceny.....	67
38. Zyski zatrzymane.....	68

39. Struktura bilansu według walut.....	70
40. Pozycje pozabilansowe.....	73
41. Zobowiązania warunkowe.....	73
42. Pozabilansowe instrumenty finansowe.....	74
43. Rachunkowość zabezpieczeń.....	76
44. Wartość godziwa.....	77
45. Działalność powiernicza.....	79
46. Leasing operacyjny.....	80
47. Gotówka i jej ekwiwalenty.....	80
48. Objaśnienie podziału działalności Grupy na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową w rachunku przepływów pieniężnych.....	80
49. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu niektórych pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów pieniężnych.....	81
50. Podmioty powiązane.....	82
51. Transakcje z personelem zarządczym i pracownikami.....	83
52. Zdarzenia po dacie bilansowej.....	85
53. Zmiany w strukturze jednostki gospodarczej / grupy kapitałowej.....	85
54. Zatwierdzenie sprawozdania.....	85
Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.	86
<u>Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A.</u>	
Rachunek zysków i strat.....	129
Bilans.....	130
Zestawienie zmian w kapitale własnym.....	131
Rachunek przepływów pieniężnych.....	132
1. Istotne zasady rachunkowości.....	133
2. Dane uzupełniające do rachunku zysków i strat oraz bilansu.....	134
3. Sezonowość lub cykliczność działalności.....	138
4. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.....	138
5. Wyplacone dywidendy.....	138
6. Przejęcia.....	138
7. Pozycje pozabilansowe.....	138
8. Nabycie lub zbycie pozycji aktywów rzeczowych trwałych (sprzedaż nieruchomości).....	138
9. Rozliczenia z tytułu spraw sądowych.....	139
10. Podmioty powiązane.....	139
11. Zdarzenia po dacie bilansowej.....	141
12. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 5% głosów na WZA	141
13. Zestawienie zmian w akcjach posiadanych przez osoby zarządzające.....	141

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (w tys. PLN)	<i>Numer noty</i>	I półrocze 2008 okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	I półrocze 2007 okres od 01.01.2007 do 30.06.2007
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	2	1 557 184	1 178 222
<i>Koszty odsetek</i>	2	1 006 532	659 157
Wynik z tytułu odsetek	2	550 652	519 065
<i>Przychody z tytułu prowizji</i>	3	492 063	505 952
<i>Koszty prowizji</i>	3	69 546	50 328
Wynik z tytułu prowizji	3	422 517	455 624
Wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych	4	25 617	22 881
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja	5	184 367	18 988
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	6	-3 002	19 364
Wynik na działalności podstawowej		1 180 151	1 035 922
Koszty działania banku	7	749 751	676 668
Pozostałe koszty	8	5 469	2 295
Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	9	-58 157	-32 996
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	10	25 830	23 300
Zysk (strata) brutto		508 918	413 255
Podatek dochodowy	11	101 449	72 969
Zysk (strata) netto		407 469	340 286
- przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		407 470	335 187
- przypadający na udziały mniejszości		-1	5 099
Zysk (strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		407 470	335 187
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		13 010 000	13 010 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	12	31,32	25,76
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych		13 010 000	13 010 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		31,32	25,76

SKONSOLIDOWANY BILANS (w tys. PLN)	<i>Numer noty</i>	I półrocze 2008 stan na 30.06.2008	koniec roku 2007 stan na 31.12.2007	I półrocze 2007 stan na 30.06.2007
A K T Y W A				
- Kasa, środki w Banku Centralnym	14	1 622 851	1 841 725	2 608 866
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	15	9 002 046	15 183 665	18 078 943
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	16	11 160 129	7 907 564	6 998 008
- Inwestycje	17	17 001 261	9 388 273	9 593 763
- dostępne do sprzedaży	17	10 816 223	8 547 497	9 593 763
- utrzymywane do terminu wymagalności	17	6 185 038	840 776	0
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	19	75 992	4 572	3 770
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	20	20 385 740	16 379 138	14 567 176
- Inwestycje w jednostki podporządkowane	23	84 859	97 326	77 028
- Nieruchomości inwestycyjne	24	135 845	144 713	149 127
- Rzeczowe aktywa trwałe	25	529 148	532 938	552 471
- Wartości niematerialne	26	311 016	318 825	319 332
- Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	27	266	241	254
- Aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego		13	25 256	0
- Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28	88 028	49 292	99 527
- Inne aktywa	29	129 862	137 332	154 813
A k t y w a r a z e m		60 527 056	52 010 860	53 203 078
P A S Y W A				
ZOBOWIĄZANIA				
- Zobowiązania wobec Banku Centralnego		0	0	0
- Zobowiązania wobec innych banków	31	6 085 194	1 810 195	3 868 436
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	32	1 637 628	1 214 981	4 344 388
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	19	24 515	0	0
- Zobowiązania wobec klientów	33	47 591 057	44 501 837	40 253 416
- Rezerwy	34	69 382	72 507	83 026
- Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		53 602	126	50 986
- Inne zobowiązania	35	1 086 334	570 712	952 038
Z o b o w i ą z a n i a o g ó ł e m		56 547 712	48 170 358	49 552 290
KAPITAŁY				
- Kapitał akcyjny	36	130 100	130 100	130 100
- Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		993 750	993 750	993 750
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	37	-239 056	-149 591	-65 115
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	37	50 786	57 998	53 681
- Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		-20 157	0	0
- Zyski zatrzymane	38	3 062 203	2 806 526	2 509 476
K a p i t a ł w ł a s n y p r z y p a d a j ą c y n a j e d n o s t k ę d o m i n u j ą c ą		3 977 626	3 838 783	3 621 892
- Kapitały mniejszości		1 718	1 719	28 896
K a p i t a ł y o g ó ł e m		3 979 344	3 840 502	3 650 788
P a s y w a r a z e m		60 527 056	52 010 860	53 203 078
Współczynnik wypłacalności				
		11,22%	13,12%	13,41%
Wartość księgowa				
		3 977 626	3 838 783	3 621 892
Liczba akcji				
		13 010 000	13 010 000	13 010 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)				
		305,74	295,06	278,39

*Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku*

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM (w tys. PLN)

I półrocze 2008

okres od 01.01.2008 do 30.06.2008

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Zyski zatrzymane	Kapitały mniejszości	Kapitały razem
Kapitał na początek okresu	130 100	993 750	-149 591	57 998	0	2 806 526	1 719	3 840 502
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-	-	-132 730	-	-	-	-	-132 730
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	43 265	-	-	-	-	43 265
- zbycie środków trwałych	-	-	-	-539	-	424	-	-115
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-	-6 673	-	-	-	-6 673
- efektywna część powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-	-	-	-	-20 157	-	-	-20 157
- wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-152 217	-	-152 217
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	407 469	-	407 469
- udział akcjonariuszy mniejszościowych w wyniku finansowym netto	-	-	-	-	-	1	-1	0
Kapitał na koniec okresu	130 100	993 750	-239 056	50 786	-20 157	3 062 203	1 718	3 979 344

Numer noty: 36,37,38

koniec roku 2007

okres od 01.01.2007 do 31.12.2007

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Zyski zatrzymane	Kapitały mniejszości	Kapitały razem
Kapitał na początek okresu	130 100	993 750	42 830	52 263	0	2 536 751	22 699	3 778 393
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-	-	-174 090	-	-	-	-	-174 090
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	-18 331	-	-	-	-	-18 331
- zbycie środków trwałych	-	-	-	-257	-	2 030	-	1 773
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-	-2 979	-	-	1 098	-1 881
- nabycie od udziałowców mniejszościowych udziałów w jednostce zależnej	-	-	-	8 971	-	-	-28 176	-19 205
- wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-362 979	-	-362 979
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	636 822	-	636 822
- udział akcjonariuszy mniejszościowych w wyniku finansowym netto	-	-	-	-	-	-6 098	6 098	0
Kapitał na koniec okresu	130 100	993 750	-149 591	57 998	0	2 806 526	1 719	3 840 502

Numer noty: 36,37,38

I półrocze 2007

okres od 01.01.2007 do 30.06.2007

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Zyski zatrzymane	Kapitały mniejszości	Kapitały razem
Kapitał na początek okresu	130 100	993 750	42 830	52 263	0	2 536 751	22 699	3 778 393
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-	-	-90 084	-	-	-	-	-90 084
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	-17 861	-	-	-	-	-17 861
- zbycie środków trwałych	-	-	-	-233	-	517	-	284
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-	1 651	-	-	1 098	2 749
- wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-362 979	-	-362 979
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	340 286	-	340 286
- udział akcjonariuszy mniejszościowych w wyniku finansowym netto	-	-	-	-	-	-5 099	5 099	0
Kapitał na koniec okresu	130 100	993 750	-65 115	53 681	0	2 509 476	28 896	3 650 788

Numer noty: 36,37,38

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH (w tys. PLN)		Numer noty	I półrocze 2008 okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	I półrocze 2007 okres od 01.01.2007 do 30.06.2007
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA				
Zysk (strata) netto			407 470	335 187
Korekty			-2 379 265	-3 109 404
- Zyski (straty) udziałowców mniejszościowych ujęte w wyniku finansowym	38		-1	5 099
- Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych	23		-25 830	-23 300
- Niezrealizowane zyski (straty) z tytułu różnic kursowych			0	-159
- Amortyzacja	7		66 959	70 759
- Odsetki naliczone (z rachunku zysków i strat)	2		550 652	519 065
- Odsetki otrzymane / zapłacone			-507 666	-607 267
- Dywidendy otrzymane	4		-2 502	-2 568
- Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej			-60	291
- Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	11		101 449	72 969
- Podatek dochodowy zapłacony			-61 466	-150 910
- Zmiana stanu rezerw	34		-3 125	-7 298
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	15		4 204 177	-9 290 753
- Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	16		-3 260 176	65 185
- Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	17		-2 394 662	3 032 059
- Zmiana stanu aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	17		-5 404 954	0
- Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	19		-67 062	-441
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	20		-4 015 087	-1 680 165
- Zmiana stanu pozostałych aktywów			57 876	-24 259
- Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	31		4 287 259	1 772 229
- Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	32		422 647	1 223 868
- Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	33		3 156 685	1 724 825
- Zmiana stanu pozostałych zobowiązań			515 622	191 367
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej			-1 971 795	-2 774 217
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA				
- Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	25		-47 614	-25 972
- Zbycie rzeczowych aktywów trwałych			176	128
- Nabycie wartości niematerialnych	26		-18 067	-26 940
- Zbycie aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży			151	1 644
- Otrzymane dywidendy	4		2 502	2 568
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną			-62 852	-48 572
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA				
- Spłata kredytów długoterminowych			0	-19 140
- Spłata odsetek od kredytów długoterminowych			0	-1 921
- Dywidendy wypłacone	13		-152 217	-362 979
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej			-152 217	-384 040
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych			-57 677	46 211
Zwiększenie / zmniejszenie środków pieniężnych netto			-2 186 864	-3 206 829
Środki pieniężne na początek okresu			4 872 819	8 203 229
Środki pieniężne na koniec okresu	48		2 685 955	4 996 400

Dane informacyjne o Banku i Grupie kapitałowej

ING Bank Śląski S.A. („Spółka dominująca”, „Jednostka dominująca”, „Bank”) z siedzibą Centrali w Katowicach, przy ul. Sokolskiej 34, został wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Katowicach, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 5459.

Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 271514909 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 634-013-54-75. Podmiotem uprawnionym do badania jest Ernst & Young Audit Spółka z o.o.

Czas trwania Spółki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Kapitał akcyjny ING Banku Śląskiego S.A. wynosi 130 100 000 zł i dzieli się na 13 010 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 10,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

ING Bank Śląski S.A. jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A., w skład której wchodzi:

- ING Securities S.A. (jednostka zależna, 100% udziału),
- ING Bank Hipoteczny S.A. (jednostka zależna, 100% udziału),
- ING BSK Development Sp. z o.o. (jednostka zależna, 100% udziału),
- Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. w likwidacji (jednostka zależna, 100% udziału),
- Solver Sp. z o.o. (jednostka zależna, 82,3% udziału),
- ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. (jednostka stowarzyszona, 20% udziału).

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank NV, który posiada 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Banku za I półrocze 2008 r. zawiera dane Banku, jego jednostek zależnych (razem zwanych „Grupą”) oraz udziały w jednostce stowarzyszonej.

ING Bank Śląski S.A. oferuje szeroki zakres usług bankowych świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych zgodnie z zakresem usług określonym w statucie Banku. Bank prowadzi operacje zarówno w złotych, jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie na krajowym i zagranicznych rynkach finansowych. Spółka zależna ING Bank Hipoteczny S.A. prowadzi również działalność bankową, w tym udzielanie kredytów pod zastaw hipoteczny. Ponadto poprzez pozostałe podmioty zależne Grupa prowadzi również działalność maklerską, pośrednictwa i obrotu nieruchomości, wynajmu nieruchomości, doradztwa i pośrednictwa finansowego oraz świadczy inne usługi finansowe.

Sprawozdanie finansowe za rok 2007 zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w dniu 24 kwietnia 2008 r.

Wybrane dane finansowe ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego

	w tys. zł		w tys. EUR	
	2 kwartały 2008 okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	2 kwartały 2007 okres od 01.01.2007 do 30.06.2007	2 kwartały 2008 okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	2 kwartały 2007 okres od 01.01.2007 do 30.06.2007
Przychody z tytułu odsetek	1 557 184	1 178 222	447 775	306 143
Przychody z tytułu prowizji	492 063	505 952	141 495	131 464
Wynik na działalności podstawowej	1 180 151	1 035 922	339 358	269 169
Wynik brutto	508 918	413 255	146 342	107 378
Wynik netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	407 470	335 187	117 170	87 093
Wynik netto przypadający na udziały mniejszości	-1	5 099	0	1 325
Przepływy pieniężne netto	-2 186 864	-3 206 829	-628 843	-833 246
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	31,32	25,76	9,01	6,69

	w tys. zł		w tys. EUR	
	2 kwartały 2008 stan na do 30.06.2008	2 kwartały 2007 stan na do 30.06.2007	2 kwartały 2008 stan na do 30.06.2008	2 kwartały 2007 stan na do 30.06.2007
Aktywa razem	60 527 056	53 203 078	18 045 154	14 127 962
Kapitał własny przypadający na jednostkę dominującą	3 977 626	3 621 892	1 185 864	961 786
Kapitał akcyjny	130 100	130 100	38 787	34 548
Liczba akcji	13 010 000	13 010 000	-	-
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	305,74	278,39	91,15	73,93
Współczynnik wypłacalności (w %)	11,22%	13,41%	-	-

Dla celów ustalenia podstawowych wielkości w EURO zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych – 3,3542 zł, kurs NBP z dnia 30.06.2008 r., 3,7658 kurs NBP z dnia 30.06.2007 r.,
- dla pozycji rachunku zysków i strat na 30.06.2008 – 3,4776 zł, kurs wyliczony jako średnia z kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca I i II kwartału 2008 r., 3,8486 kurs wyliczony jako średnia z kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca I i II kwartału 2007 r.

Znaczące zasady rachunkowości

(a) Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, który został zatwierdzony przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami.

Sprawozdanie skonsolidowane zostało przygotowane w wersji pełnej, natomiast sprawozdanie jednostkowe Banku w wersji skróconej.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzane w złotych polskich w zaokrągleniu do tysiąca złotych (chyba, że zaznaczono inaczej).

W I półroczu 2008 roku Grupa uwzględniła następujące zmiany w obowiązujących standardach rachunkowości oraz nowe interpretacje:

- KIMSF 11 – MSSF 2 Wydanie akcji w ramach grupy i transakcje w nabytych akcjach własnych, obowiązujące za roczne okresy rozpoczynające się po 1 marca 2007 r.

Przyjęcie powyżej wskazanej nowej interpretacji standardów rachunkowości nie spowodowało znaczących zmian w zasadach rachunkowości Grupy.

(b) Okres i zakres sprawozdania

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) obejmuje okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku i zawiera dane porównawcze:

- dla pozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz za rok obrotowy kończący się tego dnia oraz na dzień 30 czerwca 2007 roku,
- dla pozycji rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w kapitale własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku.

(c) Wcześniejsze zastosowanie standardów, które nie są obowiązujące na dzień bilansowy

Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym. Na dzień bilansowy Grupa nie zakończyła procesu szacowania wpływu tych standardów i interpretacji na sprawozdanie finansowe za okres, w którym będą one zastosowane po raz pierwszy.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują ponieważ nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską i które nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę:

- KIMSF 12, Porozumienia o świadczeniu usług publicznych, obowiązujące za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2008 r.
- KIMSF 13, Programy lojalnościowe, obowiązujące za roczne okresy rozpoczynające się po 1 lipca 2008 r.
- KIMSF 14 – MSR 19, Ograniczenia w rozpoznawaniu aktywów programów określonych świadczeń pracowniczych, wymogi minimalnego finansowania i ich interakcje, obowiązujące za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2008 r.
- MSSF 8 Segmenty Operacyjne, obowiązujące za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2009 r.

(d) Podstawy sporządzania sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości, tzn. przez okres co najmniej 1 roku od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przez Zarząd Banku nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę Kapitałową.

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe

składniki aktywów finansowych i zobowiązań (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych oraz grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

(e) Zastosowanie szacunków

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach objaśniających.

Szacunki i założenia, przyjęte do prezentowania wartości aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów, dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Przyjęte założenia dotyczące przyszłości i dostępne źródła danych tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki uwzględniają przewidywane na dzień bilansowy przyczyny/źródła niepewności.

Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Najistotniejsze szacunki księgowe dokonane przez Grupę dotyczą:

Utrata wartości kredytów

Grupa ocenia czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Aktywa finansowe lub grupa aktywów finansowych utraciła wartość, a straty z tytułu utraty wartości zostały poniesione, gdy istnieje obiektywny dowód utraty wartości jako następstwo jednego lub większej ilości zdarzeń. Wystąpienie takiego zdarzenia lub szeregu zdarzeń wpływa bezpośrednio na szacowanie przyszłych przepływów finansowych związanych z tymi aktywami. Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji płatniczej kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji gospodarczej w danym kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do określenia utraty wartości lub jej odwrócenia niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. W sytuacji, gdy istnieje obiektywny dowód, że nastąpiła utrata wartości kredytów i należności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, wielkość straty ustalana jest jako różnica między wartością księgową aktywów a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy. Jeżeli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w sposób obiektywny powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się poprzez skorygowanie wartości bilansowej aktywa. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat do wartości nie wyższej niż kwota uprzedniego odpisu.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby. Ponadto dokonuje się testowania na danych historycznych celem porównania wartości rzeczywistych z szacunkami utraty wartości kredytów.

Utrata wartości innych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwanej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

Wycena instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się poprzez zastosowanie technik wyceny. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji.

Modele wyceny stosowane przez Grupę, podlegają niezależnemu sprawdzeniu przed ich zastosowaniem. W miarę możliwości do modeli wprowadzane są wyłącznie dane możliwe do obserwacji pochodzące z aktywnego rynku, jednakże w pewnych okolicznościach stosowane jest oszacowanie niepewności przez Grupę (takich jak ryzyko kredytowe, zmienności i korelacje rynkowe). Zmiana założeń dotyczących tych czynników może wpłynąć na godziwe wyceny niektórych instrumentów finansowych.

Rezerwy na odpłaty emerytalne i rentowe

Rezerwa na odpłaty emerytalne i rentowe wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarium jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych. Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej aktualizowana jest w okresach rocznych.

Rezerwy na premie dla pracowników i wyższej kadry kierowniczej

Rezerwę na premie dla pracowników ustala się w kwocie wynikającej z obowiązującego regulaminu premiowania.

Rezerwa na premie dla wyższej kadry kierowniczej jest szacowana przez Zarząd jednostki dominującej Grupy, który dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzjami Rad Nadzorczych Spółek Grupy.

(f) Podstawy konsolidacji

(i) Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są te podmioty, które są kontrolowane przez Bank. Kontrola ta istnieje wówczas, gdy Bank ma bezpośredni lub pośredni wpływ na politykę finansową i operacyjną podmiotu, który pozwala mu na osiąganie korzyści ekonomicznych z działalności tego podmiotu. O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy jednostka dominująca posiada połowę lub mniej praw głosu w danej jednostce gospodarczej i jeżeli:

- a) dysponuje więcej niż połową praw głosu na mocy umowy z innymi inwestorami,
- b) posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki gospodarczej na mocy statutu lub umowy,
- c) posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką lub
- d) dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych są zawarte w sprawozdaniu skonsolidowanym od momentu przejścia kontroli do chwili jej ustania.

(ii) Metoda nabycia

Metoda nabycia stosowana jest przy rozliczaniu nabycia jednostek zależnych przez Grupę. Koszt połączenia określany jest jako suma wartości godziwej na dzień wymiany aktywów wydanych, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przyjętych oraz kosztów, które można bezpośrednio przypisać połączeniu jednostek gospodarczych. Aktywa, zobowiązania oraz zobowiązania warunkowe przejęte w procesie połączenia jednostek są początkowo wyceniane w wartości godziwej na dzień nabycia, niezależnie od wielkości udziałów mniejszości. Nadwyżka kosztu połączenia nad wartością godziwą udziału Grupy w przejmowanych aktywach netto jednostki stanowi wartość firmy. Jeśli koszt połączenia jest mniejszy niż wartość godziwa aktywów netto nabywanej jednostki, to różnica jest ujmowana bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

(iii) Jednostki stowarzyszone

Jednostkami stowarzyszonymi są te jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy w zyskach i stratach jednostki stowarzyszonej według wielkości posiadanych udziałów w kapitale własnym, począwszy od dnia rozpoczęcia wywierania znaczącego wpływu do dnia, w którym znaczący wpływ wygasa.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych ujmuje się początkowo według ceny nabycia, a następnie rozlicza się metodą praw własności. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia. Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia.

W przypadku, gdy udział Grupy w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce stowarzyszonej, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach lub tworzy na wszelkie dodatkowe straty rezerwy tylko w takiej wysokości, w jakiej inwestor podjął prawny lub zwyczajowy obowiązek lub dokonał płatności w imieniu spółki stowarzyszonej.

(iv) Transakcje podlegające wyłączeniu przy konsolidacji

Salda wewnątrzgrupowe oraz zyski i straty lub przychody i koszty powstałe w wyniku transakcji wewnątrzgrupowych podlegają wyłączeniu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

(g) Waluty obce

(i) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy.

(ii) Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych są przeliczane po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, przeliczane są po kursie obowiązującym w danym dniu. Różnice kursowe powstające z rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych rozpoznawane są w rachunku wyników.

Różnice kursowe z tytułu takich pozycji, jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji, jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

(iii) Sprawozdania finansowe jednostek działających za granicą

Grupa nie posiada jednostek działających za granicą.

(h) Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Klasyfikacja

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii: składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, pożyczki i należności, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

(a) Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Są to składniki aktywów lub zobowiązań finansowych spełniające jeden z poniższych warunków:

- Są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w nieodległym terminie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie w celu generowania zysków osiąganych w krótkich terminach. Instrumenty pochodne kwalifikuje się również jako przeznaczone do obrotu, chyba że instrument pochodny jest wyznaczonym i efektywnym instrumentem zabezpieczającym.
- Przy początkowym ujęciu został wyznaczony przez Grupę jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy. Wyznaczenie takie Grupa może zastosować tylko wówczas gdy: (i) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać

znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione; (ii) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat); (iii) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy.

(b) Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

Są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności. W przypadku sprzedaży lub przekwalifikowania inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności o wartości większej niż nieznaczną w stosunku do całkowitej kwoty inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności przed terminem wymagalności, cała kategoria inwestycji podlega przeklasyfikowaniu do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. W takim przypadku przez okres 2 lat Grupa nie może kwalifikować do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności żadnych aktywów finansowych.

(c) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które jednostka zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie i które klasyfikowane są jako przeznaczone do obrotu bądź te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży lub,
- aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które klasyfikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Do kategorii pożyczek i należności należą kredyty i pożyczki udzielone innym bankom oraz klientom włączając skupione wierzytelności.

(d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności, ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

(e) Pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe będące wynikającym z umowy obowiązkiem wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce nie zakwalifikowane do grupy wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy mające charakter depozytu lub pożyczki otrzymanej.

(f) Gwarancje finansowe

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjenta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjenta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

(ii) *Ujmowanie*

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się stosownie z przyjętą dla wszystkich tego typu operacji metodą księgowania w dniu rozliczenia transakcji – dniu, w którym składnik aktywów jest dostarczony jednostce lub dostarczony przez jednostkę. Pożyczki i należności są rozpoznawane w momencie wypłaty środków do kredytobiorcy.

(iii) *Usunięcie z bilansu*

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Grupy w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu,
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie,
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest nadal ujmowany w bilansie Grupy, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany do wysokości wynikającej z utrzymania zaangażowania (*continuing involvement*).

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

W szczególności Grupa usuwa pożyczki i należności lub ich części z bilansu, jeżeli prawa dotyczące umowy kredytowej wygasają, Grupa zrzeknie się tych praw lub dokona sprzedaży kredytu.

Najczęściej Grupa spisuje należności w ciężar odpisów utworzonych z tytułu utraty wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności aktywów finansowych.

Kwoty należności spisanych odzyskane w późniejszych okresach pomniejszają wartość odpisów utworzonych z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat.

(iv) *Wycena*

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nie klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszania o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie usunięcia z aktywów, za wyjątkiem:

- pożyczek i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej;
- inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej oraz
- inwestycji w instrumenty kapitałowe nie posiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona, a także powiązane z nimi instrumenty pochodne, które muszą zostać rozliczone przez dostawę nie kwotowanych instrumentów kapitałowych, które wycenia się według kosztu.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem:

- zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej z wyjątkiem zobowiązania będącego instrumentem pochodnym powiązanym z instrumentem kapitałowym nie kwotowanym na aktywnym rynku, które musi być rozliczone przez dostawę tego instrumentu, wycenianego według kosztu, gdyż jego wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona;
- zobowiązań finansowych powstałych w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, które nie kwalifikuje się do wyłączenia z bilansu lub ujmowanych z zastosowaniem podejścia wynikającego z utrzymania zaangażowania (*continuing involvement*).

Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu lub w kwocie wymaganej zapłaty.

Udzielone gwarancje finansowe wyceniane są w kwocie wyższej z:

- (a) kwoty będącej najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku wynikającego z gwarancji finansowej, przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa jej realizacji;
- (b) kwoty rozpoznanej w momencie początkowego ujęcia, skorygowanej o rozliczoną kwotę prowizji otrzymanej za udzielenie gwarancji.

(v) Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, nie stanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

-zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, zakwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w rachunku zysków i strat.

- zyski lub straty wynikające z wyceny do wartości godziwej składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym.

Odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmuje się w rachunku zysków i strat. Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

Różnice kursowe wynikające ze zmian wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wyrażonego w walucie obcej ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym tylko w odniesieniu do aktywów niepieniężnych, natomiast różnice kursowe generowane przez aktywa pieniężne (np. papiery dłużne) zaliczane są do rachunku zysków i strat.

W momencie usunięcia składnika aktywów finansowych z bilansu skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym ujmują się w rachunku zysków i strat.

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, iż nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży to Grupa rozpoznaje odpis aktualizujący w sposób opisany w punkcie dotyczącym utraty wartości składników aktywów finansowych.

Wartość godziwa aktywów finansowych, dla których istnieje aktywny rynek wynika z bieżących cen kupna (bid price). W przypadku braku aktywnego rynku dla danego instrumentu lub w przypadku papierów wartościowych, które nie są notowane na aktywnym rynku Grupa ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny, do których zalicza się wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne techniki wyceny powszechnie używane przez uczestników rynku.

(i) Kompensowanie instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe Grupa kompensuje i wykazuje w bilansie w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następują jednocześnie.

W celu ograniczenia ryzyka strat kredytowych Grupa zawiera specjalne porozumienia ramowe z kontrahentami, z którymi zawiera transakcje o znacznym wolumenie. Specjalne porozumienia ramowe nie umożliwiają kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych, ponieważ zazwyczaj rozliczane są w kwotach brutto.

(j) Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Grupa prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy-back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu. W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell-back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje repo i reverse repo są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/ przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Grupa desygnuje transakcje sell-buy-back oraz buy-sell-back do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zmiany wartości godziwej rozpoznanych aktywów i zobowiązań finansowych rozpoznawane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Pożyczone papiery wartościowe od innych jednostek nie są wykazywane w sprawozdaniu finansowym Grupy. W przypadku ich sprzedaży przez Grupę powstają aktywa finansowe w postaci środków pieniężnych uzyskanych ze sprzedaży oraz wyceniane do wartości godziwej zobowiązanie odzwierciedlające obowiązek zwrotu pożyczonych papierów wartościowych. Wartość godziwa zobowiązania równa jest wartości godziwej pożyczonych papierów wartościowych.

(k) Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wyceniane są w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Podstawą do wyznaczenia wartości godziwej

pochodnego instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna, tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty.

Grupa oddziela i ujmuje w bilansie instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym oraz instrument pochodny powodujący, że część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną.

Grupa oddziela wbudowane instrumenty pochodne od umowy zasadniczej i ujmuje je analogicznie jak pozostałe instrumenty pochodne, jeżeli cechy ekonomiczne i ryzyka związane z wbudowanymi instrumentami pochodnymi nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykami właściwymi dla umowy zasadniczej oraz umowa zasadnicza nie jest wyceniana w wartości godziwej przez wynik finansowy. Wbudowane instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, a jej zmiany są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności Grupy. Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej.

(i) Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

(ii) Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

Grupa wyznacza pewne instrumenty pochodne jako zabezpieczenie wartości godziwej lub zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń, jeśli spełnione są następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia sporządzono sformalizowaną dokumentację powiązania zabezpieczającego, w której określono przyjęty przez Grupę cel zarządzania ryzykiem oraz strategię zabezpieczania. W dokumentacji Grupa wyznacza instrument zabezpieczający, który zabezpiecza daną pozycję lub transakcję oraz określa rodzaj ryzyka, przed którym się zabezpiecza. Grupa określa sposób, w jaki będzie oceniał skuteczność instrumentu zabezpieczającego w równoważeniu zmian przepływów środków pieniężnych z tytułu zabezpieczanej transakcji, w zakresie ograniczenia ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza,
- zabezpieczający instrument finansowy będący przedmiotem kontraktu i zabezpieczane za jego pomocą aktywa lub pasywa charakteryzują się podobnymi cechami, a w szczególności wartością nominalną, datą zapadalności, wrażliwością na zmiany stopy procentowej lub na zmiany kursu waluty,
- Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego,
- skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego,
- zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania.

- *zabezpieczenie wartości godziwej*

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane jest w następujący sposób: zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w rachunku zysków i strat; zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat.

W przypadku pozycji zabezpieczanej będącej składnikiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zakwalifikowanych do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży wynikających ze zmiany stóp procentowych.

- *zabezpieczenie przepływów pieniężnych*

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych odniesione na kapitał, jako efektywne zabezpieczenie, zyski i straty odnoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na rachunek zysków i strat (np. w formie amortyzacji) lub jednorazowo w formie korekty początkowego kosztu nabycia lub wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia wielkości przyszłych przepływów pieniężnych określonego portfela aktywów/pasywów Banku lub portfela wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych.

(I) Utrata wartości

Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wyłącznie, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów ('zdarzenie powodujące stratę'), a zdarzenie

(lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia. Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez posiadacza składnika aktywów informacje dotyczące następujących zdarzeń powodujących stratę:

- (a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- (b) niedotrzymanie warunków umowy, w tym niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub należności głównej powyżej 90 dni;
- (c) przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku pożyczkodawca by nie udzielił;
- (d) wysoce prawdopodobna upadłość pożyczkobiorcy lub inna reorganizacja finansowa pożyczkobiorcy;
- (e) zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe; lub
- (f) pozyskane informacje wskazują na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych.

W pierwszej kolejności Grupa ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości dla istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują dla aktywów, które są indywidualnie nieistotne. Podstawą tego procesu jest podział portfela kredytowego Grupy na istotne ekspozycje kredytowe (kryterium wysokości zaangażowania) oraz pozostałe homogeniczne grupy kredytów. Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości lub istnieją przesłanki utraty wartości, ale oszacowane odpisy aktualizacyjne są równe zero, składnik ten włączany jest do grup aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy. Grupy te następnie podlegają kolektywnej ocenie pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną, nie są uwzględniane w kolektywnej ocenie utraty wartości. Dla celów kolektywnej oceny utraty wartości, aktywa finansowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego w ramach danego portfela.

Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika instrumentu finansowego.

Jeżeli istniejące obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów lub grupy aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu wskazują, że oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające z w/w aktywów finansowych nie wystąpią, wtedy kwota odpisu aktualizującego wartość aktywów równa jest ich wartości bilansowej.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest kolektywnie, są szacowane na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Dane historyczne dotyczące strat są korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych (w celu odzwierciedlenia oddziaływania bieżących warunków, które nie miały wpływu w ocenianym okresie) jak też, korygowane poprzez wyeliminowanie czynników mających wpływ na dane historyczne, a nie występujących obecnie. Grupa regularnie sprawdza metodologię i założenia przyjęte od oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

W celu wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo wykorzystuje się, między innymi, prawdopodobieństwo wystąpienia straty (zmodyfikowany parametr PD). Modyfikacje parametru PD pozwalają na uwzględnienie specyfiki poszczególnych produktów oraz okresów ujawniania się strat na tych produktach. Podejście to w szczególności pozwala: 1) na wykrycie już zaistniałych strat jak również 2) strat, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości, lecz jeszcze nie zostały udokumentowane (tzw. rezerwa na straty kredytowe, dla których nastąpiła utrata wartości, ale nie zostały zaraportowane – IBNR).

Utrata wartości wykazywana jest jako zmniejszenie wartości bilansowej składnika aktywów poprzez dokonanie odpisów aktualizujących, zaś kwota straty (utworzonego w okresie odpisu aktualizującego) obciąża rachunek zysków i strat okresu.

Jeżeli w kolejnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany przez rachunek zysków i strat poprzez dokonanie odpowiedniej korekty odpisów aktualizujących.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat, nawet jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony z bilansu.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat, stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony przez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

(m) Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomość inwestycyjna to nieruchomość (grunt, budynek, lub część budynku lub też oba te elementy), którą Grupa (działając jako właściciel lub leasingobiorca w leasingu finansowym) traktuje jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje w posiadaniu ze względu na przyrost jej wartości, względnie obie te korzyści. Jednocześnie nieruchomość taka jest a) zajmowana przez Grupę tylko w nieznacznym stopniu oraz nie jest b) przeznaczona na sprzedaż w ramach zwykłej działalności Grupy. W związku z tym przepływy środków pieniężnych uzyskiwane dzięki nieruchomości inwestycyjnej są w dużej mierze niezależne od pozostałych aktywów będących w posiadaniu Grupy.

Nieruchomość inwestycyjna początkowo ujmowana jest wg ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnej wyceniana jest w oparciu o model wartości godziwej. Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości odnoszona jest do zysku lub straty netto okresu, w którym wystąpiła zmiana. Szacunek wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej odzwierciedla warunki rynkowe na dzień bilansowy.

(n) Rzeczowe aktywa trwałe

(i) Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Rzeczowe aktywa trwałe stanowią kontrolowane środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zaliczane są składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe, za wyjątkiem budynków i gruntów wykazuje się według modelu opartego na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne / umorzeniowe oraz z tytułu trwałej utraty wartości. Na koszt historyczny składają się cena nabycia / koszt wytworzenia i koszty bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Każda część składowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych, której cena nabycia lub koszt wytworzenia jest istotny w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całej pozycji jest amortyzowana osobno. Grupa alokuje początkową wartość pozycji rzeczowych aktywów trwałych na jej istotne części.

Budynki i grunty wykazuje się według modelu opartego na wartości przeszacowanej tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się w wartości przeszacowanej, stanowiącej jej wartość godziwą na dzień przeszacowania, pomniejszonej o kwotę późniejszej zakumulowanej amortyzacji i późniejszych zakumulowanych odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości. Przeszacowania przeprowadza się na tyle regularnie, aby wartość bilansowa nie różniła w sposób istotny od wartości, która zostałaby ustalona przy zastosowaniu wartości godziwej na dzień bilansowy.

Efekt przeszacowania jest odzwierciedlony w rezerwie rewaluacyjnej/kapitale z aktualizacji w przypadku wzrostu wartości lub w rachunku zysków i strat w przypadku spadku wartości bilansowej składnika. Jednakże zwiększenie wartości ujmowane jest jako przychód w takim zakresie, w jakim odwraca ono zmniejszenie wartości z tytułu przeszacowania tego samego składnika aktywów, które poprzednio ujęto jako koszt danego okresu. Analogicznie zmniejszenie wartości aktywów wynikające z przeszacowania rozlicza się z odnośną nadwyżką powstałą w wyniku poprzednio dokonanego przeszacowania tego aktywów.

Całość nadwyżki z przeszacowania realizuje się w momencie wycofania z użycia lub zbycia składnika aktywów.

(ii) Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Grupa ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

(o) Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej.

Do wartości niematerialnych klasyfikowane są aktywa spełniające następujące wymagania:

- można je wyodrębnić lub wydzielić z jednostki gospodarczej i sprzedać, przekazać, licencjonować lub oddać do odpłatnego użytkowania osobom trzecim, zarówno indywidualnie, jak też łącznie z powiązanymi z nimi umowami, składnikami aktywów lub zobowiązań,
- wynikają z tytułów umownych lub innych tytułów prawnych, bez względu na to, czy podlegają one przeniesieniu lub wyodrębnieniu z jednostki gospodarczej lub innych praw i obowiązków.

(i) Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości przeprowadza się na dzień bilansowy. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości.

(ii) Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.

Nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

(iii) Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

(iv) Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

(p) Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania (efekt takiej zmiany jest zgodnie z MSR 8 odnoszony do rachunku zysków i strat).

W przypadku budynków podlegających wycenie do wartości godziwej saldo zakumulowanego umorzenia w dniu przeszacowania jest eliminowane z wartości bilansowej brutto, a wartość bilansowa netto korygowana do wartości przeszacowanej.

Odpisy amortyzacyjne rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych są ujmowane w rachunku zysków i strat. Wartość firmy oraz inne wartości niematerialne o nieokreślonym okresie

użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy. Szacowane okresy użytkowania są następujące:

• budynki i budowle	50 lat
• inwestycje w obce środki trwałe	okres najmu, dzierżawy, leasingu
• maszyny i urządzenia	3 - 5 lat
• wyposażenie	5 lat
• koszty wytworzenia oprogramowania	3 lata
• oprogramowanie komputerowe	3 lata

(q) Leasing

(i) Grupa jako leasingodawca

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

(ii) Grupa jako leasingobiorca

Grupa jest również stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe są dzielone między koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas środki trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

(r) Pozostałe składniki bilansu

(i) Pozostałe należności handlowe i inne należności

Należności handlowe i inne należności są ujmowane w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

(ii) Zobowiązania

Zobowiązania, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, są ujmowane w kwocie wymaganej zapłaty.

(iii) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, Grupa zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

1. jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
2. jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

(iv) Środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych – z punktu widzenia rachunku przepływów pieniężnych na stan środków pieniężnych składa się wartość gotówki (gotówka w kasach i Banku Centralnym) oraz jej ekwiwalentów, na które składają się salda na rachunkach bieżących i rachunkach lokat jednodniowych w innych bankach.

(s) Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje oceny aktywów pod względem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Grupa dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwaną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależne od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwanej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Grupa ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalną stanowi wartość użytkowa lub wartość sprzedaży netto w zależności od tego, która z wyżej wymienionych wartości na moment przeprowadzania przeglądu jest wyższa. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwracaniu.

W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwracaniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

(t) Kapitały

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są w wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego

(i) Nabyte akcje własne

Jeśli Grupa nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego.

(ii) Dywidendy

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny tworzony jest w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- wyceny instrumentów finansowych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych,
- wyceny aktywów trwałych wycenianych według wartości godziwej.

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się odpisy z tytułu podatku odroczonego z tytułu ujęcia powyższych wycen. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawach. Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ryzyka ogólnego,
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- wynik finansowy netto przypadający na jednostkę dominującą.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ryzyka ogólnego tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto przypadający na jednostkę dominującą stanowi wynik brutto z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz o wynik przypadający na udziały mniejszości.

(u) Rozliczenia międzyokresowe

Koszty rozliczane w czasie

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów, oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach.

Koszty rozliczane w czasie prezentuje się w bilansie w pozycji „Pozostałe aktywa”.

Przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie prezentuje się w bilansie w pozycji „Inne zobowiązania”.

(w) Świadczenia pracownicze

(i) Programy określonych składek

Wydatki ponoszone w związku z programem określonych składek są ujmowane jako koszty w rachunku zysków i strat.

(ii) Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę) zawierają wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną nie dyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę (bez względu na termin zapłaty) w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

(iii) Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych, inne niż plany emerytalne, są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są należne w całości w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Rezerwy na odprawy emerytalne przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy szacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej. Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej ujmowana i aktualizowana jest w okresach rocznych. Dodatkowo w okresach kwartalnych dokonuje się korekt wartości rezerwy na podstawie przeprowadzonych szacunków. Rezerwy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Rezerwy” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w rachunku zysków i strat. Począwszy od 2007 r. Bank dokonał zmiany zasad rachunkowości odnośnie sposobu ujmowania rezerw na odprawy emerytalne, przyjmując podejście korytarzowe dla ujmowania ustalonej części skumulowanej wartości netto zysków i strat aktuarialnych.

Zgodnie z tą metodą ustalając zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń, Bank ujmuje ustaloną część zysków/strat aktuarialnych jako przychody lub koszty, jeśli wartość netto skumulowanych nie ujętych zysków i strat aktuarialnych na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego przekracza wyższą z następujących dwóch wielkości:

a) 10% wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na ten dzień (przed odliczeniem aktywów programu)

b) 10% wartości godziwej aktywów programu na ten dzień.

Część zysków i strat aktuarialnych, przekraczająca tak określony limit jest ujmowana w rachunku zysków i strat w wysokości równej ilorazowi nadwyżki wymienionej powyżej i przewidywanego średniego, pozostałego okresu zatrudnienia pracowników Banku. W związku z dokonaną zmianą Bank prezentuje w bilansie wartość netto zobowiązania, na które składa się wartość bieżącą zobowiązania oraz nieujęte zyski /straty aktuarialne. Bank dokonał zmiany zasad rachunkowości prospektywnie, ze względu na niematerialność.

Grupa ING BSK uczestniczy w długoterminowym programie motywacyjnym, zainicjowanym przez ING Group NV. ING Group NV przyznał kadrze kierowniczej wyższego szczebla (członkom Zarządu, dyrektorom naczelnym i innym pracownikom wytypowanym przez Zarząd) prawa do objęcia opcji na akcje ING Group NV i warunkowe prawa do objęcia świadectw depozytowych w odniesieniu do akcji ING. Celem programów opcji na akcje i udziału w zysku, poza promowaniem trwałego rozwoju ING Group NV, jest pozyskanie, utrzymanie i motywowanie kadry wyższego szczebla i pracowników objętych tym programem.

Realizując programy kapitałowych świadczeń pracowniczych ujmuje się je jako koszty, które drugostronnie wpływają na zwiększenie zobowiązań.

ING Group NV posiada akcje własne w celu wypełnienia, w sposób pośredni lub bezpośredni, zobowiązań wynikających z prowadzonego programu opcji na akcje oraz w celu zabezpieczenia pozycji ryzyka wynikającego z przedmiotowych opcji (tak zwane zabezpieczenie „delta hedge”). W związku z powyższym, przyznane opcje są zabezpieczone zabezpieczeniem delta (delta hedge) mając na uwadze następujące parametry: ustaloną cenę wykonania, cenę otwarcia, stopę zerokuponową, dochód z dywidendy, spodziewaną zmienność oraz zachowanie pracowników objętych programem.

Zabezpieczenie podlega regularnym korektom w terminach określonych z góry. Zaangażowanie wynikające z programu udziału w zysku nie podlega zabezpieczeniu. Zobowiązania dotyczące tych programów są finansowane w drodze emisji akcji własnych.

Prawa wynikające z opcji są ważne przez okres od pięciu do dziesięciu lat. Opcje niezrealizowane w tym okresie wygasają. Przyznane opcje pozostają ważne do czasu wygaśnięcia, nawet jeżeli program opcji dobiegł końca. Prawa na opcje podlegają określonym warunkom, w tym minimum gwarantowanemu, ciągłemu okresowi realizacji. Cena realizacji opcji odpowiada kwotowanej cenie akcji ING Group NV w dniu przyznania opcji.

Uprawnienie do otrzymania świadectw depozytowych w odniesieniu do akcji ING jest przyznawane warunkowo. Jeżeli uczestnik programu pozostaje nieprzerwanie zatrudniony przez okres trzech lat od daty przyznania uprawnienia, uprawnienie staje się bezwarunkowe. Rokrocznie Zarząd ING Group NV podejmuje decyzję o kontynuacji oraz o zakresie programów opcji na akcje i udziału w zysku.

(x) Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, są ujmowane w bilansie, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów (prawo zwyczajowe) mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków. Jeżeli skutek jest istotny, kwotę rezerwy wyznacza się za pomocą zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych według stopy przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz, tam gdzie to dotyczy, ryzyka związane z danym składnikiem zobowiązań. W oparciu o powyższą zasadę rozpoznawane są rezerwy na zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem takie jak: gwarancje, akredytywy dokumentowe, nieodwołalne niewykorzystane linie kredytowe.

(y) Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat. Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych zaliczanych do kategorii dostępnych do sprzedaży, kredytów i pożyczek oraz utrzymywanych do terminu zapadalności ujmowane są w rachunku zysków i strat w wysokości zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”. Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu bądź desygnowanych do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego,

a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane (zewnętrzne) przez strony umowy prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów z harmonogramami spłat, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży oraz przeznaczonych do obrotu.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

(z) Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Grupę i obejmują udzielenie kredytów, opłaty za zobowiązanie się Grupy do udzielenia kredytu, opłaty za wydanie kart, usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie oraz usługi zarządzania aktywami. Przychody z tytułu prowizji obejmują również marże transakcyjne na pochodnych instrumentach walutowych zawieranych z klientami korporacyjnymi.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie oraz usługi zarządzania aktywami, są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

(aa) Wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych

Na wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych składają się zrealizowane zyski i straty powstałe na skutek zbycia aktywów finansowych zaklasyfikowanych do dostępnych do sprzedaży oraz przychody z tytułu dywidend. Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

(bb) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań przeznaczonych do obrotu oraz desygnowanych przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja obejmuje również punkty swapowe z transakcji pochodnych, które Bank zawiera w celu zapewnienia płynności w obcych walutach.

Wynik z tytułu naliczenia odsetek oraz rozliczenia dyskonta bądź premii od dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu bądź klasyfikowanych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy rozpoznawany jest jako wynik odsetkowy.

(cc) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy

Są to w szczególności wynik z tytułu posiadania nieruchomości inwestycyjnej, zbycia aktywów (środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych), przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, przychody z tytułu odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny, koszty rezerw na sprawy sporne oraz z tytułu przekazanych darowizn.

(dd) Udziały mniejszości

Udziały mniejszości stanowią tę część zysku lub straty oraz wyników netto uzyskanych z działalności oraz aktywów netto jednostki zależnej, które można przyporządkować do udziałów nie należących (bezpośrednio lub pośrednio przez jednostki zależne) do jednostki dominującej.

(ee) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w kapitale.

Bieżący podatek jest zobowiązaniem podatkowym odnoszącym się do przychodu do opodatkowania przy użyciu stopy podatkowej obowiązującej na dzień bilansowy, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

(ff) Odroczony podatek dochodowy

Grupa tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto wykazuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa z tytułu podatku odroczonego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy;
- wartości firmy, której amortyzacja nie stanowi kosztów uzyskania przychodu;
- początkowego ujęcia danego składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz w czasie wystąpienia transakcji nie ma wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód podlegający opodatkowaniu (stratę podatkową)

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym oraz niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są do wysokości, do której jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika

aktywów bądź zobowiązania przy transakcji, które nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku dochodowego Grupa wykazuje w bilansie po skompensowaniu na poziomie każdej ze spółek podlegającej konsolidacji. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy, gdy posiada tytułu prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą tego samego podatnika.

(gg) Inne podatki

Przychody, koszty i aktywa ujmowane są w kwocie pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, podatku od czynności cywilno-prawnych i innych podatków od sprzedaży, z wyjątkiem, gdy podatek od sprzedaży zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od sprzedaży jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako element kosztów.

Kwota netto podatku od sprzedaży możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

Porównywalność danych finansowych – zmiany w sposobie prezentacji

W sporządzonym za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku sprawozdaniu finansowym Bank dokonał zmian w sposobie prezentacji niektórych pozycji rachunku zysków i strat oraz bilansu w porównaniu ze sprawozdaniem za okres od 1 stycznia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku.

Bank przeprowadził szczegółową analizę treści ekonomicznej poszczególnych pozycji prezentowanych w sprawozdaniu za I półrocze 2007 r. w „Pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych” i dokonał jednoznacznego ich podziału ze względu na charakter na typowo przychodowe i kosztowe.

W sporządzonym na dzień 30.06.2008 r. sprawozdaniu finansowym Bank dokonał zmiany w stosunku do sprawozdania na 30.06.2007 r. prezentacji krótkiej pozycji księgowej na papierach dłużnych przeznaczonych do obrotu. Poprzednio, krótka pozycja księgowa na papierach dłużnych przeznaczonych do obrotu była prezentowana netto, tzn. pomniejszała kwotę papierów dłużnych przeznaczonych do obrotu. Według zmienionej zasady prezentacji krótka pozycja na papierach wartościowych przeznaczonych do obrotu prezentowana jest brutto tj. w zobowiązaniach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zmiana prezentacji krótkiej pozycji księgowej na papierach dłużnych przeznaczonych do obrotu nie wpływa na wynik finansowy Banku, natomiast powoduje zwiększenie sumy bilansowej Banku o kwotę krótkiej pozycji.

W sporządzonym na dzień 30.06.2008 r. sprawozdaniu finansowym w porównaniu do sprawozdania na dzień 31.12.2007 r. oraz 30.06.2007 r. Bank dokonał zmiany w sposobie prezentacji w notcie bilansowej „Kredyty i inne należności udzielone bankom” przekroczeń sald na rachunkach bieżących innych niż lora. Zmiana polegała na przeniesieniu odpowiednich kwot z pozycji „Rachunki bieżące” do pozycji „Pozostałe należności – kredyty i pożyczki”. Zmiana ta wpłynęła także na zmianę stanu środków pieniężnych przyjętych dla celów rachunku przepływów pieniężnych.

W sporządzonym na dzień 30.06.2008 r. sprawozdaniu finansowym w porównaniu do sprawozdania na 30.06.2007 r. Bank dokonał zmiany w sposobie prezentacji w notach bilansowych inwestycyjnych lokat terminowych (ILT). Zmiana polegała na przeniesieniu, zgodnie z treścią ekonomiczną transakcji, odpowiednich kwot z pozycji „Zobowiązania wobec innych niż banki podmiotów sektora finansowego – depozyty terminowe” do pozycji „Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego – depozyty gospodarstw domowych – depozyty terminowe”.

Bilans na dzień 30.06.2007 r. oraz rachunek przepływów pieniężnych za I półrocze 2007 r. zostały przekształcone w celu zapewnienia porównywalności.

W sporządzonym za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku sprawozdaniu finansowym Bank dokonał zmian w prezentacji otrzymanych zobowiązań warunkowych. Jest to wynikiem szczegółowej analizy danych, mającej na celu zidentyfikowanie wszystkich rodzajów otrzymanych zabezpieczeń, które spełniają kryteria zobowiązań warunkowych o charakterze gwarancyjnym. Pozycje pozabilansowe za okresy wcześniejsze zostały przekształcone w celu zapewnienia porównywalności.

SKONSOLIDOWANY BILANS (w tys. PLN)	I półrocze 2007 w raporcie finansowym za I półrocze 2008	I półrocze 2007 w raporcie finansowym za I półrocze 2007	ZMIANY	<i>zmiana prezentacji krótkiej pozycji księgowej na papierach dłużnych przeznaczonych do obrotu</i>
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 998 008	6 591 553	406 455	406 455
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4 344 388	3 937 933	406 455	406 455
SUMA BILANSOWA	53 203 078	52 796 623	406 455	406 455

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności jest prezentowana w układzie branżowym Grupy oraz w układzie geograficznym. Podstawowym wzorem sprawozdawczym Grupy są segmenty branżowe. Wynika to z funkcjonującej w Grupie struktury zarządzania oraz systemu wewnętrznego raportowania.

Wycena aktywów i pasywów segmentu, przychodów i kosztów segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości stosowanych przez Grupę, zawartych w notach opisujących stosowane zasady rachunkowości. W szczególności ustalenia dochodów i kosztów odsetkowych wewnętrznych i zewnętrznych dla poszczególnych segmentów dokonuje się przy wykorzystaniu systemu cen transferowych. Ceny transferowe wyznaczane są w oparciu o jedną krzywą rentowności dla danej waluty wspólną dla produktów aktywnych i pasywnych. Cena transferowa wyznaczona dla produktów aktywnych i pasywnych o tym samym położeniu na krzywej rentowności jest jednakowa. Możliwe są modyfikacje wyjściowej ceny transferowej otrzymane z wyceny produktu na krzywej rentowności, a czynnikami korygującymi cenę transferową mogą być: premia za pozyskanie długoterminowej płynności, dopasowanie pozycji Grupy, koszt zabezpieczenia w przypadku produktów skomplikowanych oraz polityka cenowa. Wykorzystując równania matematyczne – na podstawie stawek kwotowań dostępnych w serwisach informacyjnych – budowane są następnie krzywe dochodowości.

Przychody i koszty, wyniki, aktywa i pasywa segmentu zawierają te elementy, które bezpośrednio można przyporządkować do danego segmentu, jak również te, które można przypisać do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki.

Segmenty branżowe

Podstawowym podziałem stosowanym przez Grupę jest podział branżowy. Zarządzanie Grupą kapitałową ING Banku Śląskiego odbywa się poprzez podział działalności na następujące segmenty branżowe:

- detaliczny,
- korporacyjny,
- rynków finansowych, ALCO.

W ramach działalności detalicznej Grupa Kapitałowa Banku obsługuje osoby prywatne (segment klientów masowych i klientów zamożnych) oraz małe firmy. Działalność ta jest analizowana w ujęciu następujących produktów: produkty kredytowe (overdraft w ROR, kredyty związane z kartami, kredyty ratalne, kredyty mieszkaniowe, kredyty hipoteczne), kredyty kontraktowe udzielane przez Kasę Mieszkaniową, kredyty hipoteczne udzielane przez ING Bank Hipoteczny, produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe), jednostki uczestnictwa funduszy ING, usługi maklerskie realizowane przez ING Securities. SA, karty bankowe.

Działalność korporacyjna obejmuje obsługę klientów instytucjonalnych, w ramach której wyróżniane są następujące segmenty: klienci strategiczni, duże firmy oraz średnie firmy. Grupa kapitałowa prowadzi dla działalności korporacyjnej sprawozdawczość w podziale na produkty kredytowe (kredyty obrotowe, inwestycyjne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe i negocjowane, rachunki oszczędnościowe), usługi w zakresie powiernictwa, operacje na rynku kapitałowym realizowane przez podmiot dominujący i ING Securities oraz pośrednictwo w usługach leasingowych.

Rynki finansowe obejmują operacje dokonywane na rynkach pieniężnych i kapitałowych prowadzone zarówno na rachunek własny jak i na rzecz klientów. W ramach tej działalności wyróżnia się produkty rynków walutowych, pieniężnych i instrumentów pochodnych, operacje papierami wartościowymi (papiery skarbowe, akcje i obligacje). Pozycja *Rynki finansowe - przychody segmentu ogółem* przedstawia przychody z działalności handlowej na własny rachunek. Przychody ze sprzedaży produktów rynków finansowych dla segmentu korporacyjnego i segmentu detalicznego uwzględnione są w przychodach tych segmentów.

ALCO (Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami) zajmuje się przede wszystkim inwestowaniem środków pochodzących z funduszy własnych oraz finansowaniem niektórych aktywów podmiotu dominującego. Głównym elementem przychodów z działalności podstawowej ALCO są przychody z inwestowania funduszy własnych (kapitału księgowego). Przychody te korygowane są następnie o odsetki naliczone od kapitału ekonomicznego wymaganego przez poszczególne linie biznesowe (segment detaliczny, korporacyjny, rynki finansowe). Odsetki od kapitału ekonomicznego są alokowane z linii ALCO na poszczególne linie biznesowe według ich zapotrzebowania na kapitał ekonomiczny.

Podstawą wydzielenia segmentu korporacyjnego i detalicznego jest podział branżowy, określony wewnętrznymi regulacjami podmiotu dominującego Grupy.

Segmenty geograficzne

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności – ciąg dalszy

w tysiącach zł	30.06.2008						30.06.2007					
	Segment	Segment	Operacje własne		Wielkości niealokowane	RAZEM	Segment	Segment	Operacje własne		Wielkości niealokowane	RAZEM
	klientów detalicznych	klientów korporacyjnych	Trading	ALCO			klientów detalicznych	klientów korporacyjnych	Trading	ALCO		
Przychody segmentu ogółem	637 749	425 547	100 766	41 919		1 205 981	615 955	365 224	35 808	42 235		1 059 222
Działalność podstawowa	623 518	412 142	93 302	77 020		1 205 981	606 460	356 395	30 938	65 428		1 059 222
Dochody od kredytów i kart kredytowych	124 714	109 106				233 820	114 240	102 465				216 705
<i>Dochody odsetkowe zewnętrzne</i>	<i>233 059</i>	<i>446 160</i>					<i>153 811</i>	<i>281 388</i>				
<i>Koszty odsetkowe wewnętrzne</i>	<i>-141 912</i>	<i>-374 121</i>					<i>-71 750</i>	<i>-224 694</i>				
<i>Dochody prowizyjne/ pozostałe dochody</i>	<i>33 567</i>	<i>37 067</i>					<i>32 179</i>	<i>45 771</i>				
Dochody od depozytów	328 416	151 882				480 298	313 551	131 192				444 743
<i>Koszty odsetkowe zewnętrzne</i>	<i>-533 745</i>	<i>-224 851</i>					<i>-321 960</i>	<i>-125 390</i>				
<i>Dochody odsetkowe wewnętrzne</i>	<i>722 792</i>	<i>323 182</i>					<i>514 768</i>	<i>201 177</i>				
<i>Dochody prowizyjne/ pozostałe dochody</i>	<i>139 370</i>	<i>53 551</i>					<i>120 744</i>	<i>55 405</i>				
Dochody od funduszy powierniczych	59 612					59 612	96 808					96 808
Dochody z działalności maklerskiej i powierniczej	15 738	33 821				49 558	25 763	47 621				73 383
Pozostałe dochody z działalności podstawowej	9 210	-1 152	271 784	77 020		356 862	-1 742	-690	141 287	65 428		204 282
Sprzedaż produktów FM	59 997	118 485	-178 482			0	34 540	75 808	-110 348			0
Dochody z tytułu udziałów w PTE	25 830					25 830	23 300					23 300
Wynik na kapitale ekonomicznym	14 231	13 405	7 465	-35 101		0	9 495	8 828	4 870	-23 193		0
Koszty segmentu ogółem	478 414	240 768	28 887	2 530	4 621	755 220	431 115	216 767	30 721	-2 962	3 321	678 963
Koszty operacyjne	478 414	240 768	28 887	2 530	4 621	755 220	431 115	216 767	30 721	-2 962	3 321	678 963
<i>w tym amortyzacja</i>	<i>52 824</i>	<i>10 921</i>	<i>3 214</i>			<i>66 959</i>	<i>55 822</i>	<i>11 541</i>	<i>3 396</i>			<i>70 759</i>
Wynik segmentu	159 335	184 779	71 880	39 389	-4 621	450 761	184 840	148 456	5 087	45 197	-3 321	380 259
Koszty ryzyka	-11 842	-46 315	0	0		-58 157	-15 265	-17 731	0	0		-32 996
Wynik segmentu z uwzględnieniem kosztów ryzyka	171 177	231 093	71 880	39 389	-4 621	508 918	200 105	166 187	5 087	45 197	-3 321	413 255
Podatek						101 449						72 969
Wynik finansowy netto						407 469						340 286
- przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej						407 470						335 187
- przypadający na udziały mniejszości						-1						5 099

*Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku.*

w tysiącach złotych	30.06.2008					30.06.2007				
	Segment branżowy				RAZEM	Segment branżowy				RAZEM
	Segment klientów detalicznych	Segment klientów korporacyjnych	Rynki Finansowe	ALCO		Segment klientów detalicznych	Segment klientów korporacyjnych	Rynki Finansowe	ALCO	
Aktywa i pasywa										
Aktywa segmentu	5 590 234	16 875 595	36 149 006	633 184	59 248 019	3 626 117	12 189 536	35 381 296	653 577	51 850 526
Inwestycje segmentu w jednostkach podporządkowanych	84 859				84 859	77 028				77 028
Pozostałe aktywa (nieprzypisane segmentom)					1 194 178					1 275 524
Aktywa ogółem					60 527 056					53 203 078
Zobowiązania segmentu	30 477 219	18 532 795	6 328 380		55 338 394	23 838 131	15 226 630	9 401 479		48 466 240
Pozostałe zobowiązania (nieprzypisane segmentom)					1 209 318					1 086 050
Kapitały własne					3 979 344					3 650 788
Pasywa ogółem					60 527 056					53 203 078
Inne										
Nakłady inwestycyjne	60 384	30 389	3 646	903	95 321	49 756	25 017	3 546	42	78 360
Amortyzacja	52 824	10 921	3 214		66 959	55 822	11 541	3 396		70 759
Przepływy pieniężne - działalność operacyjna	1 318 687	-1 732 073	-10 608 114	8 500 374	-2 521 126	919 999	-453 773	4 341 243	-7 499 948	-2 692 479
Przepływy pieniężne - działalność operacyjna - pozostałe pozycje nieprzypisane segmentom					549 331					-81 738
Przepływy pieniężne - działalność operacyjna razem					-1 971 795					-2 774 217
Przepływy pieniężne - działalność inwestycyjna	-41 400	-20 835	-2 500	1 883	-62 852	-32 472	-16 327	-2 314	2 541	-48 572
Przepływy pieniężne - działalność finansowa	0	0	0	-152 217	-152 217	0	-21 061	0	-362 979	-384 040

2. Wynik z tytułu odsetek

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
Przychody odsetkowe i przychody o podobnym charakterze		
- Lokaty, kredyty i pożyczki dla banków	460 039	415 610
- Kredyty i pożyczki dla klientów	578 558	409 167
- Odsetki od dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	148 329	69 260
- Odsetki od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	252 283	283 210
- Odsetki od dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności	108 683	0
- Instrumenty reverse repo	8 514	479
- Inne	778	496
	1 557 184	1 178 222

Z ww. przychodów odsetkowych za I półrocze 2008 kwotę 7.773 tys. zł stanowią przychody od aktywów finansowych, dla których rozpoznano utratę wartości. Za I półrocze 2007 kwota ta wynosiła 6.469 tys. zł. Przychody odsetkowe dla aktywów finansowych obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto, tzn. kwoty uwzględniające dokonane odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości.

Koszty odsetek i podobne koszty		
- Depozyty bankowe	92 247	47 364
- Depozyty klientów	894 651	556 520
- Kredyty i pożyczki otrzymane	9	234
- Instrumenty repo	19 625	55 039
	1 006 532	659 157
Wynik z tytułu odsetek	550 652	519 065

3. Wynik z tytułu prowizji

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
Przychody z tytułu prowizji		
- Prowizje związane z działalnością maklerską	42 003	65 539
- Prowizje związane z prowadzeniem rachunków klientów	139 811	131 591
- Prowizje związane z udzielaniem kredytów	63 912	52 853
- Prowizje związane z kartami płatniczymi i kredytowymi	85 757	66 502
- Prowizje związane z dystrybucją jednostek uczestnictwa	61 561	104 934
- Prowizje za usługi powiernictwa i za przechowywanie papierów wartościowych	15 162	15 902
- Prowizje za zagraniczne operacje handlowe	8 048	11 237
- Prowizje związane z subskrypcją produktów strukturyzowanych	14 458	0
- Marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	45 725	52 029
- Pozostałe prowizje	15 626	5 365
	492 063	505 952
Koszty opłat i prowizji		
- Prowizje maklerskie	12 394	14 652
- Pozostałe prowizje, w tym:	57 152	35 676
- koszty BFG	2 342	2 014
- koszty KIR	2 474	2 097
- zapłacone prowizje związane z obrotem papierami wartościowymi	5 087	2 915
- zapłacone prowizje od kart	23 476	17 163
	69 546	50 328
Wynik z tytułu prowizji	422 517	455 624

4. Wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Instrumenty kapitałowe	25 391	14 640
- Instrumenty dłużne	-3 692	7 021
- Przychody z tytułu dywidend	2 502	1 407
- Wycena transakcji zabezpieczanej w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych	-75 095	-1 192
- Wycena transakcji zabezpieczającej w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych	76 511	1 005
Wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych	25 617	22 881

5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
<u>Wynik na wycenie do wartości godziwej instrumentów przeznaczonych do obrotu</u>	160 586	-9 053
- Wynik na instrumentach kapitałowych	-10 431	1 333
- Wynik na instrumentach dłużnych	-40 167	-38 350
- Wynik na instrumentach pochodnych:	211 184	27 964
transakcje pochodne walutowe	166 554	-3
transakcje pochodne na stopę procentową	24 478	22 702
transakcje pochodne związane z papierami wartościowymi	20 152	5 265
<u>Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych wg wartości godziwej przy początkowym ujęciu</u>	3 718	3 014
- Wynik na instrumentach dłużnych	3 718	3 014
<u>Część nieefektywna w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych</u>	-9	0
<u>Wynik z rewaluacji pozycji bilansowych</u>	20 072	25 027
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja	184 367	18 988

Wynik na instrumentach kapitałowych zawiera wynik netto na obrocie kapitałowymi papierami wartościowymi.

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi oraz instrumentami rynku pieniężnego (bony skarbowe). Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto na obrocie instrumentami na stopę procentową (FRA, IRS/CIRS), instrumentami walutowymi (swap, opcje) oraz opcjami na indeks giełdowy.

Wynik odsetkowy dla dłużnych papierów wartościowych zaprezentowany jest w wyniku z tytułu odsetek.

6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Odzyskane należności nieściągalne	602	422
- Odszkodowania i straty związane z działalnością bankową	-276	-163
- Sprzedaż pozostałych usług	2 041	2 564
- Wynik z tytułu aktywów do zbycia i aktywów przeznaczonych do sprzedaży	20	1 485
- Wynik z tytułu zbycia aktywów (środków trwałych, wartości niematerialnych i nieruchomości własnych)	-10	-328
- Odpis na utratę wartości innych aktywów niefinansowych	-107	-160
- Wynik z tytułu nieruchomości inwestycyjnych:	-6 705	9 445
<i>czynsze z tytułu najmu nieruchomości inwestycyjnej</i>	5 914	8 354
<i>wycena nieruchomości inwestycyjnej do wartości godziwej</i>	-9 979	2 882
<i>koszty bezpośredniego utrzymania nieruchomości inwestycyjnej</i>	-2 640	-1 791
- Korekta wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	0	-2 672
- Wycena transakcji zabezpieczającej w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej nieruchomości	0	2 599
- Inne przychody operacyjne, z tego:	1 433	6 172
<i>składki na ubezpieczenie kredytów hipotecznych</i>	-2 228	302
<i>zwroty, koszty rzeczowe i osobowe</i>	879	814
<i>otrzymane odsetki naliczone pozabilansowo</i>	190	1 632
<i>pozostałe</i>	2 592	3 424
Razem	-3 002	19 364

Pozycja "Sprzedaż pozostałych usług" dotyczy przede wszystkim sprzedaży usług w ośrodkach wypoczynkowych jednej ze spółek zależnych ING Banku Śląskiego S.A.

7. Koszty działania banku

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Koszty pracownicze:	364 191	326 485
<i>wynagrodzenia, w tym:</i>	281 421	267 206
<i>odprawy emerytalne</i>	491	1 595
<i>świadczenia na rzecz pracowników</i>	82 770	59 279
<i>koszty szkoleń</i>	8 726	6 753
- Koszty ogólnoadministracyjne:	318 601	279 424
<i>koszty rzeczowe</i>	71 448	64 198
<i>podatki i opłaty (bez PFRON)</i>	1 656	1 273
<i>koszty utrzymania i wynajmu budynków</i>	81 549	71 498
<i>usługi łączności</i>	38 470	30 380
<i>usługi leasingowe</i>	7 010	5 196
<i>usługi remontowe</i>	16 583	14 766
<i>licencje i patenty</i>	11 303	11 629
<i>koszty doradztwa i konsultingu</i>	40 930	41 777
<i>najem zasobów komputerowych</i>	11 070	9 006
<i>pozostałe usługi obce</i>	38 582	29 701
- Amortyzacja	66 959	70 759
<i>amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych</i>	42 012	46 032
<i>amortyzacja wartości niematerialnych</i>	24 947	24 727
Razem	749 751	676 668

8. Pozostałe koszty

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Darowizny	2 708	1 032
- Roszczenia sporne	227	112
- Wycena do wartości godziwej rzeczowych aktywów trwałych	0	89
- Inne	2 534	1 062
Razem	5 469	2 295

Koszty operacyjne z tytułu roszczeń spornych obejmują koszty dotyczące spraw spornych związanych z nienależytym wykonaniem umów, spraw o charakterze przestępczym oraz spraw dotyczących roszczeń byłych pracowników.

9. Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	286 063	41 653
- Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-293 441	-32 043
Netto odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-7 378	9 610
w tym:		
- dotyczące kredytów i pożyczek zagrożonych utratą wartości	-3 668	1 836
- IBNR	-3 710	7 774
- Odpisanie należności nieściągalnych	12 678	58 629
- Rozwiązanie odpisów z tytułu odzyskanych należności uprzednio spisanych	-59 825	-105 536
Netto odpisy z tytułu należności nieściągalnych	-47 147	-46 907
- Odpisy na rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	9 279	13 978
- Rozwiązanie rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-12 911	-9 677
Netto odpisy na rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-3 632	4 301
w tym:		
- dotyczące portfela zagrożonego utratą wartości	-1 524	1 831
- IBNR	-2 108	2 470
Razem odpisy	308 020	114 260
Razem rozwiązanie odpisów	-366 177	-147 256
Netto odpisy na utratę wartości i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-58 157	-32 996

10. Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	25 830	23 300
Razem	25 830	23 300

11. Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Bieżący podatek		
Bieżący rok	104 417	110 861
Korekta rozliczenia podatkowego dotycząca roku ubiegłego	8 316	3 731
	112 733	114 592
- Podatek odroczony		
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	-11 632	-41 854
Korzyści wynikające ze straty podatkowej	0	-174
	-11 632	-42 028
- zwiększenia/zmniejszenia należności z tytułu 8% ulgi dotyczącej rezerw celowych	348	405
Razem podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat	101 449	72 969

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

- Zysk brutto	508 918	413 255
- Podatek dochodowy 19%	96 694	78 518
- Zwiększenia - koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	10 994	3 701
- rezerwa na przewidywane straty	903	288
- PFRON	487	448
- koszty reprezentacji	528	558
- koszty z tytułu płatności zagranicznych	367	91
- koszty spisania należności kredytowych i pozakredytowych	495	548
- strata podatkowa z tytułu sekurytyzacji	6 742	0
- goodwill podatkowy	580	0
- wycena nieruchomości własnej i inwestycyjnej	182	0
- opłaty wnoszone na rzecz funduszu marketingowego	45	0
- inne	665	1 768
- Zmniejszenia - przychody niepodlegające opodatkowaniu	6 587	9 655
- dochód zwolniony podmiotowo	370	280
- przychody z tytułu otrzymanych dywidend	429	267
- rozwiązanie rezerwy na przewidywane straty	540	197
- rezerwy na utratę wartości w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	0	145
- amortyzacja nieruchomości	0	949
- udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności	4 908	4 427
- rozliczenie straty podatkowej z lat ubiegłych	211	0
- inne	129	3 390
- Podatek dochodowy 19% +/- zwiększenia +/- zmniejszenia	101 101	72 564
- zwiększenia/zmniejszenia należności z tytułu 8% ulgi dotyczącej rezerw celowych	348	405
Podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat	101 449	72 969
Efektywna stawka podatkowa	19,93%	17,66%

12. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Wyczenie podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję jednostki dominującej za I półrocze 2008 oparte było na zysku netto w kwocie 407.470 tys. zł. (I półrocze 2007: 335.187 tys. zł.) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących w analogicznym okresie w liczbie 13.010.000 (I półrocze 2007: 13.010.000).

	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	407 470	335 187
- Średnia ważona ilość akcji zwykłych	13 010 000	13 010 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w zł)	31,32	25,76

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

W ciągu I półrocza 2008 jak również w ciągu roku 2007 ilość akcji składających się na kapitał akcyjny ING Banku Śląskiego S.A. nie uległa zmianie. W opisywanym okresie Bank nie emitował obligacji zamiennych na akcje oraz opcji na akcje. Kapitał zakładowy dzieli się w całości na akcje zwykłe (nie ma akcji uprzywilejowanych). Ze względu na powyższą wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

13. Dywidendy wypłacone / zaproponowane do wypłaty

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku w dniu 9 maja 2007 r. zatwierdziło wypłatę dywidendy za rok 2006 w wysokości 27,90 zł brutto za 1 akcję, co stanowi 362 979 tys. zł. Wypłata dywidendy miała miejsce w dniu 11 czerwca 2007 r.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku w dniu 24 kwietnia 2008 r. zatwierdziło wypłatę dywidendy za rok 2007 w wysokości 11,70 zł brutto za 1 akcję, co stanowi 152.217 tys. zł. Wypłata dywidendy miała miejsce w dniu 2 czerwca 2008 r.

14. Kasa, środki w Banku Centralnym

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Gotówka i pozostałe środki pieniężne	622 989	678 072	454 058
- Środki na rachunkach w Banku Centralnym	999 862	1 163 653	2 154 808
Razem	1 622 851	1 841 725	2 608 866

Podmiot dominujący Grupy utrzymuje na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim rezerwę obowiązkową w wysokości 3,5% wartości depozytów otrzymanych przez Bank. Kwota naliczonej rezerwy pomniejszana jest o równowartość 500 tys. EUR co stanowiło w przeliczeniu kwotę:

- 1.689 tys. zł według stanu na 30.05.2008 r.,
- 1.813 tys. zł według stanu na 30.11.2007 r.,
- 1.894 tys. zł według stanu na 30.04.2007 r.

Średnia arytmetyczna stanu środków rezerwy obowiązkowej wynosiła:

- 1.699.265 tys. zł dla okresu od 30.06.2008 do 30.07.2008 r.,
- 1.497.935 tys. zł dla okresu od 31.12.2007 do 30.01.2008 r.,
- 1.374.918 tys. zł dla okresu od 31.05.2007 do 01.07.2007 r.

Grupa ma możliwość wykorzystania limitu zadłużenia w Narodowym Banku Polskim w wysokości 0,8 wartości nominalnej rządowych papierów wartościowych obciążonych zastawem, co stanowiło na dzień 30.06.2008 r. kwotę 9.515.576 tys. zł w porównaniu z 9.388.779 tys. zł według stanu na 31.12.2007 r. oraz 9.400.106 tys. zł według stanu na 30.06.2007 r.

15. Kredyty i inne należności udzielone innym bankom

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- rachunki bieżące	341 379	359 874	285 091
- lokaty międzybankowe, w tym:	7 594 688	14 347 480	17 322 487
- lokaty jednodniowe	655 842	2 605 329	1 982 814
- pozostałe należności	947 100	367 211	374 275
- kredyty i pożyczki	475 506	301 384	254 717
- transakcje z przyrzeczeniem odkupu	405 740	0	0
- inne należności	65 854	65 827	119 558
- odsetki naliczone	119 174	109 791	97 944
Razem (brutto)	9 002 341	15 184 356	18 079 797
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-295	-691	-854
Razem (netto)	9 002 046	15 183 665	18 078 943

W pozycji 'transakcje z przyrzeczeniem odkupu' prezentowane są transakcje reverse repo. Grupa dokonuje zakupu instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Transakcje reverse repo są używane jako narzędzie zarządzania płynnością i służą do krótkoterminowego lokowania nadwyżki środków.

Przedmiotem transakcji reverse repo zawartych z bankami były następujące aktywa:

I półrocze 2008

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-07-07	395 000	405 740	69
		395 000	405 740	69

Kredyty i inne należności udzielone innym bankom według terminów zapadalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Z terminem zapadalności:	8 883 167	15 074 565	17 981 853
- do 1 miesiąca	3 645 365	11 822 945	8 950 788
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 235 437	737 561	8 477 364
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 462 714	2 512 354	549 783
- powyżej 1 roku do 5 lat	539 651	1 705	3 918
- Odsetki naliczone	119 174	109 791	97 944
Razem	9 002 341	15 184 356	18 079 797

16. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	7 002 019	6 062 786	5 175 310
- Aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	4 158 110	1 844 778	1 822 698
Razem	11 160 129	7 907 564	6 998 008

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Instrumenty dłużne			
Obligacje i bony wyemitowane przez:	4 814 031	4 373 230	4 323 453
<i>Skarb Państwa</i>	4 779 671	4 373 230	4 209 119
<i>Monetarne instytucje finansowe</i>	0	0	34 343
<i>Podmioty finansowe</i>	25 527	0	43 416
<i>Podmioty niefinansowe</i>	8 833	0	36 575
Instrumenty dłużne razem	4 814 031	4 373 230	4 323 453
<i>Instrumenty notowane na giełdzie</i>	4 695 714	4 292 647	4 207 314
<i>Instrumenty nienotowane na giełdzie</i>	118 317	80 583	116 139
Instrumenty kapitałowe	2 067	38 530	2 108
<i>Instrumenty notowane na giełdzie</i>	2 067	38 530	2 108
Pochodne instrumenty finansowe	2 185 921	1 651 026	849 749
Razem	7 002 019	6 062 786	5 175 310

Aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przy początkowym ujęciu

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Lokaty	2 470 683	0	0
Instrumenty dłużne, w tym:	1 432 459	1 513 211	1 035 805
- Obligacje i bony wyemitowane przez:	1 432 459	1 513 211	1 035 805
<i>Skarb Państwa</i>	1 298 382	1 381 685	891 686
<i>Podmioty niefinansowe</i>	134 077	131 526	144 119
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	254 968	331 567	786 893
Razem	4 158 110	1 844 778	1 822 698

Grupa wyznaczyła następujące składniki aktywów i zobowiązań finansowych do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: dłużne papiery wartościowe w formie obligacji emitowanych przez jeden podmiot niefinansowy i przez Skarb Państwa, wszystkie transakcje typu buy-sell-back i sell-buy-back oraz wybrane depozyty/ lokaty międzybankowe.

Desygnowanie ww. obligacji do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji z uwagi na eliminację niedopasowania księgowego. Niedopasowanie polegałoby na niespójności w zakresie ujmowania efektów wyceny pozycji inwestycyjnej w formie ww. obligacji i transakcji IRS, wycenianej w wartości godziwej przez wynik finansowy, zabezpieczającej ryzyko stopy procentowej płynące z inwestycji.

Grupa transakcji sell-buy-back oraz buy-sell-back wskazana została do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat z uwagi na ich zaliczanie do portfela zarządzanego przez Departament Operacji Rynków Finansowych i Klientów Strategicznych. Pozycje aktywów i zobowiązań finansowych w ramach tego portfela zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem oraz strategią inwestycyjną obowiązującymi w Banku wyceniane są i zarządzane na bazie wartości godziwej.

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu, wszelkie korzyści oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów oraz możliwość ich sprzedaży pozostają po stronie Grupy.

Grupa, poprzez desygnację depozytów / lokat międzybankowych do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, zamierza wyeliminować lub znacząco zmniejszyć niedopasowanie księgowe wynikające z odmiennego sposobu wyceny depozytów / lokat międzybankowych oraz instrumentów finansowych, z którymi identyfikuje relację tj. transakcji pochodnych typu FX SWAP, FX Forward, IRS i OIS.

W kwocie wyceny na dzień bilansowy aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat nie rozpoznano kwoty zmian wartości zobowiązania, którą można przypisać do zmian ryzyka kredytowego, którego źródłem jest Bank jako pożyczkobiorca. W ocenie Banku cała kwota zmiany wartości zobowiązania finansowego wynika ze zmian warunków rynkowych powodujących ryzyko rynkowe.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według terminów zapadalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- do 1 miesiąca	1 101 324	872 840	921 857
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	533 637	192 738	228 011
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 413 554	743 798	325 636
- powyżej 1 roku do 5 lat	4 604 295	4 382 511	4 372 185
- powyżej 5 lat	1 507 319	1 715 677	1 150 319
Razem	11 160 129	7 907 564	6 998 008

Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Saldo na początek okresu	7 907 564	7 067 422	7 067 422
Zwiększenia	157 228 225	419 485 442	197 192 244
- zakup dłużnych papierów wartościowych	153 457 005	417 766 495	196 697 138
- zakup akcji i udziałów w pozostałych jednostkach	624 462	823 811	399 534
- zwiększenie wartości papierów wartościowych	141 180	205 353	95 572
- wycena pozabilansowych instrumentów pochodnych	534 895	689 783	0
- desygnacja lokat międzybankowych do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 470 683	0	0
Zmniejszenia	-153 975 660	-418 645 300	-197 261 658
- sprzedaż dłużnych papierów wartościowych	-134 617 797	-362 666 224	-174 625 447
- wykup dłużnych papierów wartościowych	-16 193 164	-50 683 369	-19 987 069
- sprzedaż akcji i udziałów w pozostałych jednostkach	-661 536	-801 632	-414 407
- zmniejszenie wartości papierów wartościowych	-2 503 163	-4 494 075	-2 123 238
- wycena pozabilansowych instrumentów pochodnych	0	0	-111 497
Saldo na koniec okresu	11 160 129	7 907 564	6 998 008

Przychody o charakterze odsetkowym z instrumentów dłużnych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Przychody z instrumentów kapitałowych są ujmowane w pozycji przychodów z tytułu dywidend.

Zyski i straty powstające z tytułu transakcji na pochodnych instrumentach finansowych oraz z tytułu zmian wartości godziwej innych instrumentów przeznaczonych do obrotu są ujmowane w pozycji "wynik na instrumentach wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja".

17. Inwestycje

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	10 816 223	8 547 497	9 593 763
<i>pozycje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń</i>	<i>3 112 530</i>	<i>435 531</i>	<i>48 541</i>
<i>wartości godziwej</i>			
- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	6 185 038	840 776	0
Razem	17 001 261	9 388 273	9 593 763

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Instrumenty dłużne o stałym oprocentowaniu	9 660 962	7 365 286	8 673 154
Obligacje Skarbu Państwa	9 532 289	7 224 265	8 522 434
Bony Skarbu Państwa	128 673	141 021	150 720
- Instrumenty dłużne o zmiennym oprocentowaniu	1 150 806	1 158 862	899 259
Obligacje Skarbu Państwa	391 093	389 829	389 044
Obligacje NBP	504 511	514 650	502 857
Pozostałe	255 202	254 383	7 358
Instrumenty dłużne razem	10 811 768	8 524 148	9 572 413
Instrumenty notowane na giełdzie	9 923 382	7 614 094	8 911 478
Instrumenty nienotowane na giełdzie	888 386	910 054	660 935
- Instrumenty kapitałowe			
Instrumenty kapitałowe w cenie nabycia	15 876	15 441	15 454
Wycena do wartości rynkowej	1 814	21 142	19 130
Utrata wartości	-13 235	-13 234	-13 234
Instrumenty kapitałowe - wartość bilansowa	4 455	23 349	21 350
Instrumenty notowane na giełdzie	0	78	153
Instrumenty nienotowane na giełdzie	4 455	23 271	21 197
Razem	10 816 223	8 547 497	9 593 763

W pozycji "Instrumenty kapitałowe" prezentowane są akcje i udziały kilkunastu podmiotów nienotowanych na giełdzie. Grupa nie wycenia ich do wartości godziwej. Wyjątek stanowią akcje jednej ze spółek, w której Grupa posiada akcje serii B (nie notowane na giełdzie), natomiast wycena dokonywana jest w oparciu o kurs akcji serii A, znajdujących się w obrocie regulowanym.

Posiadanie części akcji i udziałów związane jest z funkcjonowaniem jednostek Grupy. Są to akcje i udziały m.in. w GPW, CeTO, KIR, SWIFT, BIK. Pozostałe udziały Grupa kwalifikuje do zbycia w drodze sprzedaży lub likwidacji.

Pozycje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Instrumenty dłużne o stałym oprocentowaniu	3 112 530	435 531	48 541
- Obligacje wyemitowane przez:	3 112 530	435 531	48 541
Skarb Państwa	3 112 530	435 531	48 541
Razem	3 112 530	435 531	48 541

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Instrumenty dłużne o stałym oprocentowaniu	6 185 038	840 776	0
- Obligacje wyemitowane przez:	6 185 038	840 776	0
Skarb Państwa	6 185 038	840 776	0
Razem	6 185 038	840 776	0

Zmiana stanu inwestycji

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Saldo na początek okresu	9 388 273	12 614 914	12 614 914
Zwiększenia	12 129 670	4 099 684	1 910 928
- zakup dłużnych papierów wartościowych	11 769 136	3 586 939	1 620 807
- zwiększenie wartości papierów wartościowych	360 073	512 729	290 105
- zakup akcji i udziałów	461	10	10
- rozwiązanie rezerwy na akcje i udziały	0	6	6
Zmniejszenia	-4 516 682	-7 326 325	-4 932 079
- sprzedaż dłużnych papierów wartościowych	-3 727 420	-5 975 318	-4 016 344
- wykup dłużnych papierów wartościowych	-72 620	-465 489	-357 389
- zmniejszenie wartości papierów wartościowych	-716 632	-873 536	-546 364
- sprzedaż akcji i udziałów	-10	-11 982	-11 982
Saldo na koniec okresu	17 001 261	9 388 273	9 593 763

W I półroczu 2008 Grupa sprzedała akcje, których wartość według ceny nabycia wynosiła 10 tys. zł. Na kwotę tę składała się wartość zaangażowania w następujących podmiotach:

- Master Card Inc.
- Mostostal Zabrze S.A.

Grupa uzyskała przychód ze sprzedaży powyższych akcji w kwocie: 25.391 tys. zł.

W roku 2007 Grupa sprzedała akcje 2 spółek, których wartość według ceny nabycia wynosiła 11.982 tys. zł, natomiast uzyskany przychód wyniósł 15.036 tys. zł.

18. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

W portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu znajdują się obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Wartość nominalną obligacji prezentuje tabela poniżej. Korekta z tytułu wyceny transakcji do wartości godziwej wynosiła:

- według stanu na 30.06.2008 r.: -84 tys. zł,
- według stanu na 31.12.2007 r.: -298 tys. zł,
- według stanu na 30.06.2007 r.: -6.443 tys. zł.

Wielkość zobowiązań podlegających zabezpieczeniu ww. aktywami wynosiła:

- według stanu na 30.06.2008 r.: 21.466 tys. zł,
- według stanu na 31.12.2007 r.: 103.014 tys. zł,
- według stanu na 30.06.2007 r.: 3.130.334 tys. zł.

Wartość nominalna aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
<u>Z portfela aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu:</u>			
- obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	22 789	102 939	3 128 240
<u>Z portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży:</u>			
- bony skarbowe stanowiące zabezpieczenie na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	132 710	117 910	109 810

Blokowanie papierów wartościowych odbywa się z uwzględnieniem warunków wynikających z:

- Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. 183 z 2005 roku, poz. 1538),
- z istoty transakcji.

19. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Wycena bilansowa instrumentów zabezpieczających wartość godziwą papierów wartościowych	73 919	4 572	935
transakcja Interest Rate Swap	73 872	4 572	935
transakcja Overnight Index Swap	47	0	0
- Wycena bilansowa instrumentów zabezpieczających wartość godziwą nieruchomości	0	0	2 835
transakcja forward walutowy	0	0	2 835
- Wycena bilansowa instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-22 442	0	0
transakcja Interest Rate Swap (wycena dodatnia)	2 073	0	0
transakcja Interest Rate Swap (wycena ujemna)	-24 515	0	0
Razem	51 477	4 572	3 770

Kwoty dodatnie z niniejszej tabeli prezentowane są w pozycji "Pochodne instrumenty zabezpieczające" w aktywach bilansu natomiast kwoty ze znakiem "-" oznaczają ujemną wycenę i prezentowane są w pozycji "Pochodne instrumenty zabezpieczające" w pasywach bilansu.

20. Kredyty i inne należności udzielone klientom

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
<u>Kredyty i inne należności udzielone innym niż banki podmiotom sektora finansowego</u>			
- kredyty i pożyczki	2 596 843	2 225 200	2 053 482
w rachunku bieżącym	519 872	378 909	436 288
terminowe	2 076 971	1 846 291	1 617 194
- transakcje z przyrzeczeniem odkupu	801 941	0	0
- pozostałe należności	103 069	110 040	69 649
- odsetki naliczone	6 483	7 413	4 048
Razem (brutto)	3 508 336	2 342 653	2 127 179
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-3 604	-5 840	-4 702
Razem (netto)	3 504 732	2 336 813	2 122 477

Kredyty i inne należności udzielone podmiotom sektora niefinansowego

- kredyty i pożyczki udzielone podmiotom gospodarczym	10 582 004	8 896 590	8 145 620
w rachunku bieżącym	4 005 199	3 103 368	3 044 135
terminowe	6 576 805	5 793 222	5 101 485
- kredyty i pożyczki udzielone gospodarstwom domowym	5 916 337	4 928 295	4 162 035
w rachunku bieżącym	1 097 907	965 928	997 614
terminowe	4 818 430	3 962 367	3 164 421
- pozostałe należności	68 919	57 128	135 627
- odsetki naliczone	24 714	18 690	18 946
Razem (brutto)	16 591 974	13 900 703	12 462 228
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-359 128	-526 101	-590 673
Razem (netto)	16 232 846	13 374 602	11 871 555

Kredyty i inne należności udzielone podmiotom sektora instytucji rządowych i samorządowych

- kredyty i pożyczki	672 647	695 188	603 741
w rachunku bieżącym	16 313	9 871	10 641
terminowe	656 334	685 317	593 100
- pozostałe należności	30	0	0
- odsetki naliczone	2 348	2 031	2 016
Razem (brutto)	675 025	697 219	605 757
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-26 863	-29 496	-32 613
Razem (netto)	648 162	667 723	573 144

Kredyty i inne należności udzielone klientom - razem

- kredyty i pożyczki	19 767 831	16 745 273	14 964 878
- transakcje z przyrzeczeniem odkupu	801 941	0	0
- pozostałe należności	172 018	167 168	205 276
- odsetki naliczone	33 545	28 134	25 010
Kredyty i inne należności udzielone klientom - brutto	20 775 335	16 940 575	15 195 164
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-389 595	-561 437	-627 988
Kredyty i inne należności udzielone klientom - netto	20 385 740	16 379 138	14 567 176

W pozycji 'transakcje z przyrzeczeniem odkupu' prezentowane są transakcje reverse repo. Grupa dokonuje zakupu instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Transakcje reverse repo są używane jako narzędzie zarządzania płynnością i służą do krótkoterminowego lokowania nadwyżki środków.

Przedmiotem transakcji reverse repo zawartych z klientami były następujące aktywa:

I półrocze 2008

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-07-01	481 297	476 266	584
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-07-03	343 000	325 675	55
		824 297	801 941	639

Kredyty i inne należności udzielone klientom według terminów zapadalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Z terminem zapadalności:	20 741 790	16 912 441	15 170 154
- do 1 miesiąca	8 453 562	6 181 971	5 876 595
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 207 531	1 304 595	1 295 841
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 417 358	2 427 656	2 422 199
- powyżej 1 roku do 5 lat	4 932 958	4 066 683	3 432 178
- powyżej 5 lat	3 730 381	2 931 536	2 143 341
- Odsetki naliczone	33 545	28 134	25 010
Razem	20 775 335	16 940 575	15 195 164

W kwocie odsetek naliczonych na dzień 30.06.2008 r. znajduje się kwota 5.413 tys. zł (7.436 tys. zł według stanu na 31.12.2007 r. oraz 14.316 tys. zł według stanu na 30.06.2007 r.) dotycząca odsetek naliczonych niezapłaconych w sytuacji zagrożonej utratą wartości a pochodzących sprzed 01.01.2005 r., na które został dokonany odpis w pełnej wysokości.

Średnia efektywna stopa procentowa dla kredytów i pożyczek (w %)

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Średnia efektywna stopa procentowa dla kredytów i pożyczek w złotych	7,53%	6,47%	6,26%
- Średnia efektywna stopa procentowa dla kredytów i pożyczek w walutach obcych	5,32%	5,26%	5,00%

Zgodnie z polityką kredytową ING Bank Śląski S.A. przyjmuje zabezpieczenia spłaty udzielonych kredytów, ustanowione na rachunkach kredytobiorców oraz zabezpieczenia na majątku kredytobiorców. Więcej informacji na temat zabezpieczeń zaprezentowano w rozdziale "Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A." w rozdziale "Zabezpieczenia i inne formy ograniczania ryzyka kredytowego".

Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa nie posiada takich należności.

21. Jakość portfela kredytów i innych należności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Kredyty i inne należności udzielone bankom i klientom (brutto)	29 777 676	32 124 931	33 274 961
- z przesłanką utraty wartości	364 775	506 707	587 656
- bez przesłanki utraty wartości	29 412 901	31 618 224	32 687 305
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-389 890	-562 128	-628 842
- dotyczący portfela należności z przesłanką utraty wartości	-296 110	-464 637	-531 269
- dotyczący portfela należności bez przesłanki utraty wartości	-93 780	-97 491	-97 573
Kredyty i inne należności udzielone bankom i klientom (netto)	29 387 786	31 562 803	32 646 119

W pozycji "Kredyty i inne należności udzielone bankom i klientom" ujęto wartość lokat w innych bankach.

Podział portfela kredytów i innych należności według metody szacunku impairmentu

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Kredyty i inne należności udzielone bankom i klientom (brutto)	29 777 676	32 124 931	33 274 961
- wyceniane indywidualnie	165 073	283 342	343 730
- wyceniane portfelowo	29 612 603	31 841 589	32 931 231
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-389 890	-562 128	-628 842
- odpis aktualizujący dotyczący należności wycenianych indywidualnie	-149 283	-276 387	-333 301
- odpis aktualizujący dotyczący należności wycenianych portfelowo	-240 607	-285 741	-295 541
Kredyty i inne należności udzielone bankom i klientom (netto)	29 387 786	31 562 803	32 646 119

22. Zmiana stanu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości należności kredytowych

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Saldo na początek okresu	562 128	703 327	703 327
Zmiany w wartości odpisu:	-172 238	-141 199	-74 485
<i>Utworzenie w okresie</i>	298 741	177 859	93 777
<i>Rozwiązanie w okresie</i>	-352 343	-280 014	-132 407
<i>Odpisy wykorzystane</i>	-173 219	-113 279	-77 576
<i>Kwoty odzyskane z kredytów uprzednio spisanych</i>	46 522	85 840	46 906
<i>Zmiany z tytułu różnic kursowych</i>	-1 025	-1 460	-900
<i>Korekta odsetek od kredytów z rozpoznaną utratą wartości (unwinding interest)</i>	12 845	-3 149	-1 544
<i>Pozostałe</i>	-3 759	-6 996	-2 741
Saldo na koniec okresu	389 890	562 128	628 842
Z czego dotyczy:			
- kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	295	691	854
- kredytów i innych należności udzielonych klientom	389 595	561 437	627 988

Odpisy wykorzystane to umorzenie / spisanie należności w ciężar utworzonego odpisu.

W dniu 5 czerwca 2008 r. ING Bank Śląski S.A. zawarł umowy sprzedaży wierzytelności w sytuacji nieregularnej z firmą Bison Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty oraz z firmą Bison II Sp. z o.o.. Łączna kwota wierzytelności sprzedanych w ramach umów wynosi 47,7 mln zł. (kwoty główne odsetki i inne należności poboczne). W efekcie powyższych umów Bank rozwiązał rezerwy na kwotę 43,0 mln zł.

23. Inwestycje w jednostki podporządkowane

Grupa posiada udziały w podmiocie stowarzyszonym ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.:

	Kraj	Rodzaj działalności	Udział w kapitałach		
			I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Polska	tworzenie i zarządzanie OFE	20%	20%	20%
			I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Saldo na początek okresu			97 326	90 309	90 309
- Udział w zyskach			25 830	43 597	23 300
- Dywidenda wypłacona			-38 297	-36 580	-36 581
Saldo na koniec okresu			84 859	97 326	77 028

Ogólne informacje finansowe dotyczące jednostki stowarzyszonej:

	Aktywa	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	Aktywa netto	Przychody	Zysk/(strata)
I półrocze 2008					
ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	452 455	33 069	419 386	235 053	129 306
koniec roku 2007					
ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	523 185	37 155	486 030	404 334	208 139
I półrocze 2007					
ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	418 504	30 775	387 729	190 977	103 719

W sprawozdaniu jednostkowym Bank wykazuje udziały w następujących podmiotach zależnych i stowarzyszonych:

Nazwa podmiotu	Charakter powiązania kapitałowego	Cena nabycia		
		I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- ING Securities S.A.	zależny	30 228	30 228	30 228
- ING Bank Hipoteczny S.A.	zależny	113 450	113 450	63 450
- ING BSK Development Sp. z o.o.	zależny	50	50	50
- Solver Sp. z o.o.	zależny	7 870	7 870	6 682
- Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. w likwidacji	zależny	18 971	18 971	0
- ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	stowarzyszony	40 000	40 000	40 000
Razem		210 569	210 569	140 410

Spółka ING BSK Development Sp. z o.o. (w której ING Bank Śląski S.A. posiada 100 % udziałów) posiada 60 % udziałów w kapitale zakładowym spółki Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. (wartość bilansowa tych udziałów wynosi 2.645 tys. zł). W dniu 19 września 2007 r. ING Bank Śląski S.A. zakupił od udziałowców mniejszościowych udziały w spółce Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. stanowiące 40% kapitału zakładowego spółki. Po zakończeniu transakcji ING Bank Śląski S.A. bezpośrednio i pośrednio kontroluje 100 % kapitału zakładowego Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o.

W dniu 31 października 2007 r. została podpisana umowa nabycia przez ING Bank Śląski S.A. przedsiębiorstwa spółki Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. oraz przejęcia przez ING Bank Śląski S.A. zobowiązań związanych z działalnością nabywanego przedsiębiorstwa. Zbywającym była spółka Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o.

W dniu 23 listopada 2007 r. na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników spółki Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. podjęta została uchwała w sprawie rozwiązania tej Spółki i postawienia jej w stan likwidacji począwszy od dnia 1 grudnia 2007 r.

W dniu 10 kwietnia 2007 r. Bank objął w drodze subskrypcji zamkniętej 270 sztuk akcji serii B ING Banku Hipotecznego o wartości nominalnej 50 tysięcy zł. każda za łączną kwotę 13,5 mln zł.

W dniu 22 października 2007 Bank objął w drodze subskrypcji zamkniętej 1 000 sztuk akcji serii C ING Banku Hipotecznego o wartości nominalnej 50 tysięcy zł. każda za łączną kwotę 50 mln zł.

Po rejestracji wyżej wymienionych transakcji kapitał ING Banku Hipotecznego wynosi 113,5 mln zł.

30 listopada 2007 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki Solver Sp. z o.o., na którym uchwalono podwyższenie kapitału zakładowego Spółki z kwoty 8.374.000,00 zł do kwoty 9.562.000,00 zł. Wszystkie nowoutworzone udziały pokryte zostały przez ING Bank Śląski S.A. w całości wkładem niepieniężnym (aportem). Podwyższenie kapitału zakładowego spowodowało zmianę struktury własności - udział ING Banku Śląskiego S.A. w kapitale zakładowym spółki Solver wzrósł z 79,79% do 82,30%.

24. Nieruchomości inwestycyjne

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
a) wartość na początek okresu	186 053	181 951	181 951
b) zwiększenia (z tytułu)	1 111	4 102	273
- zakupu	0	0	0
- inne	1 111	4 102	273
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	0
- sprzedaży i likwidacji	0	0	0
- inne	0	0	0
d) wartość na koniec okresu	187 164	186 053	182 224
e) wycena do wartości godziwej na początek okresu	-41 340	-35 981	-35 981
- zwiększenie	0	0	2 884
- zmniejszenie	-9 979	-5 359	0
f) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	-51 319	-41 340	-33 097
g) wartość netto na koniec okresu	135 845	144 713	149 127

Grupa jest właścicielem jednej nieruchomości o charakterze inwestycyjnym zlokalizowanej w Katowicach. Z tytułu jej posiadania Grupa uzyskuje przychody w postaci rat czynszowych. Zgodnie z zasadami rachunkowości przyjętymi przez Grupę nieruchomość jest wyceniana do wartości godziwej. Wartość godziwa została ustalona na podstawie wyceny niezależnego rzeczoznawcy. Do wyceny zastosowano metodę dochodową zdyskontowanych przepływów w okresie 10 lat. Przy wycenie zastosowano ogólnie przyjęte parametry rynkowe dla podobnych inwestycji przy uwzględnieniu stopnia wykorzystania powierzchni budynku.

Wycena nieruchomości inwestycyjnej jest dokonywana w EUR (wartość nieruchomości na dzień 30.06.2008 r. wynosiła 40.500 tys. EUR wobec 40.400 tys. EUR według stanu na 31.12.2007 r. oraz 39.600 tys. EUR według stanu na 30.06.2007 r.).

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Przychód z tytułu najmu nieruchomości inwestycyjnej uzyskany przez Grupę	5 914	14 418	8 354
- Koszt operacyjny związany z nieruchomością inwestycyjną	-2 640	6 950	-1 791

Nie występują ograniczenia prawne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej ani też zobowiązania umowne związane z nabyciem ww. nieruchomości.

25. Rzeczowe aktywa trwałe

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	389 903	404 223	414 749
- Sprzęt informatyczny	41 194	43 273	51 476
- Środki transportu	206	335	436
- Pozostałe wyposażenie	76 309	70 921	71 113
- Środki trwałe w budowie	21 536	14 186	14 697
Razem	529 148	532 938	552 471

*Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku*

I półrocze 2008

	Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	Sprzęt informatyczny	Środki transportu	Pozostałe wyposażenie	Środki trwałe w budowie	RAZEM
a) wartość brutto na początek okresu	685 134	225 864	1 992	351 923	14 186	1 279 099
b) zwiększenia (z tytułu)	11 752	11 138	9	17 773	30 765	71 437
- zakupu	1 987	9 842	9	5 011	30 765	47 614
- przyjęcia z inwestycji	9 696	1 288	0	12 762	0	23 746
- inne	69	8	0	0	0	77
c) zmniejszenia (z tytułu)	-1 897	-37 715	-771	-12 825	-24 009	-77 217
- sprzedaży i likwidacji	-1 495	-37 558	-742	-12 781	0	-52 576
- przyjęcia z inwestycji	0	0	0	0	-23 934	-23 934
- inne, w tym:	-402	-157	-29	-44	-75	-707
- darowizny	0	-157	0	0	0	-157
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych	-402	0	0	0	0	-402
przeznaczonych do sprzedaży	-402	0	0	0	0	-402
d) transfery	2 196	-116	0	-2 651	594	23
e) wartość brutto na koniec okresu	697 185	199 171	1 230	354 220	21 536	1 273 342
f) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-296 485	-182 591	-1 657	-281 002	0	-761 735
g) amortyzacja za okres (z tytułu)	-17 698	24 614	633	3 091	0	10 640
- odpisy amortyzacyjne	-17 641	-13 085	-68	-11 218	0	-42 012
- sprzedaży i likwidacji	1 590	37 534	675	12 616	0	52 415
- transfery	-1 699	18	0	1 681	0	0
- inne, w tym:	52	147	26	12	0	237
- darowizny	0	157	0	0	0	157
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych	71	0	0	0	0	71
przeznaczonych do sprzedaży	71	0	0	0	0	71
h) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-314 183	-157 977	-1 024	-277 911	0	-751 095
i) wycena do wartości godziwej na początek okresu	15 574	0	0	0	0	15 574
- zwiększenie	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	-8 673	0	0	0	0	-8 673
j) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	6 901	0	0	0	0	6 901
k) wartość netto na koniec okresu	389 903	41 194	206	76 309	21 536	529 148

koniec roku 2007

	Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	Sprzęt informatyczny	Środki transportu	Pozostałe wyposażenie	Środki trwałe w budowie	RAZEM
a) wartość brutto na początek okresu	668 678	267 205	3 957	341 238	3 180	1 284 258
b) zwiększenia (z tytułu)	21 961	17 000	231	24 685	46 290	110 167
- zakupu	1 518	15 676	231	7 557	46 234	71 216
- przyjęcia z inwestycji	16 997	1 284	0	17 071	0	35 352
- inne	3 446	40	0	57	56	3 599
c) zmniejszenia (z tytułu)	-3 154	-58 341	-2 196	-14 019	-35 478	-113 188
- sprzedaży i likwidacji	-1 002	-56 186	-1 854	-8 130	0	-67 172
- przyjęcia z inwestycji	0	0	0	-282	-35 112	-35 394
- inne, w tym:	-2 152	-2 155	-342	-5 607	-366	-10 622
- darowizny	0	-49	-5	-19	0	-73
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych	-2 152	-2 106	-32	-5 588	0	-9 878
przeznaczonych do sprzedaży	-2 152	-2 106	-32	-5 588	0	-9 878
d) transfery	-2 351	0	0	19	194	-2 138
e) wartość brutto na koniec okresu	685 134	225 864	1 992	351 923	14 186	1 279 099
f) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-266 205	-206 354	-3 378	-260 800	0	-736 737
g) amortyzacja za okres (z tytułu)	-30 280	23 763	1 721	-20 202	0	-24 998
- odpisy amortyzacyjne	-32 853	-29 689	-262	-33 706	0	-96 510
- sprzedaży i likwidacji	414	55 738	1 722	8 440	0	66 314
- transfery	2 351	1 307	21	5 139	0	8 818
- inne, w tym:	-192	-3 593	240	-75	0	-3 620
- darowizny	0	48	5	19	0	72
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych	216	0	0	0	0	216
przeznaczonych do sprzedaży	216	0	0	0	0	216
h) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-296 485	-182 591	-1 657	-281 002	0	-761 735
i) wycena do wartości godziwej na początek okresu	23 544	0	0	0	0	23 544
- zwiększenie	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	-7 970	0	0	0	0	-7 970
j) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	15 574	0	0	0	0	15 574
k) wartość netto na koniec okresu	404 223	43 273	335	70 921	14 186	532 938

I półrocze 2007

	Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	Sprzęt informatyczny	Środki transportu	Pozostałe wyposażenie	Środki trwałe w budowie	RAZEM
a) wartość brutto na początek okresu	668 678	267 205	3 957	341 238	3 180	1 284 258
b) zwiększenia (z tytułu)	2 421	6 891	97	5 241	16 321	30 971
- zakupu	240	6 753	97	2 567	16 315	25 972
- przyjęcia z inwestycji	2 147	138	0	2 674	0	4 959
- inne	34	0	0	0	6	40
c) zmniejszenia (z tytułu)	-1 065	-16 771	-586	-10 925	-4 804	-34 151
- sprzedaży i likwidacji	-118	-14 659	-299	-5 334	0	-20 410
- przyjęcia z inwestycji	0	0	0	-282	-4 679	-4 961
- inne, w tym:	-947	-2 112	-287	-5 309	-125	-8 780
- darowizny	0	-6	0	0	0	-6
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-947	-2 106	-32	-5 292	0	-8 377
d) transfery	0	0	0	0	0	0
e) wartość brutto na koniec okresu	670 034	257 325	3 468	335 554	14 697	1 281 078
f) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-266 205	-206 354	-3 378	-260 800	0	-736 737
g) amortyzacja za okres (z tytułu)	-15 722	505	346	-3 641	0	-18 512
- odpisy amortyzacyjne	-15 830	-15 454	-166	-14 582	0	-46 032
- sprzedaży i likwidacji	70	14 646	299	5 926	0	20 941
- transfery	0	0	0	0	0	0
- inne, w tym:	38	1 313	213	5 015	0	6 579
- darowizny	0	6	0	0	0	6
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	40	1 307	21	5 015	0	6 383
h) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-281 927	-205 849	-3 032	-264 441	0	-755 249
i) wycena do wartości godziwej na początek okresu	23 544	0	0	0	0	23 544
- zwiększenie	2 810	0	0	0	0	2 810
- zmniejszenie	288	0	0	0	0	288
j) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	26 642	0	0	0	0	26 642
k) wartość netto na koniec okresu	414 749	51 476	436	71 113	14 697	552 471

Pozycja "Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych" obejmuje m.in. grunty, których wartość z uwzględnieniem wyceny do wartości godziwej według stanu na 30.06.2008 r. wynosiła 4.742 tys. zł (4.745 tys. zł według stanu na 31.12.2007 r. oraz 5.022 tys. zł według stanu na 30.06.2007 r.)

Na dzień 30.06.2008 r. wartość rzeczowych aktywów trwałych w pełni umorzonych wynosiła 312.089 tys. zł wobec 323.338 tys. zł według stanu na 31.12.2007 r. oraz 252.065 tys. zł według stanu na 30.06.2007 r..

Na dzień 30.06.2008 r. w kapitale z aktualizacji wyceny była zaewidencjonowana kwota 50.786 tys. zł (uwzględniająca podatek odroczony) dotycząca nieruchomości wycenionych do wartości godziwej. Według stanu na dzień 31.12.2007 r. i 30.06.2007 r. kwota ta wynosiła odpowiednio 57.998 tys. zł oraz 53.681 tys. zł.

Wycena nieruchomości została przeprowadzona w grudniu 2006 przez niezależnego rzeczoznawcę. Wycena została przeprowadzona zgodnie z obowiązującymi zasadami wyceny nieruchomości zależnie od charakteru budynku (dla budynków administracyjnych - metodą odtworzeniową, dla budynków operacyjnych - metodą dochodową). Wartość wycenianych nieruchomości oszacowana według kosztu historycznego z uwzględnieniem utraty wartości i odpisów amortyzacyjnych wyniosłaby 327.166 tys. zł. W roku 2007 przeprowadzona była wycena jednego z ośrodków wypoczynkowych Banku na potrzeby modelu wyceny aktywów przeznaczonych do sprzedaży. W roku 2008 została dokonana kolejna wycena budynku Centrali w Katowicach.

Nie występują ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych.

W I półroczu 2008 r. Grupa zawarła umowy z kontrahentami na nabycie w przyszłości aktywów trwałych w kwocie 2.647 tys. zł z czego 500 tys. zł będzie zapłacone w przyszłych okresach. Umowy te dotyczą zakupu i modernizacji środków trwałych m.in. modernizacji klimatyzacji w placówkach Banku. Grupa zawarła także umowy ramowe na roboty budowlano-instalacyjne i remonty placówek Banku. Płatności z tytułu tych umów nie są z góry określone - ich wysokość będzie wynikała z kosztorysów skalkulowanych w ciągu roku odrębnie dla każdej z placówek.

Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych obejmuje m.in. wartość netto majątku przyjętego na podstawie umów leasingu finansowego.

Wartość netto majątku przyjętego na podstawie umów leasingu finansowego

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Nieruchomości	1 072	3 288	5 479
- Środki transportu	0	0	13
- Pozostałe wyposażenie	4	47	56
Razem	1 076	3 335	5 548

26. Wartości niematerialne

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Wartość firmy	223 821	223 821	223 821
- Oprogramowanie	59 622	73 830	79 807
- Inne wartości niematerialne	98	451	569
- Nakłady na wartości niematerialne	27 475	20 723	15 135
Razem	311 016	318 825	319 332

I półrocze 2008

	Wartość firmy	Oprogramo- wanie	Inne wartości niematerialne	Nakłady na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto na początek okresu	223 821	244 571	8 620	20 723	497 735
b) zwiększenia (z tytułu)	0	10 702	0	13 890	24 592
- zakupu	0	4 238	0	13 829	18 067
- przyjęcia z inwestycji	0	5 894	0	0	5 894
- inne	0	570	0	61	631
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	-352	0	-6 872	-7 224
- sprzedaży i likwidacji	0	-291	0	0	-291
- przyjęcia z inwestycji	0	0	0	-5 894	-5 894
- inne	0	-61	0	-978	-1 039
d) transfery	0	718	-1 035	-266	-583
e) wartość brutto na koniec okresu	223 821	255 639	7 585	27 475	514 520
f) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	-170 741	-8 169	0	-178 910
g) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	-25 276	682	0	-24 594
- odpisy amortyzacyjne	0	-24 910	-37	0	-24 947
- sprzedaży i likwidacji	0	290	0	0	290
- transfery	0	-718	718	0	0
- inne	0	62	1	0	63
h) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	-196 017	-7 487	0	-203 504
i) wycena do wartości godziwej na początek okresu	0	0	0	0	0
- zwiększenie	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	0	0	0	0	0
j) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	0	0	0	0	0
k) wartość netto na koniec okresu	223 821	59 622	98	27 475	311 016

*Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku*

koniec roku 2007

	Wartość firmy	Oprogramo- wanie	Inne wartości niematerialne	Nakłady na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto na początek okresu	223 821	193 465	9 415	13 644	440 345
b) zwiększenia (z tytułu)	0	53 595	56	51 038	104 689
- zakupu	0	9 697	66	50 640	60 403
- przyjęcia z inwestycji	0	43 898	-10	0	43 888
- inne	0	0	0	398	398
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	-2 530	0	-44 769	-47 299
- sprzedaży i likwidacji	0	-2 530	0	0	-2 530
- przyjęcia z inwestycji	0	0	0	-43 888	-43 888
- inne	0	0	0	-881	-881
d) transfery	0	41	-851	810	0
e) wartość brutto na koniec okresu	223 821	244 571	8 620	20 723	497 735
f) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	-114 678	-8 006	0	-122 684
g) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	-56 063	-163	0	-56 226
- odpisy amortyzacyjne	0	-58 167	-123	0	-58 290
- sprzedaży i likwidacji	0	2 065	0	0	2 065
- transfery	0	39	-40	0	-1
h) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	-170 741	-8 169	0	-178 910
i) wycena do wartości godziwej na początek okresu	0	0	0	0	0
- zwiększenie	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	0	0	0	0	0
j) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	0	0	0	0	0
k) wartość netto na koniec okresu	223 821	73 830	451	20 723	318 825

I półrocze 2007

	Wartość firmy	Oprogramo- wanie	Inne wartości niematerialne	Nakłady na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto na początek okresu	223 821	193 465	9 415	13 644	440 345
b) zwiększenia (z tytułu)	0	26 143	41	20 972	47 156
- zakupu	0	5 933	41	20 966	26 940
- przyjęcia z inwestycji	0	20 210	0	6	20 216
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	-2 307	0	-20 291	-22 598
- sprzedaży i likwidacji	0	-2 307	0	0	-2 307
- przyjęcia z inwestycji	0	0	0	-20 216	-20 216
- inne	0	0	0	-75	-75
d) transfery	0	0	-810	810	0
e) wartość brutto na koniec okresu	223 821	217 301	8 646	15 135	464 903
f) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	-114 678	-8 006	0	-122 684
g) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	-22 816	-71	0	-22 887
- odpisy amortyzacyjne	0	-24 656	-71	0	-24 727
- sprzedaży i likwidacji	0	1 841	0	0	1 841
- inne	0	-1	0	0	-1
h) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	-137 494	-8 077	0	-145 571
i) wycena do wartości godziwej na początek okresu	0	0	0	0	0
- zwiększenie	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	0	0	0	0	0
j) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	0	0	0	0	0
k) wartość netto na koniec okresu	223 821	79 807	569	15 135	319 332

Na dzień 30.06.2008 r. stan wartości niematerialnych w pełni umorzonych wynosił 94.952 tys. zł wobec 82.208 tys. zł według stanu na 31.12.2007 r. oraz 54.822 tys. zł według stanu na 30.06.2007 r.

Pozycja "Nakłady na wartości niematerialne" obejmuje m.in. nakłady na projekty, których wartość według stanu na dzień 30.06.2008 wynosiła 25.090 tys. zł wobec 6.587 tys. zł według stanu na 31.12.2007 r. oraz 7.650 tys. zł według stanu na 30.06.2007 r.

W I półroczu 2008 r. Grupa zawarła umowy z kontrahentami na nabycie w przyszłości wartości niematerialnych w kwocie 4.287 tys. zł, płatnej w całości przed upływem okresu sprawozdawczego. Umowy te dotyczą zakupu licencji oraz wdrożenia oprogramowania komputerowego.

Test na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które posiadają wartość firmy

W odniesieniu do wartości firmy test na utratę wartości jest przeprowadzany przynajmniej dwa razy w roku bez względu na stwierdzenie jakichkolwiek przesłanek wskazujących na to, że możliwość utraty wartości mogła nastąpić.

W Banku testem na utratę wartości objęto wartość firmy uzyskaną w wyniku wniesionego aportem oddziału ING Bank NV. Ustalono najmniejszy możliwy do zidentyfikowania ośrodek wypracowujący środki pieniężne, do którego przypisano wartość firmy w kwocie 223.343 tys. zł. Nie stwierdzono żadnych innych dodatkowych składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które mogłyby zostać przypisane do zidentyfikowanego ośrodka generującego środki pieniężne. Test wykonywany jest na podstawie modelu kalkulującego i porównującego wartość bieżącą wolnych przepływów pieniężnych ośrodka z wielkością szacowanej wartości księgowej kapitałów ośrodka. Wolne przepływy pieniężne ośrodka zdefiniowane są jako zyski netto pomniejszone o kapitał wymagany do utrzymania współczynnika wypłacalności na wymaganym poziomie. Do dyskontowania przepływów używa się stopę dyskonta reprezentującą koszt kapitału kalkulowaną przez ING Bank.

Ustalenie wartości odzyskiwalnej przeprowadzono w oparciu o oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów przy uwzględnieniu szacunkowej prognozy oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych generowanych w trakcie kontynuowania użytkowania. Prognozy dotyczące przepływów pieniężnych opierają się na racjonalnych założeniach odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę kierownictwa odnośnie całokształtu warunków, które wystąpią podczas pozostającego okresu użytkowania aktywów. Prognozy dotyczące przepływów oparte są na przyjętym w Banku średnioterminowym planie finansowym oraz strategii działania obejmującym maksymalnie okres najbliższych 3 lat. Dane dotyczące kolejnych dwóch lat są wynikiem ekstrapolacji. Ekstrapolacja zakłada, że ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne utrzyma wskaźnik Zysk brutto / Aktywa ważone ryzykiem na poziomie z ostatniego roku prognozy Banku podnosząc swoje zyski o uprzednio wskazaną stopę wzrostu. Zasadność przyjętych założeń jest okresowo weryfikowana - a rozbieżności pomiędzy szacowanymi w oparciu o przyszłe przepływy a rzeczywistymi przepływami analizowane.

Dla celów dyskontowania przepływów pieniężnych przyjęto trzymiesięczny WIBOR.

27. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
a) wartość na początek okresu	241	224	224
b) zwiększenia (z tytułu)	808	3 174	1 894
- przekwalifikowanie z rzeczowych aktywów trwałych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	783	3 139	1 706
- inne	25	35	188
c) zmniejszenia (z tytułu)	-783	-3 157	-1 864
- sprzedaży i likwidacji	-783	-3 157	-1 706
- inne	0	0	-158
d) wartość na koniec okresu	266	241	254
e) wycena do wartości godziwej na początek okresu	0	0	0
- zwiększenie	0	0	0
- zmniejszenie	0	0	0
f) wycena do wartości godziwej na koniec okresu	0	0	0
g) wartość netto na koniec okresu	266	241	254

Na kwotę "Aktywów przeznaczonych do sprzedaży" według stanu na 30.06.2008 r. składa się głównie wartość nieruchomości i środków transportu przejętych z windykacji lub wycofanych z użytkowania. Grupa zamierza zbyć te aktywa w drodze ogłoszenia przetargu.

28. Aktywa i rezerwa z tytułu podatku odroczonego

Zmiany różnic przejściowych w ciągu roku

I półrocze 2008

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Saldo na 31.12.2007	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na wynik lat ubiegłych	Saldo na 30.06.2008
- Odsetki naliczone (koszt)	-17 120	-2 394	-	-	-19 514
- Aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-39 932	-	-17 197	-	-57 129
- Aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-	-	-4 728	-	-4 728
- Rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	-60 869	11 381	-	-	-49 488
- Pozostałe rezerwy	-5 838	-22 985	-	-	-28 823
- Świadczenia pracownicze	-19 509	7 554	-	-	-11 955
- Świadczenia emerytalne i urlopowe	-3 612	3	-	-	-3 609
- Rozliczone straty z lat ubiegłych	847	-24	-	-	823
- Wycena nieruchomości własnej i inwestycyjnej	-6 038	1 564	-	-	-4 474
- Korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	-12 337	-	-	-	-12 337
- Inne	-19 827	8	-	-	-19 819
	-184 235	-4 893	-21 925	0	-211 053

Rezerwy z tytułu podatku odroczonego

	Saldo na 31.12.2007	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na wynik lat ubiegłych	Saldo na 30.06.2008
- Odsetki naliczone (przychód)	90 019	-7 460	-	-	82 559
- Rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	9 964	-960	-	-	9 004
- Rozliczenie międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	10 678	-110	-	-	10 568
- Aktualizacja wyceny aktywów trwałych	13 604	-	-1 691	-	11 913
- Aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	4 017	-	-3 672	-	345
- Wycena nieruchomości własnej i inwestycyjnej	1 148	182	-	-	1 330
- Sprzedaż aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	184	184
- Inne	5 513	1 609	-	-	7 122
	134 943	-6 739	-5 363	184	123 025
Podatek odroczonego stan bilansowy	-49 292	-11 632	-27 288	184	-88 028

koniec roku 2007

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Saldo na 31.12.2006	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na kapitały mniejszości	Saldo na 31.12.2007
- Odsetki naliczone (koszt)	-15 678	-1 442	-	-	-17 120
- Aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-1 146	-	-38 786	-	-39 932
- Rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	-92 536	31 667	-	-	-60 869
- Pozostałe rezerwy	-6 213	375	-	-	-5 838
- Świadczenia pracownicze	-11 365	-8 144	-	-	-19 509
- Świadczenia emerytalne i urlopowe	-4 328	716	-	-	-3 612
- Rozliczone straty z lat ubiegłych	-359	1 206	-	-	847
- Wycena nieruchomości własnej i inwestycyjnej	-	-6 038	-	-	-6 038
- Korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	-12 337	-	-	-	-12 337
- Inne	-22 277	2 450	-	-	-19 827
	-166 239	20 790	-38 786	0	-184 235

Rezerwy z tytułu podatku odroczonego

	Saldo na 31.12.2006	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na kapitały mniejszości	Saldo na 31.12.2007
- Odsetki naliczone (przychód)	80 987	9 032	-	-	90 019
- Rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	15 016	-5 052	-	-	9 964
- Rozliczenie międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	11 126	-448	-	-	10 678
- Aktualizacja wyceny aktywów trwałych	9 490	-	4 114	-	13 604
- Aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	7 000	-	-2 983	-	4 017
- Wycena nieruchomości własnej i inwestycyjnej	-	1 148	-	-	1 148
- Inne	4 488	1 025	-	-	5 513
	128 107	5 705	1 131	0	134 943
Podatek odroczony stan bilansowy	-38 132	26 495	-37 655	0	-49 292

I półrocze 2007

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Saldo na 31.12.2006	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na kapitały mniejszości	Saldo na 30.06.2007
- Odsetki naliczone (koszt)	-15 678	-2 594	-	-	-18 272
- Aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-1 146	-	-18 681	-	-19 827
- Rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	-92 536	8 878	-	-	-83 658
- Pozostałe rezerwy	-6 213	-16 949	-	-	-23 162
- Świadczenia pracownicze	-11 365	2 771	-	-	-8 594
- Świadczenia emerytalne i urlopowe	-4 328	-	-	-	-4 328
- Rozliczone straty z lat ubiegłych	-359	-2 123	-	-	-2 482
- Korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	-12 337	-	-	-	-12 337
- Inne	-22 277	395	-1 146	-	-23 028
	-166 239	-9 622	-19 827	0	-195 688

Rezerwy z tytułu podatku odroczonego

	Saldo na 31.12.2006	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na kapitały mniejszości	Saldo na 30.06.2007
- Odsetki naliczone (przychód)	80 987	-31 156	-	-	49 831
- Rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	15 016	-1 415	-	-	13 601
- Rozliczenie międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	11 126	-250	-	-	10 876
- Aktualizacja wyceny aktywów trwałych	9 490	-	1 582	1 098	12 170
- Aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	7 000	-	-3 366	-	3 634
- Inne	4 488	415	1 146	-	6 049
	128 107	-32 406	-638	1 098	96 161
Podatek odroczony stan bilansowy	-38 132	-42 028	-20 465	1 098	-99 527

Uznawanie aktywów i tworzenie rezerw przypadających na dany okres sprawozdawczy

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Odsetki naliczone (koszt)	-2 394	-1 442	-2 594
- Rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	11 381	31 667	8 878
- Pozostałe rezerwy	-22 985	375	-16 949
- Świadczenia pracownicze	7 554	-8 144	2 771
- Świadczenia emerytalne i urlopowe	3	716	0
- Rozliczone straty z lat ubiegłych	-24	1 206	-2 123
- Wycena nieruchomości własnej i inwestycyjnej	1 564	-6 038	0
- Inne	8	2 450	395
	-4 893	20 790	-9 622

Rezerwy z tytułu podatku odroczonego

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Odsetki naliczone (przychód)	-7 460	9 032	-31 156
- Rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	-960	-5 052	-1 415
- Rozliczenia międzyokresowe z tytułu amortyzacji związanej z zastosowaną ulgą inwestycyjną	-110	-448	-250
- Wycena nieruchomości własnej i inwestycyjnej	182	1 148	0
- Inne	1 609	1 025	415
	-6 739	5 705	-32 406

Podatek odroczonego za okres sprawozdawczy

-11 632   26 495   -42 028

Nieuznane aktywa z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego, związane z następującymi pozycjami, nie zostały uznane:

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Rezerwy celowe, których ściągальność nie zostanie uprawdopodobniona	0	1 232	1 275
- Straty podatkowe	507	487	798
Razem	507	1 719	2 073

Rok wygaśnięcia nieuznanych różnic przejściowych z tytułu podatku odroczonego:

	kwota różnic na 30.06.2008	kwota różnic na 31.12.2007	kwota różnic na 30.06.2007
rok 2007	0	0	929
rok 2008	131	747	900
rok 2009	46	662	46
rok 2010	0	0	0
rok 2011	198	198	198
rok 2012	132	112	0
Razem	507	1 719	2 073

Podatek odroczonego ujęty bezpośrednio w kapitałach

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-56 783	-35 914	-16 192
- Aktualizacja wyceny aktywów trwałych	11 913	13 604	11 072
- Aktualizacja wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-4 728	0	0
Razem	-49 598	-22 310	-5 120

Różnice przejściowe dotyczące wyceny udziałów w jednostce stowarzyszonej

Bank nie utworzył podatku odroczonego od wyceny udziału w podmiocie stowarzyszonym ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. Łączna kwota różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostce stowarzyszonej, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosi 4.908 tys.zł.

29. Inne aktywa

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Rozliczenia międzyokresowe	48 321	43 936	55 691
- koszty działania banku opłacone z góry	5 371	4 642	4 738
- koszty zapłacone z góry z tytułu ubezpieczeń w NN	13	1 535	1 511
- materiały i towary na składzie	3 407	4 275	3 740
- koszty do rozliczenia	1 192	783	58
- przychody do otrzymania	23 753	30 586	30 800
- pozostałe	14 585	2 115	14 844
- Inne aktywa	83 620	95 313	101 430
- rozliczenia międzybankowe	3 499	3 623	2 558
- rozliczenia międzyoddziałowe	435	2 147	0
- rozliczenia publiczno-prawne	26 873	15 868	16 270
- pożyczki z ZFŚS	17 086	15 961	17 122
- rozrachunki z odbiorcami	19 766	20 744	22 763
- rozrachunki z tytułu zakupu materiałów	1 262	17 618	12 449
- pozostałe	14 699	19 352	30 268
Razem (brutto)	131 941	139 249	157 121
- rezerwa na pozostałe aktywa	-2 079	-1 917	-2 308
Razem (netto)	129 862	137 332	154 813

W pozycji "rozliczenia publiczno-prawne" została zaprezentowana kwota należności wynikająca z Funduszu Poręczeń Unijnych. Kwota ta w poszczególnych okresach wynosiła:

- 11.159 tys. zł według stanu na 30.06.2008 r.,
- 11.506 tys. zł według stanu na 31.12.2007 r.,
- 12.371 tys. zł według stanu na 30.06.2007 r.

30. Świadczenia dla pracowników

Grupa jest uczestnikiem długoterminowego systemu motywacyjnego (DSM), wprowadzonego przez Grupę ING. System ten motywuje pracowników jednostek Grupy ING poprzez powiązanie ich wyników finansowych z wynikami finansowymi Grupy. DSM kierowany jest do członków Zarządu Banku, kadry kierowniczej oraz specjalistów wysokiego szczebla. W ramach systemu oferowane są dwa instrumenty:

- *Share options*
- *Performance shares*

Share options posiadają dziesięcioletni okres zapadalności i mogą być zrealizowane po trzech latach od ich emisji pod warunkiem, że posiadacz opcji jest pracownikiem Banku (lub innej jednostki Grupy ING) lub przeszedł na emeryturę. Cena realizacji opcji jest różnicą pomiędzy ceną początkową a ceną realizacji opcji, ustaloną przez Euronext Amsterdam w dniu realizacji w okresie tzw. open period po Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy ING Groep NV.

Performance shares są przyznawane warunkowo. Liczba otrzymanych performance shares zależy od wyników, jakie uzyskała Grupa ING na koniec trzyletniego okresu. W tym celu wyznaczany jest tzw. Total Shareholder Return (TSR) dla każdego trzyletniego okresu w porównaniu do wskaźnika wyliczonego dla grupy podobnych do ING instytucji finansowych. W zależności od miejsca ING w rankingu liczba możliwych do zrealizowania akcji może wynieść od 200% dla rankingu 1-3 i 0% dla rankingu 18-20. Cena realizacji wyznaczana jest jak dla share options.

Dla realizacji w/w systemu motywacyjnego Grupa ponosi koszty finansowania opcji i administracji systemu, które w I półroczu 2008 r. wyniosły 2,4 mln zł w porównaniu z 4,8 mln zł w roku 2007 oraz 2,2 mln zł w I półroczu 2007 r..

Grupa dokonuje wyceny przyznanych share option i performance share do wartości godziwej. Wartość tej wyceny za rok 2007 wyniosła 3,6 mln zł i obciążyła wynik finansowy Grupy (za I półrocze 2007 r. wartość wyceny wynosiła 1,6 mln zł). W I półroczu 2008 r. wycena nie była dokonywana ze względu na jej niematerialność z punktu widzenia sprawozdań finansowych Grupy. W chwili obecnej trwają prace nad ulepszeniem metody dokonywania wyceny share options i performance shares do wartości godziwej. Wyniki wyceny zostaną zaprezentowane w sprawozdaniu rocznym za rok 2008.

31. Zobowiązania wobec innych banków

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Rachunki bieżące	320 946	82 357	180 446
- Depozyty międzybankowe	5 739 552	1 707 059	3 160 610
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0	0	481 543
- Pozostałe zobowiązania	14 140	9 457	40 856
- Odsetki naliczone	10 556	11 322	4 981
Razem	6 085 194	1 810 195	3 868 436

W pozycji 'Transakcje z przyrzeczeniem odkupu' prezentowane są transakcje repo. Grupa pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Transakcje repo są używane powszechnie jako narzędzie krótkoterminowego finansowania aktywów odsetkowych, w zależności od poziomu stóp procentowych.

Przedmiotem transakcji repo zawartych z bankami były następujące aktywa:

I półrocze 2008

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	-	-
		0	0	0

koniec roku 2007

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	-	-
		0	0	0

I półrocze 2007

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2007-07-04	105 000	108 392	343
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2007-07-12	301 000	307 814	583
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2007-12-10	66 000	65 337	1 443
		472 000	481 543	2 369

Zobowiązania wobec innych banków według terminów zapadalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Z terminem zapadalności:	6 074 638	1 798 873	3 863 455
- do 1 miesiąca	5 874 146	1 630 823	3 689 151
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	195 392	123 050	0
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	5 100	45 000	174 304
- Odsetki naliczone	10 556	11 322	4 981
Razem	6 085 194	1 810 195	3 868 436

32. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1 507 874	1 057 294	814 041
<i>Pochodne instrumenty finansowe</i>	1 507 874	1 057 294	814 041
- Zobowiązania finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	21 382	102 716	3 123 892
<i>Transakcje z przyrzeczeniem odkupu</i>	21 382	102 716	3 123 892
- Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	108 372	54 971	406 455
Razem	1 637 628	1 214 981	4 344 388

Grupa wyznaczyła następujące składniki aktywów i zobowiązań finansowych do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: dłużne papiery wartościowe w formie obligacji emitowanych przez jeden podmiot niefinansowy i przez Skarb Państwa, wszystkie transakcje typu buy-sell-back i sell-buy-back oraz wybrane depozyty/ lokaty międzybankowe.

Grupa transakcji sell-buy-back oraz buy-sell-back wskazana została do wyceny według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat z uwagi na ich zaliczanie do portfela zarządzanego przez Departament Operacji Rynków Finansowych i Klientów Strategicznych. Pozycje aktywów i zobowiązań finansowych w ramach tego portfela zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem oraz strategią inwestycyjną obowiązującymi w Banku wyceniane są i zarządzane na bazie wartości godziwej.

33. Zobowiązania wobec klientów

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
<u>Zobowiązania wobec innych niż banki podmiotów sektora finansowego</u>			
- Depozyty	3 586 988	2 226 226	2 703 449
<i>rachunki bieżące</i>	2 111 392	1 229 825	2 099 342
<i>rachunki terminowe</i>	1 475 596	996 401	604 107
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	191 653	725 974	1 972 999
- Pozostałe zobowiązania	152 961	115 359	71 884
- Odsetki naliczone	1 972	1 650	1 944
Razem	3 933 574	3 069 209	4 750 276

Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego

- Depozyty podmiotów gospodarczych	11 990 707	12 746 659	10 688 271
<i>rachunki bieżące</i>	7 123 233	7 970 381	6 202 649
<i>rachunki terminowe</i>	4 867 474	4 776 278	4 485 622
- Depozyty gospodarstw domowych	28 227 771	25 356 471	22 024 527
<i>rachunki bieżące</i>	3 582 617	2 603 797	2 999 064
<i>rachunki oszczędnościowe</i>	19 945 013	19 069 974	15 427 642
<i>rachunki terminowe</i>	4 700 141	3 682 700	3 597 821
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	13 993	128 000	18 727
- Pozostałe zobowiązania	466 321	571 867	579 368
- Odsetki naliczone	68 674	50 559	61 338
Razem	40 767 466	38 853 556	33 372 231

Zobowiązania wobec podmiotów sektora instytucji rządowych i samorządowych

- Depozyty	2 880 694	2 571 234	2 128 210
<i>rachunki bieżące</i>	1 695 323	2 028 882	909 977
<i>rachunki terminowe</i>	1 185 371	542 352	1 218 233
- Pozostałe zobowiązania	4 646	6 683	703
- Odsetki naliczone	4 677	1 155	1 996
Razem	2 890 017	2 579 072	2 130 909

Zobowiązania wobec klientów - razem

- Depozyty	46 686 160	42 900 590	37 544 457
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	205 646	853 974	1 991 726
- Pozostałe zobowiązania	623 928	693 909	651 955
- Odsetki naliczone	75 323	53 364	65 278
Razem	47 591 057	44 501 837	40 253 416

W pozycji "Transakcje z przyrzeczeniem odkupu" prezentowane są transakcje repo. Grupa pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Transakcje repo są używane powszechnie jako narzędzie krótkoterminowego finansowania aktywów odsetkowych, w zależności od poziomu stóp procentowych.

Przedmiotem transakcji repo zawartych z klientami były następujące aktywa:

I półrocze 2008

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-07-01	132 765	134 131	156
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-07-04	4 000	3 501	3
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-07-07	68 000	68 014	11
		204 765	205 646	170

koniec roku 2007

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-01-02	474 668	461 618	270
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-01-03	21 000	20 248	24
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-01-04	16 000	15 418	14
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-01-07	7 000	6 740	11
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-01-08	267 827	273 999	810
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-03-05	37 568	36 165	134
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2008-03-19	41 294	39 786	119
		865 357	853 974	1 382

I półrocze 2007

	Data odkupu	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	odsetki
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2007-07-03	2 026 472	1 978 960	1 154
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2007-07-10	6 000	5 967	3
Aktywa z portfela dostępnych do sprzedaży	2007-07-16	6 602	6 799	16
		2 039 074	1 991 726	1 173

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Z terminem zapadalności:	47 515 734	44 448 473	40 188 138
- do 1 miesiąca	41 213 609	40 308 079	35 905 867
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	3 317 495	1 699 354	1 827 754
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 979 184	1 594 030	1 668 462
- powyżej 1 roku do 5 lat	946 134	789 143	712 231
- powyżej 5 lat	59 312	57 867	73 824
- Odsetki naliczone	75 323	53 364	65 278
Razem	47 591 057	44 501 837	40 253 416

Średnia efektywna stopa procentowa dla depozytów (w %)

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Średnia efektywna stopa procentowa dla depozytów w złotych	3,68%	2,92%	2,73%
- Średnia efektywna stopa procentowa dla depozytów w walutach obcych	1,98%	2,00%	1,97%

34. Rezerwy

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- rezerwa na sprawy sporne	29 975	29 294	33 152
- rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	20 129	23 933	26 827
- rezerwa na odprawy emerytalne	11 839	11 839	10 899
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	7 439	7 441	12 148
Razem	69 382	72 507	83 026

I półrocze 2008

	rezerwa na sprawy sporne	rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	rezerwa na odprawy emerytalne	rezerwa na niewykorzystane urlopy	RAZEM
Saldo na koniec poprzedniego okresu	29 294	23 933	11 839	7 441	72 507
Rezerwy utworzone	4 303	-	-	-	4 303
Rezerwy wykorzystane	-2 097	-3 804	-	-	-5 901
Rezerwy rozwiązane	-1 525	-	-	-2	-1 527
Saldo na koniec okresu	29 975	20 129	11 839	7 439	69 382
<i>przewidywany okres rozliczenia rezerwy</i>					
- do 1 roku	1 807	-	-	7 439	9 246
- powyżej 1 roku	28 168	20 129	11 839	-	60 136

koniec roku 2007

	rezerwa na sprawy sporne	rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	rezerwa na odprawy emerytalne	rezerwa na niewykorzystane urlopy	RAZEM
Saldo na koniec poprzedniego okresu	42 262	25 015	10 899	12 148	90 324
Rezerwy utworzone	3 493	-	940	310	4 743
Rezerwy wykorzystane	-2 148	-1 082	-	-	-3 230
Rezerwy rozwiązane	-14 313	-	-	-5 017	-19 330
Saldo na koniec okresu	29 294	23 933	11 839	7 441	72 507
<i>przewidywany okres rozliczenia rezerwy</i>					
- do 1 roku	5 551	-	-	7 441	12 992
- powyżej 1 roku	23 743	23 933	11 839	-	59 515

I półrocze 2007

	rezerwa na sprawy sporne	rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	rezerwa na odprawy emerytalne	rezerwa na niewykorzystane urlopy	RAZEM
Saldo na koniec poprzedniego okresu	42 262	25 015	10 899	12 148	90 324
Rezerwy utworzone	1 163	1 812	-	-	2 975
Rezerwy wykorzystane	-9 227	-	-	-	-9 227
Rezerwy rozwiązane	-996	-	-	-	-996
Przeniesienia księgowe	-50	-	-	-	-50
Saldo na koniec okresu	33 152	26 827	10 899	12 148	83 026
<i>przewidywany okres rozliczenia rezerwy</i>					
- do 1 roku	33 152	-	-	12 148	45 300
- powyżej 1 roku	-	26 827	10 899	-	37 726

Rezerwa na sprawy sporne

Grupa prowadzi szczegółową ewidencję spraw sądowych oraz innych należności o charakterze roszczeń prawnych. W sprawach, w których na Grupie ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków Grupa tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Na wykazaną kwotę rezerw składają się rezerwy na:

- 1) pokrycie kary nałożonej przez UOKiK: 14.088 tys. zł,
- 2) sprawy sporne związane z nienależytym wykonaniem umów: 14.081 tys. zł,
- 3) sprawy o charakterze przestępczym: 1.750 tys. zł,
- 4) sprawy dotyczące roszczeń byłych pracowników: 56 tys. zł.

Grupa rozpoznała rezerwy na wszystkie szacowane straty. W niektórych przypadkach Grupa ma prawo do zwrotów środków z tytułu utworzonych rezerw. Jednakże z uwagi na niepewność dotyczącą wpływu spodziewanych korzyści ekonomicznych, Grupa nie rozpoznała aktywów z tego tytułu w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na odprawy emerytalne

Grupa tworzy rezerwy na odprawy emerytalne zgodnie z MSR 19. Rezerwy na odprawy emerytalne przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy szacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej. Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej ujmowana i aktualizowana jest w okresach rocznych.

Począwszy od roku 2007 Grupa dokonała zmiany zasad rachunkowości odnośnie sposobu ujmowania rezerw na odprawy emerytalne, przyjmując podejście korytarzowe dla ujmowania ustalonej części skumulowanej wartości netto zysków i strat aktuarialnych. Zgodnie z tą metodą ustalając zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń, Grupa ujmuje część zysków i strat aktuarialnych jako przychody lub koszty, jeśli wartość netto skumulowanych nie ujętych zysków i strat aktuarialnych na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego przekracza wyższą z następujących dwóch wielkości:

a) 10% wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na ten dzień (przed odliczeniem aktywów programu)

b) 10% wartości godziwej aktywów programu na ten dzień.

Część zysków i strat aktuarialnych, przekraczająca tak określony limit jest ujmowana w rachunku zysków i strat w wysokości równej ilorazowi nadwyżki wymienionej powyżej i przewidywanego średniego, pozostałego okresu zatrudnienia pracowników Grupy.

W związku z dokonaną zmianą Grupa prezentuje w bilansie wartość netto zobowiązania, na które składa się wartość bieżąca zobowiązania oraz nieujęte zyski / straty aktuarialne.

Rezerwa na odprawy emerytalne - zmiana zobowiązania ujętego w bilansie

	I półrocze 2008	koniec roku 2007
Saldo na początek okresu	11 839	10 899
- Koszty ujęte w rachunku zysków i strat, z tego:	0	1 516
- koszt bieżącego zatrudnienia	-	962
- koszty odsetek	-	554
- Wypłacone świadczenia	-	-576
Saldo na koniec okresu, w tym:	11 839	11 839
- wartość bieżąca zobowiązania	-	11 187
- nieujęte zyski/straty aktuarialne	-	652

35. Inne zobowiązania

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- wobec pracowników	28 360	25 486	24 896
- z tytułu leasingu	839	3 291	6 880
- rozliczenia międzyokresowe	138 739	172 366	118 170
- z tytułu kosztów działania	2 352	1 497	3 938
- z tytułu świadczeń pracowniczych	71 189	111 572	49 519
- z tytułu udzielonych kredytów	446	1 019	2 085
- z tytułu prowizji	57 195	50 748	54 272
- z tytułu dystrybucji funduszy powiązanych z lokatą	650	1 061	2 938
- pozostałe	6 907	6 469	5 418
- pozostałe zobowiązania	918 396	369 569	802 092
- rozrachunki międzybankowe	656 906	212 533	523 376
- rozrachunki międzyoddziałowe	53 812	0	38 687
- rozrachunki publiczno-prawne	49 730	36 334	32 036
- rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	3 115	1 701	78 484
- rozrachunki z dostawcami	28 619	63 663	25 611
- pozostałe	126 214	55 338	103 898
Razem	1 086 334	570 712	952 038

Kwota w pozycji "rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi" prezentowana za I półrocze 2007 r. dotyczy nierozliczonej transakcji kupna papierów wartościowych na rachunek klienta.

Zobowiązania brutto z tytułu leasingu finansowego według terminów zapadalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- poniżej 1 roku	831	3 241	5 972
- od 1 roku do 5 lat	8	59	932
- powyżej 5 lat	0	0	0
Razem	839	3 300	6 904

Wartość bieżąca należnych rat leasingowych według terminów zapadalności

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- poniżej 1 roku	832	3 319	6 033
- od 1 roku do 5 lat	8	72	935
- powyżej 5 lat	0	0	0
Razem	840	3 391	6 968

Uzgodnienie różnic między zobowiązaniami brutto z tytułu leasingu finansowego a wartością bieżącą minimalnych rat leasingowych

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Zobowiązania brutto z tytułu leasingu finansowego	839	3 300	6 904
- Niezrealizowane koszty finansowe	1	91	64
- Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	840	3 391	6 968

Grupa jest leasingobiorcą w umowach leasingu finansowego dotyczących części sprzętu informatycznego oraz obiektów stanowiących nieruchomości użytkowane przez Grupę. Umowy te nie przewidują ponoszenia przez leasingobiorcę opłat warunkowych, z postanowień umów leasingowych nie wynikają też ograniczenia. W niektórych przypadkach umowy zawierają możliwość przedłużenia umowy, wykorzystania możliwości zakupu lub zmiany ceny.

36. Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny jednostki dominującej wynosi 130.100.000,00 zł i dzieli się na:

- 9.260.000 akcji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 10,00 zł każda,
- 3.750.000 akcji zwykłych na okaziciela serii B o wartości nominalnej 10,00 zł każda.

Każda akcja zwykła daje swojemu posiadaczowi prawo do dywidendy i jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Banku.

W I półroczu 2008 r. oraz ciągu roku 2007 wysokość kapitału akcyjnego jak również ilość akcji nie uległa zmianie.

37. Kapitał z aktualizacji wyceny

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-239 056	-149 591	-65 115
- w tym podatek odroczoney	56 783	35 914	16 192
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	50 786	57 998	53 681
- w tym podatek odroczoney	-11 913	-13 604	-11 072
- Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-20 157	0	0
- w tym podatek odroczoney	4 728	0	0
Razem	-208 427	-91 593	-11 434

*Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku*

I półrocze 2008

	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępny do sprzedaży	w tym podatek odroczony	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	w tym podatek odroczony	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	w tym podatek odroczony	RAZEM
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	-149 591	35 914	57 998	-13 604	0	0	-91 593
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-132 730	31 017	-	-	-	-	-132 730
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	43 265	-10 148	-	-	-	-	43 265
- zbycie środków trwałych	-	-	-539	126	-	-	-539
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-6 673	1 565	-	-	-6 673
- efektywna część powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-	-	-	-	-20 157	4 728	-20 157
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	-239 056	56 783	50 786	-11 913	-20 157	4 728	-208 427

koniec roku 2007

	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępny do sprzedaży	w tym podatek odroczony	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	w tym podatek odroczony	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	w tym podatek odroczony	RAZEM
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	42 830	-5 855	52 263	-9 490	0	0	95 093
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-174 090	37 469	-	-	-	-	-174 090
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-18 331	4 300	-	-	-	-	-18 331
- zbycie środków trwałych	-	-	-257	62	-	-	-257
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-2 979	-3 084	-	-	-2 979
- nabycie od udziałowców mniejszościowych udziałów w jednostce zależnej	-	-	8 971	-1 092	-	-	8 971
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	-149 591	35 914	57 998	-13 604	0	0	-91 593

I półrocze 2007

	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępny do sprzedaży	w tym podatek odroczony	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	w tym podatek odroczony	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	w tym podatek odroczony	RAZEM
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	42 830	-5 855	52 263	-9 490	0	0	95 093
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-90 084	17 857	-	-	-	-	-90 084
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-17 861	4 190	-	-	-	-	-17 861
- zbycie środków trwałych	-	-	-233	55	-	-	-233
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	1 651	-1 637	-	-	1 651
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	-65 115	16 192	53 681	-11 072	0	0	-11 434

38. Zyski zatrzymane

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Pozostały kapitał zapasowy	36 446	36 325	35 867
- Kapitał rezerwowy	1 763 916	1 505 970	1 505 970
- Fundusz ogólnego ryzyka	730 179	530 179	530 179
- Niepodzielony wynik lat ubiegłych	124 192	103 328	102 273
- Wynik roku bieżącego	407 470	630 724	335 187
Razem	3 062 203	2 806 526	2 509 476

I półrocze 2008

	pozostały kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka	niepodzielony wynik lat ubiegłych	wynik roku bieżącego	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu	36 325	1 505 970	530 179	734 052	0	2 806 526
- zbycie środków trwałych	95	-	-	329	-	424
- podział zysku, w tym:	26	257 946	200 000	-610 189	-	-152 217
- odpis z zysku na kapitał zapasowy	26	-	-	-26	-	0
- odpis z zysku na kapitał rezerwowy	-	257 946	-	-257 946	-	0
- odpis z zysku na fundusz ogólnego ryzyka	-	-	200 000	-200 000	-	0
- wypłata dywidendy	-	-	-	-152 217	-	-152 217
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	407 469	407 469
- udział akcjonariuszy mniejszościowych w wyniku finansowym netto	-	-	-	-	1	1
Zyski zatrzymane na koniec okresu	36 446	1 763 916	730 179	124 192	407 470	3 062 203

koniec roku 2007

	pozostały kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka	niepodzielony wynik lat ubiegłych	wynik roku bieżącego	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu	35 468	1 378 377	480 179	642 727	0	2 536 751
- zbycie środków trwałych	713	-	-	1 317	-	2 030
- podział zysku, w tym:	144	127 593	50 000	-540 716	-	-362 979
- odpis z zysku na kapitał zasadowy	144	-	-	-144	-	0
- odpis z zysku na kapitał rezerwowy	-	127 593	-	-127 593	-	0
- odpis z zysku na fundusz ogólnego ryzyka	-	-	50 000	-50 000	-	0
- wypłata dywidendy	-	-	-	-362 979	-	-362 979
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	636 822	636 822
- udział akcjonariuszy mniejszościowych w wyniku finansowym netto	-	-	-	-	-6 098	-6 098
Zyski zatrzymane na koniec okresu	36 325	1 505 970	530 179	103 328	630 724	2 806 526

I półrocze 2007

	pozostały kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka	niepodzielony wynik lat ubiegłych	wynik roku bieżącego	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu	35 468	1 378 377	480 179	642 727	0	2 536 751
- zbycie środków trwałych	255	-	-	262	-	517
- podział zysku, w tym:	144	127 593	50 000	-540 716	-	-362 979
- odpis z zysku na kapitał zasadowy	144	-	-	-144	-	0
- odpis z zysku na kapitał rezerwowy	-	127 593	-	-127 593	-	0
- odpis z zysku na fundusz ogólnego ryzyka	-	-	50 000	-50 000	-	0
- wypłata dywidendy	-	-	-	-362 979	-	-362 979
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	340 286	340 286
- udział akcjonariuszy mniejszościowych w wyniku finansowym netto	-	-	-	-	-5 099	-5 099
Zyski zatrzymane na koniec okresu	35 867	1 505 970	530 179	102 273	335 187	2 509 476

Kapitał zasadowy

Kapitał zasadowy tworzy się z odpisów z zysku po opodatkowaniu, z nadwyżek osiągniętych przy wydawaniu akcji powyżej ich wartości nominalnej oraz z uiszczanych przez akcjonariuszy dopłat, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych. Decyzję o wykorzystaniu kapitału zasadowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy tworzony jest niezależnie od kapitału zasadowego z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie szczególnych strat i wydatków. Decyzję o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Fundusz Ogólnego Ryzyka

Fundusz Ogólnego Ryzyka tworzony jest na podstawie ustawy Prawo Bankowe z zysku po opodatkowaniu i jest przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej. Decyzje o użyciu funduszu podejmuje Zarząd.

39. Struktura bilansu według walut

I półrocze 2008

BILANS SKONSOLIDOWANY (w tys. PLN)									
	PLN		EUR		USD		CHF		RAZEM
	w przeliczeniu na PLN	w walucie PLN	w przeliczeniu na PLN	w walucie PLN	w przeliczeniu na PLN	w walucie PLN	w przeliczeniu na PLN	w walucie PLN	
A K T Y W A									
- Kasa, środki w Banku Centralnym	1 486 648		1 115 994	34 582	13 831	6 526	188	90	1 622 851
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	4 419 763		1 653 777	493 047	2 621 699	1 237 001	56 538	27 043	9 002 046
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	7 032 337		1 822 687	543 404	2 276 657	1 074 199	361	173	11 160 129
- Inwestycje	16 226 601		772 846	230 411	1 814	856	0	0	17 001 261
- dostępną do sprzedaży	10 041 563		772 846	230 411	1 814	856	0	0	10 816 223
- utrzymywane do terminu wymagalności	6 185 038		0	0	0	0	0	0	6 185 038
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	60 200		15 792	4 708	0	0	0	0	75 992
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	18 359 052		1 600 317	477 108	209 999	99 084	179 472	85 843	20 385 740
- Inwestycje w jednostki podporządkowane	84 859		0	0	0	0	0	0	84 859
- Nieruchomości inwestycyjne	135 845		0	0	0	0	0	0	135 845
- Rzeczowe aktywa trwałe	529 148		0	0	0	0	0	0	529 148
- Wartości niematerialne	311 016		0	0	0	0	0	0	311 016
- Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	266		0	0	0	0	0	0	266
- Aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego	13		0	0	0	0	0	0	13
- Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	88 028		0	0	0	0	0	0	88 028
- Inne aktywa	127 573		1 852	552	893	421	11	5	129 862
A k t y w a r a z e m	48 861 349		5 983 265	1 783 812	5 124 893	2 418 087	236 570	113 154	60 527 056
P A S Y W A									
ZOBOWIĄZANIA									
- Zobowiązania wobec innych banków	1 730 860		2 145 941	640 075	1 638 822	773 248	263 652	126 107	6 085 194
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	769 346		438 010	130 586	383 956	181 163	2 492	1 192	1 637 628
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	24 515		0	0	0	0	0	0	24 515
- Zobowiązania wobec klientów	42 416 395		3 810 078	1 135 913	1 250 478	590 015	1 604	767	47 591 057
- Rezerwy	66 738		1 751	522	842	387	30	14	69 382
- Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	53 602		0	0	0	0	0	0	53 602
- Inne zobowiązania	1 073 452		12 263	3 656	604	285	0	0	1 086 334
Z o b o w i ą z a n i a o g ół e m	46 134 908		6 409 043	1 910 752	3 274 702	1 545 108	267 778	128 080	56 547 712
KAPITAŁY									
- Kapitał akcyjny	130 100		0	0	0	0	0	0	130 100
- Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	993 750		0	0	0	0	0	0	993 750
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-243 279		2 409	718	1 814	856	0	0	-239 056
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	50 786		0	0	0	0	0	0	50 786
- Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływów pieniężnych	-20 157		0	0	0	0	0	0	-20 157
- Zyski zatrzymane	3 062 203		0	0	0	0	0	0	3 062 203
Kapitały własne jednostki dominującej	3 973 403		2 409	718	1 814	856	0	0	3 977 626
- Kapitały mniejszości	1 718		0	0	0	0	0	0	1 718
Kapitały własne ogółem	3 975 121		2 409	718	1 814	856	0	0	3 979 344
Pasywa razem	50 110 029		6 411 452	1 911 470	3 276 516	1 545 964	267 778	128 080	60 527 056

koniec roku 2007

BILANS SKONSOLIDOWANY (w tys. PLN)									
	PLN	EUR w przeliczeniu na w walucie PLN	USD w przeliczeniu na w walucie PLN	CHF w przeliczeniu na w walucie PLN	pozaostałe waluty (w przeliczeniu na PLN)	RAZEM			
A K T Y W A									
- Kasa, środki w Banku Centralnym	1 719 097	94 542	18 412	7 561	154	71	9 520		1 841 725
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	5 021 231	4 862 469	5 090 746	2 090 655	19 199	8 883	190 020		15 183 665
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 278 968	1 483 043	134 972	55 430	83	38	10 498		7 907 564
- Inwestycje	9 366 941	258	72	21 074	0	0	0		9 388 273
- dostępne do sprzedaży	8 526 165	258	72	21 074	0	0	0		8 547 497
- utrzymywane do terminu wymagalności	840 776	0	0	0	0	0	0		840 776
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 572	0	0	0	0	0	0		4 572
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	14 559 637	1 565 152	169 233	69 500	65 723	30 408	19 393		16 379 138
- Inwestycje w jednostki podporządkowane	97 326	0	0	0	0	0	0		97 326
- Nieruchomości inwestycyjne	144 713	0	0	0	0	0	0		144 713
- Rzeczowe aktywa trwałe	532 938	0	0	0	0	0	0		532 938
- Wartości niematerialne	318 825	0	0	0	0	0	0		318 825
- Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	241	0	0	0	0	0	0		241
- Aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego	25 256	0	0	0	0	0	0		25 256
- Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	49 292	0	0	0	0	0	0		49 292
- Inne aktywa	136 970	296	41	17	1	0	24		137 332
A k t y w a r a z e m	38 256 007	8 005 760	5 434 478	2 231 618	85 160	39 400	229 455		52 010 860
P A S Y W A									
ZOBOWIĄZANIA									
- Zobowiązania wobec innych banków	998 330	214 427	376 838	154 759	113 397	52 465	107 203		1 810 195
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	577 818	352 293	265 860	109 183	319	148	18 691		1 214 981
- Zobowiązania wobec klientów	38 945 763	3 897 724	1 534 834	630 822	1 311	607	122 205		44 501 837
- Rezerwy	68 730	3 278	491	202	7	3	1		72 507
- Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	126	0	0	0	0	0	0		126
- Inne zobowiązania	555 891	14 134	609	250	0	0	78		570 712
Z o b o w i ą z a n i a o g ół e m	41 146 658	4 481 856	2 178 632	894 716	115 034	53 223	248 178		48 170 358
KAPITAŁY									
- Kapitał akcyjny	130 100	0	0	0	0	0	0		130 100
- Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	993 750	0	0	0	0	0	0		993 750
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-170 664	0	21 073	8 654	0	0	0		-149 591
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	57 998	0	0	0	0	0	0		57 998
- Zyski zatrzymane	2 806 526	0	0	0	0	0	0		2 806 526
Kapitały własne jednostki dominującej	3 817 110	0	21 073	8 654	0	0	0		3 838 783
- Kapitały mniejszości	1 719	0	0	0	0	0	0		1 719
Kapitały własne ogółem	3 819 429	0	21 073	8 654	0	0	0		3 840 502
P a s y w a r a z e m	44 966 087	4 481 856	2 199 705	903 370	115 034	53 223	248 178		52 010 860

I półrocze 2007

BILANS SKONSOLIDOWANY (w tys. PLN)									
	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty (w przeliczeniu na PLN)	RAZEM
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
A K T Y W A									
- Kasa, środki w Banku Centralnym	2 414 605	175 936	46 719	16 475	5 686	186	82	1 664	2 608 866
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	7 031 659	2 188 078	581 039	8 403 212	3 002 327	89 152	39 222	366 842	18 078 943
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 952 849	965 768	256 458	78 968	28 214	0	0	423	6 998 008
- Inwestycje	9 574 504	272	72	18 987	6 784	0	0	0	9 593 763
- dostępne do sprzedaży	9 574 504	272	72	18 987	6 784	0	0	0	9 593 763
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	3 770	0	0	0	0	0	0	0	3 770
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	13 103 463	1 268 044	336 726	102 359	36 571	76 819	33 796	16 491	14 567 176
- Inwestycje w jednostki podporządkowane	77 028	0	0	0	0	0	0	0	77 028
- Nieruchomości inwestycyjne	149 127	0	0	0	0	0	0	0	149 127
- Rzeczowe aktywa trwałe	552 471	0	0	0	0	0	0	0	552 471
- Wartości niematerialne	319 332	0	0	0	0	0	0	0	319 332
- Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	254	0	0	0	0	0	0	0	254
- Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	99 527	0	0	0	0	0	0	0	99 527
- Inne aktywa	154 402	243	65	157	56	1	0	10	154 813
A k t y w a r a z e m	39 432 991	4 598 341	1 221 079	8 620 158	3 079 838	166 158	73 100	385 430	53 203 078
P A S Y W A									
ZOBOWIĄZANIA									
- Zobowiązania wobec innych banków	2 189 766	10 362	2 752	1 484 370	530 340	151 211	66 525	32 727	3 868 436
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 944 885	276 300	73 371	122 492	43 764	188	83	523	4 344 388
- Zobowiązania wobec klientów	34 405 237	3 863 231	1 025 873	1 726 514	616 854	3 791	1 668	254 843	40 253 416
- Rezerwy	79 808	2 771	736	434	155	0	0	13	83 026
- Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	50 986	0	0	0	0	0	0	0	50 986
- Inne zobowiązania	857 495	15 244	4 048	854	305	0	0	78 445	952 038
Z o b o w i ą z a n i a o g ó ł e m	41 528 177	4 167 908	1 106 780	3 334 664	1 191 418	155 190	68 276	366 351	49 552 290
KAPITAŁY									
- Kapitał akcyjny	130 100	0	0	0	0	0	0	0	130 100
- Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	993 750	0	0	0	0	0	0	0	993 750
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-46 128	0	0	-18 987	-6 784	0	0	0	-65 115
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	53 681	0	0	0	0	0	0	0	53 681
- Zyski zatrzymane	2 509 476	0	0	0	0	0	0	0	2 509 476
Kapitały własne jednostki dominującej	3 640 879	0	0	-18 987	-6 784	0	0	0	3 621 892
- Kapitały mniejszości	28 896	0	0	0	0	0	0	0	28 896
Kapitały własne ogółem	3 669 775	0	0	-18 987	-6 784	0	0	0	3 650 788
Pasywa razem	45 197 952	4 167 908	1 106 780	3 315 677	1 184 634	155 190	68 276	366 351	53 203 078

40. Pozycje pozabilansowe

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Zobowiązania warunkowe udzielone	12 528 185	12 833 876	13 043 342
- Zobowiązania warunkowe otrzymane	14 061 085	14 092 965	12 202 659
- Pozabilansowe instrumenty finansowe	241 695 304	207 320 201	178 185 130
Razem	268 284 574	234 247 042	203 431 131

41. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania udzielone

Grupa posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się zatwierdzone kredyty, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym.

Grupa wystawia gwarancje i akredytywy, które stanowią zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy ze swoich zobowiązań wobec podmiotów trzecich.

Z tytułu udzielonych zobowiązań warunkowych Grupa pobiera prowizje, które są rozliczane zgodnie z charakterystyką danego instrumentu.

Wartości zobowiązań warunkowych wynikające z kontraktów z podziałem na kategorie zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. Wartości gwarancji i akredytów pokazane w poniższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci w całości nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Limity na kartach kredytowych	645 575	590 568	970 954
- Niewykorzystane linie kredytowe	8 379 124	6 615 924	6 488 990
- Niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 144 577	2 334 841	1 976 812
- Gwarancje i akredytywy	2 027 214	2 079 315	1 860 104
- Depozyty do wydania	331 695	1 213 228	1 746 482
Razem	12 528 185	12 833 876	13 043 342

Na zobowiązania warunkowe dotyczące finansowania obarczone ryzykiem wystąpienia straty z tytułu utraty wartości aktywów tworzone są rezerwy. Jeśli na dzień bilansowy w odniesieniu do zobowiązań warunkowych istnieją obiektywne dowody utraty wartości aktywów Grupa tworzy rezerwę równą różnicy pomiędzy statystycznie oszacowaną częścią zaangażowania pozabilansowego (ekwiwalent bilansowy bieżących pozycji pozabilansowych) i wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wobec pozabilansowej formy zobowiązania warunkowego wartość wyliczonej rezerwy nie obniża wartości bilansowej aktywów i jest ujmowana w bilansie Grupy oraz w rachunku zysków i strat. Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe prezentowane są w bilansie Grupy w pozycji "Rezerwy" oraz w notce objaśniającej nr 34.

Zobowiązania otrzymane

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
Zobowiązania warunkowe o charakterze gwarancyjnym	13 156 449	12 852 292	12 051 803
Zobowiązania warunkowe dotyczące finansowania	904 636	1 240 673	150 856
Razem	14 061 085	14 092 965	12 202 659

Informacja o gwarancjach emisji udzielonych innym emitentom

W I półroczu 2008 r. Grupa była gwarantem dla emisji papierów komercyjnych dwóch podmiotów budżetowych, jednego podmiotu sektora paliwowego, jednego podmiotu sektora energetycznego oraz jednego podmiotu z sektora instytucji finansowych. Łączna kwota gwarancji wynosiła 258,7 mln zł, z czego wykorzystano 258,7 mln zł.

W roku 2007 Grupa była gwarantem dla emisji papierów komercyjnych dwóch podmiotów budżetowych, jednego podmiotu sektora paliwowego oraz jednego podmiotu sektora energetycznego. Łączna kwota gwarancji wynosiła 228,7 mln zł, z czego wykorzystano 228,2 mln zł.

42. Pozabilansowe instrumenty finansowe

I półrocze 2008

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wycena do wartości godziwej	
	poniżej 3 miesięcy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne na stopę procentową						
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	3 500 000	69 682 964	3 800 000	76 982 964	51 243	53 643
Swapy na stopę procentową (IRS)	21 586 188	30 136 465	32 508 271	84 230 924	653 820	540 004
Opcje CAP	0	43 906	929 332	973 238	5 961	5 995
Razem	25 086 188	99 863 335	37 237 603	162 187 126	711 024	599 642
Walutowe instrumenty pochodne						
Kontrakty walutowe (swap, forward)	26 495 375	17 512 968	1 905 167	45 913 510	1 191 754	631 028
CIRS	0	0	0	0	118 391	37 366
Opcje walutowe (nabyte)	2 511 329	2 783 003	897 825	6 192 157	127 520	0
Opcje walutowe (sprzedane)	2 987 666	2 846 374	671 785	6 505 825	0	157 957
Razem	31 994 370	23 142 345	3 474 777	58 611 492	1 437 665	826 351
Bieżące transakcje pozabilansowe						
Operacje wymiany walutowej	16 684 511	0	0	16 684 511	21 471	16 828
Operacje papierami wartościowymi	2 001 427	0	0	2 001 427	2 887	84
Razem	18 685 938	0	0	18 685 938	24 358	16 912
Instrumenty pochodne na indeks giełdowy						
Opcje na indeks giełdowy (nabyte)	0	391 177	714 180	1 105 357	88 866	0
Opcje na indeks giełdowy (sprzedane)	0	391 156	714 235	1 105 391	0	88 791
Razem	0	782 333	1 428 415	2 210 748	88 866	88 791
Wycena pozostałych instrumentów finansowych	-	-	-	-	0	693
Razem	75 766 496	123 788 013	42 140 795	241 695 304	2 261 913	1 532 389

koniec roku 2007

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wycena do wartości godziwej	
	poniżej 3 miesięcy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne na stopę procentową						
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	8 250 000	43 336 550	500 000	52 086 550	29 335	26 411
Swapy na stopę procentową (IRS)	24 036 359	36 724 226	20 540 206	81 300 791	446 405	318 229
Opcje CAP	0	0	542 219	542 219	1 964	1 964
Razem	32 286 359	80 060 776	21 582 425	133 929 560	477 704	346 604
Walutowe instrumenty pochodne						
Kontrakty walutowe (swap, forward)	39 954 013	15 174 652	1 293 146	56 421 811	938 541	542 023
CIRS	0	0	0	0	91 843	11 163
Opcje walutowe (nabyte)	1 412 204	1 569 845	133 870	3 115 919	73 968	0
Opcje walutowe (sprzedane)	1 673 213	1 822 910	68 684	3 564 807	0	85 199
Razem	43 039 430	18 567 407	1 495 700	63 102 537	1 104 352	638 385
Bieżące transakcje pozabilansowe						
Operacje wymiany walutowej	8 081 443	0	0	8 081 443	5 808	3 944
Operacje papierami wartościowymi	1 158 065	0	0	1 158 065	-166	474
Razem	9 239 508	0	0	9 239 508	5 642	4 418
Instrumenty pochodne na indeks giełdowy						
Opcje na indeks giełdowy (nabyte)	0	57 629	466 684	524 313	67 900	0
Opcje na indeks giełdowy (sprzedane)	0	57 629	466 654	524 283	0	67 887
Razem	0	115 258	933 338	1 048 596	67 900	67 887
Razem	84 565 297	98 743 441	24 011 463	207 320 201	1 655 598	1 057 294

I półrocze 2007

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wycena do wartości godziwej	
	poniżej 3 miesięcy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne na stopę procentową						
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	5 000 000	26 570 275	800 000	32 370 275	9 419	11 904
Swapy na stopę procentową (IRS)	31 053 598	21 330 193	18 928 029	71 311 820	348 908	303 118
Opcje CAP	0	0	406 893	406 893	2 219	2 219
Razem	36 053 598	47 900 468	20 134 922	104 088 988	360 546	317 241
Walutowe instrumenty pochodne						
Kontrakty walutowe (swap, forward)	21 139 351	15 801 911	1 693 617	38 634 879	330 673	368 182
CIRS	0	0	0	0	71 893	10 262
Opcje walutowe (nabyte)	978 031	1 691 520	50 564	2 720 115	21 801	0
Opcje walutowe (sprzedane)	1 317 113	1 615 475	28 913	2 961 501	0	31 912
Razem	23 434 495	19 108 906	1 773 094	44 316 495	424 367	410 356
Bieżące transakcje pozabilansowe						
Operacje wymiany walutowej	22 239 658	0	0	22 239 658	7 040	11 660
Operacje papierami wartościowymi	6 812 072	0	0	6 812 072	-275	12 990
Razem	29 051 730	0	0	29 051 730	6 765	24 650
Instrumenty pochodne na indeks giełdowy						
Opcje na indeks giełdowy (nabyte)	0	21 666	342 272	363 938	61 841	0
Opcje na indeks giełdowy (sprzedane)	0	21 666	342 313	363 979	0	61 794
Razem	0	43 332	684 585	727 917	61 841	61 794
Razem	88 539 823	67 052 706	22 592 601	178 185 130	853 519	814 041

Kontrakty walutowe

Tabela poniżej podsumowuje, w podziale na główne waluty, umowne wartości kontraktów walutowych forward, swap oraz opcji, wraz ze szczegółami okresu pozostałego do terminu zapadalności danego kontraktu. Wartości w walucie obcej są przeliczane po kursach obowiązujących na dzień bilansowy.

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
PLN			
- poniżej 3 miesięcy	12 612 833	15 768 441	9 968 688
- od 3 miesięcy do 1 roku	7 858 672	7 314 538	7 191 901
- powyżej 1 roku	981 244	708 971	933 680
EUR			
- poniżej 3 miesięcy	10 080 649	13 713 816	5 323 858
- od 3 miesięcy do 1 roku	8 889 035	5 281 947	5 769 428
- powyżej 1 roku	1 947 206	559 217	573 270
USD			
- poniżej 3 miesięcy	8 583 841	12 292 308	7 926 357
- od 3 miesięcy do 1 roku	5 949 520	5 883 226	6 124 149
- powyżej 1 roku	483 995	200 375	245 243
GBP			
- poniżej 3 miesięcy	320 032	556 491	22 402
- od 3 miesięcy do 1 roku	181 981	55 504	2 800
- powyżej 1 roku	0	0	0
pozostałe waluty			
- poniżej 3 miesięcy	397 015	708 373	193 190
- od 3 miesięcy do 1 roku	263 136	32 193	20 629
- powyżej 1 roku	62 333	27 137	20 900
Razem	58 611 492	63 102 537	44 316 495

Wbudowane instrumenty pochodne

Grupa posiada depozyty w PLN i USD, w które wbudowane są instrumenty pochodne. Instrumentami wbudowanymi są opcje walutowe oraz opcje na indeksy giełdowe, na indeksy rynku towarowego i na jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych. Wartość wyceny instrumentów wbudowanych na dzień 30.06.2008 r. wynosiła 76.792 tys. zł (według stanu na 31.12.2007 r. i 30.06.2007.r. wartość wyceny instrumentów wbudowanych wynosiła odpowiednio 48.486 tys.zł. oraz 38.952 tys.zł).

43. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

W sporządzonym na dzień 30.06.2008 r. sprawozdaniu finansowym Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych.

Zabezpieczenie wartości godziwej papierów wartościowych

Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej składnika aktywów finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Przedmiotem zabezpieczenia jest wartość godziwa instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej tj. pozycja (część pozycji) na danym papierze wartościowym zaliczanym do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży (AFS), który na moment ustanowienia powiązania zabezpieczającego posiada określoną wartość godziwą odniesioną na fundusz z aktualizacji wyceny. Zabezpieczeniu podlega wartość godziwa tego składnika aktywów finansowych na skutek zmian stóp procentowych.

Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Powyższe sprawia, że wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego wykazuje tendencje odwrotną niż wartość godziwa pozycji zabezpieczanej. W związku z tym, dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku wyników uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczonego ryzyka. Ponieważ zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (ryzyko zmiany stóp procentowych), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikające z pozostałych niezabezpieczonych ryzyk są odnoszone na fundusz z aktualizacji wyceny.

Wycena transakcji zabezpieczającej oraz zabezpieczanej zaprezentowana jest w rachunku zysków i strat w nocie "Wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych".

Wycena transakcji zabezpieczanej zaprezentowana jest w bilansie w pozycji "Inwestycje".

Wartość godziwa instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych

	I półrocze 2008		koniec roku 2007		I półrocze 2007	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczane						
- dłużne papiery wartościowe z portfela dostępnych do sprzedaży	3 208 237	3 112 530	437 000	435 531	50 000	48 541
- obligacje Skarbu Państwa	3 208 237	3 112 530	437 000	435 531	50 000	48 541
Instrumenty zabezpieczające						
- Interest Rate Swap	3 306 537	73 919	437 000	4 572	50 000	935
- Overnight Index Swap	3 206 537	73 872	437 000	4 572	50 000	935
- Overnight Index Swap	100 000	47	0	0	0	0

Dla instrumentu zabezpieczającego jako wartość godziwą podano wartość wyceny bilansowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej nieruchomości

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 30.06.2008 r. Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej nieruchomości.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 30.06.2007 r. Grupa stosowała rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej nieruchomości. Zabezpieczanym ryzykiem była zmiana wartości godziwej nieruchomości (budynek spółki zależnej - Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o., w którym znajduje się Centrala ING Banku Śląskiego w Katowicach) z tytułu zmiany spotowego kursu EUR/PLN, a instrumentem zabezpieczającym była transakcja walutowa typu forward. Wartość nominalna transakcji zabezpieczającej była aktualizowana stosownie do aktualizacji wartości budynku dokonywanych przez niezależnego rzeczoznawcę.

Na dzień 30.06.2007 r. strata z tytułu wyceny pozycji zabezpieczanej w wysokości 2.672 tys. zł pomniejszona o odroczony podatek dochodowy w wysokości 508 tys. zł zmniejszyła wynik finansowy Grupy.

Na dzień 30.06.2007 r. wycena transakcji zabezpieczającej była dodatnia i wynosiła 2.599 tys. zł.

Wycena transakcji zabezpieczanej oraz zabezpieczającej zaprezentowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji "Pozostałe przychody i koszty operacyjne".

Wycena transakcji zabezpieczanej jest zaprezentowana w bilansie w pozycji "Rzeczowe aktywa trwałe".

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

W sprawozdaniu finansowym na dzień 30.06.2008 r. Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych określonego portfela aktywów / pasywów / wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji finansowych Banku

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych portfela aktywów / pasywów / wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji Banku

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń w zakresie zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych portfela aktywów / pasywów Banku lub portfela wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji (np. ekstrapolacje przepływów finansowych wynikające z depozytów odnawialnych / kredytów w rachunku bieżącym), przed ryzykiem zmiany wielkości przyszłych przepływów pieniężnych wynikające z ryzyka stóp procentowych.

Pozycją zabezpieczaną jest określony portfel aktywów i/lub zobowiązań finansowych lub portfel planowanych transakcji, w skład którego wchodzi instrumenty finansowe charakteryzujące się zmiennym oprocentowaniem (produkty finansowe oparte o rynkową stopę procentową WIBOR) a tym samym narażone na ryzyko zmian przyszłych przepływów pieniężnych wynikające ze zmiany rynkowej stopy procentowej WIBOR.

Instrumentem zabezpieczającym pozycje aktywne są transakcje Interest Rate Swap typu „płać zmienne, otrzymuj stałe”, natomiast instrumentem zabezpieczającym pozycje pasywne są transakcje Interest Rate Swap typu „płać stałe, otrzymuj zmienne”.

Wycena transakcji zabezpieczającej zaprezentowana jest w rachunku zysków i strat w nocie "Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja".

Wartość godziwa instrumentów zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

	I półrocze 2008	
	wartość nominalna	wartość godziwa
<u>Instrumenty zabezpieczające</u>	4 123 000	-22 442
- Interest Rate Swap	4 123 000	-22 442

Test wysokiego prawdopodobieństwa przyszłych przepływów pieniężnych

AKTYWA			
przedział czasowy	Pozycja zabezpieczająca IRS (a)	Pozycja zabezpieczana kredyty i pożyczki (b)	Test efektywności (zabezpieczenie efektywne jeżeli (a)>0 oraz (b)-(a)>0)
3M	61 843 323	199 262 065	zabezpieczenie efektywne
6M	68 868 021	205 307 317	zabezpieczenie efektywne
9M	70 081 075	206 021 184	zabezpieczenie efektywne
12M	67 781 528	205 048 755	zabezpieczenie efektywne
15M	35 900 084	187 738 333	zabezpieczenie efektywne
18M	33 402 352	187 171 903	zabezpieczenie efektywne
21M	31 890 724	182 369 793	zabezpieczenie efektywne
24M	32 287 163	178 791 552	zabezpieczenie efektywne
27M	0	165 784 364	zabezpieczenie efektywne

Grupa spodziewa się, że w związku z wystąpieniem przepływów pieniężnych ich wpływ na wynik finansowy będzie realizowany w ciągu najbliższych 24 miesięcy.

44. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwiedledzona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i pasywów, które nie są prezentowane w grupowym bilansie w wartości godziwej. W celu oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów użyto odpowiednio cen kupna i sprzedaży. W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych o charakterze krótkoterminowym zakłada się, że wartość bilansowa tych instrumentów jest w przybliżeniu równa ich wartości godziwej.

I półrocze 2008

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 622 851	1 622 851
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	9 002 046	9 002 046
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 160 129	11 160 129
Inwestycje	17 001 261	17 001 261
Pochodne instrumenty zabezpieczające	75 992	75 992
Kredyty i inne należności udzielone klientom	20 385 740	20 435 784
Inwestycje w jednostki podporządkowane	84 859	84 859
Pasywa		
Zobowiązania wobec innych banków	6 085 194	6 085 194
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 637 628	1 637 628
Pochodne instrumenty zabezpieczające	24 515	24 515
Zobowiązania wobec klientów	47 591 057	47 589 772

koniec roku 2007

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 841 725	1 841 725
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	15 183 665	15 183 665
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	7 907 564	7 907 564
Inwestycje	9 388 273	9 388 273
Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 572	4 572
Kredyty i inne należności udzielone klientom	16 379 138	16 407 744
Inwestycje w jednostki podporządkowane	97 326	97 326
Pasywa		
Zobowiązania wobec innych banków	1 810 195	1 810 195
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 214 981	1 214 981
Zobowiązania wobec klientów	44 501 837	44 497 087

I półrocze 2007

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 608 866	2 608 866
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	18 078 943	18 078 943
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 998 008	6 998 008
Inwestycje	9 593 763	9 593 763
Pochodne instrumenty zabezpieczające	3 770	3 770
Kredyty i inne należności udzielone klientom	14 567 176	14 579 905
Inwestycje w jednostki podporządkowane	77 028	77 028
Pasywa		
Zobowiązania wobec innych banków	3 868 436	3 868 436
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4 344 388	4 344 388
Zobowiązania wobec klientów	40 253 416	40 248 763

Określenie wartości godziwej

Bank ujawnia dane nt. wartości godziwej kredytów i depozytów zaliczanych do grup aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Dla potrzeb wyliczeń wykorzystywana jest krzywa rentowności zawierająca ceny transferowe które są kalkulowane na podstawie:

- PLN: do 1 roku - jako średnia z notowań strony BID (WIBID i kwotowania BID brokerów) pobieranych z godzin 9.00, 11.00, 12.30 i 14.00; powyżej 1 roku są kalkulowane jako średnia notowań strony OFFER kontraktów IRS zamienionych na stawkę efektywną,

- USD i CHF: do 1 roku na podstawie adekwatnych notowań stawki LIBOR, od 1 roku kalkulowane na podstawie notowań strony OFFER kontraktów IRS zamienionych na stawkę efektywną,

- EUR: do 1 roku na podstawie adekwatnych notowań stawki EURIBOR; od 1 roku kalkulowane na podstawie notowań strony OFFER kontraktów IRS zamienionych na stawkę efektywną.

Szacunki w zakresie strat kredytowych są odzwierciedleniem funkcjonującego w Banku modelu tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Przyjęty przez Bank model w niektórych aspektach jest oparty na założeniach, których nie potwierdzają ceny weryfikowalnych bieżących transakcji rynkowych dotyczących tego samego instrumentu – model nie uwzględnia przedpłat, nie uwzględnia też zmian spowodowanych restrukturyzacją.

Kredyty i inne należności udzielone innym bankom

Wartością godziwą kredytów i innych należności udzielonych innym bankom jest ich wartość bilansowa.

Kredyty i inne należności udzielone klientom

Portfel kredytowy jest klasyfikowany na subportfele uwzględniające system ewidencyjny, rodzaj produktu, segment klienta oraz walutę. W przypadku kredytów nieposiadających harmonogramu spłat oraz kredytów z grupy zagrożonych utratą wartości przyjmuje się, że dla tych kredytów wartość godziwa równa się ich wartości księgowej. Dla tak wyodrębnionych subportfeli stosowany jest czynnik dyskontujący dla każdego przepływu pieniężnego. W rezultacie powstaje wartość godziwa jako suma wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych pojedynczego kredytu.

Suma wartości godziwej poszczególnych kredytów jest wartością godziwą portfela analizowanych kredytów.

Dla kredytów przyjmuje się czynnik dyskontowy jako sumę:

- stopy rynkowej opartej na krzywej rentowności z dnia bilansowego oraz
- średniej marży opartej na portfelu kredytów udzielonych w ostatnim półroczu.

W tym celu przyjmuje się następujące założenia:

- wykorzystanie do kalkulacji kredytów udzielonych w ostatnim półroczu,
- podział na wyżej opisane grupy produktowe,
- miejsce na krzywej rentowności, z którego zostaje wyznaczona właściwa stopa rynkowa odzwierciedla data przeszacowania każdego kredytu.

Inwestycje w jednostki podporządkowane

W przypadku aktywów finansowych stanowiących inwestycje w jednostki podporządkowane zastosowano wycenę metodą praw własności.

Zobowiązania wobec banków

Wartością godziwą depozytów wobec banków jest ich wartość bilansowa.

Zobowiązania wobec klientów

Portfel depozytowy jest dzielony według rodzaju produktu, segmentu klienta oraz waluty. Dla depozytów płatnych na żądanie przyjmuje się, że dla nich wartość godziwa równa się ich wartości księgowej.

Kolejnym etapem jest wyliczenie przyszłych przepływów pieniężnych jako sumy przepływów kapitałowych i odsetkowych. Następnie poprzez zastosowanie czynnika dyskontowego dla każdego przepływu pieniężnego w rezultacie otrzymuje się wartość godziwą poszczególnych depozytów. Suma wartości godziwej poszczególnych depozytów jest wartością godziwą portfela analizowanych depozytów.

Dla depozytów czynnik dyskontowy to suma:

- stopy rynkowej opartej na krzywej rentowności z dnia bilansowego oraz
- średniej marży opartej na portfelu depozytów przyjętych w dwóch ostatnich miesiącach.

W tym celu przyjmuje się następujące założenia:

- wykorzystanie do kalkulacji depozytów przyjętych w dwóch ostatnich miesiącach,
- podział na wyżej opisane grupy produktowe,
- miejsce na krzywej rentowności, z którego zostaje wyznaczona właściwa stopa rynkowa odzwierciedla data przeszacowania każdego depozytu.

45. Działalność powiernicza

Według stanu na 30.06.2008 r. ING Bank Śląski S.A. prowadził 3.319 rachunków papierów wartościowych, na których były przechowywane papiery wartościowe na rzecz Klientów Banku. Na koniec I półrocza 2008 r. ING Bank Śląski S.A. pełnił funkcję banku depozytariusza dla 73 funduszy inwestycyjnych, oraz 1 funduszu emerytalnego pracowniczego.

Według stanu na 30.06.2008 r. ING Bank Śląski S.A. współpracował z 22-oma polskimi domami maklerskimi.

46. Leasing operacyjny

Grupa jako leasingobiorca

Grupa współpracuje z ING Car Lease w zakresie leasingu samochodów oraz zarządzania flotą samochodową. Grupa ponosi także płatności z tytułu najmu lokali, który jest traktowany jako leasing operacyjny. Umowy te nie przewidują ponoszenia przez leasingobiorcę opłat warunkowych, z postanowień umów leasingowych nie wynikają też ograniczenia. W niektórych przypadkach umowy zawierają możliwość przedłużenia umowy, wykorzystania możliwości zakupu lub zmiany ceny.

Płatności leasingowe według terminów zapadalności prezentuje poniższa tabela:

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
do 1 roku	140 866	92 452	89 015
od 1 roku do 5 lat	341 222	201 759	203 149
powyżej 5 lat - kwota płatności rocznej	12 450	20 580	27 253

Grupa jako leasingodawca

Grupa uzyskuje przychody z tytułu najmu lokali użytkowych w nieruchomości inwestycyjnej. Umowy te są traktowane jako umowy leasingu operacyjnego. Umowy te nie przewidują ponoszenia przez leasingobiorcę opłat warunkowych, z postanowień umów leasingowych nie wynikają też ograniczenia. W niektórych przypadkach umowy zawierają możliwość przedłużenia umowy lub zmiany ceny. Umowy nie zawierają natomiast możliwości zakupu.

Płatności leasingowe według terminów zapadalności prezentuje poniższa tabela:

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
do 1 roku	14 107	12 130	14 800
od 1 roku do 5 lat	41 365	26 888	62 977
powyżej 5 lat - kwota płatności rocznej	4 816	1 438	16 711

Płatności leasingowe obejmują wyłącznie płatności z tytułu czynszu najmu budynku Centrali ING Banku Śląskiego S.A.. Nie obejmują płatności z tytułu wynajmu miejsc parkingowych, dodatkowego czynszu za zakupione nakłady oraz opłat za usługi i energię elektryczną.

47. Gotówka i jej ekwiwalenty

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują bilansowy stan środków pieniężnych oraz salda rachunków bieżących i lokat jednodniowych w innych bankach.

	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Gotówka i pozostałe środki pieniężne (prezentowane w nocie 14)	622 989	678 072	454 058
- Środki na rachunkach w Banku Centralnym (prezentowane w nocie 14)	999 862	1 163 653	2 154 808
- Rachunki bieżące w innych bankach (prezentowane w nocie 15)	341 379	359 874	285 091
- Lokaty jednodniowe w innych bankach (prezentowane w nocie 15)	655 842	2 605 329	1 982 814
- Inne należności (prezentowane w nocie 15)	65 883	65 890	119 629
Razem	2 685 955	4 872 818	4 996 400

48. Objaśnienie podziału działalności Grupy na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową w rachunku przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Grupy, nie zaliczanej do działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach podporządkowanych jak również wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych. Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 1 roku) operacji finansowych, przeprowadzanych z podmiotami finansowymi. Wpływy z działalności finansowej wskazują na źródła finansowania Grupy, uzyskiwane np. poprzez zaciąganie długoterminowych kredytów i pożyczek od innych banków oraz od innych niż banki podmiotów finansowych. Wydatki z działalności finansowej dotyczą głównie spłat przez Grupę długoterminowych zobowiązań (np. spłat otrzymanych kredytów) oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

49. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu niektórych pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów pieniężnych

I półrocze 2008

	zmiana stanu		różnica w tym:	1)	2)	3)	4)	5)
	bilansowa	w rachunku przepływów pieniężnych						
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	6 181 619	4 204 177	-1 977 442	-9 452	-1 967 990			
- Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-3 252 565	-3 260 176	-7 611	-7 611				
- Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-2 268 726	-2 394 662	-125 936	-36 471		-89 465		
- Zmiana stanu aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	-5 344 262	-5 404 954	-60 692	-60 692				
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-4 006 602	-4 015 087	-8 485	-8 485				
- Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	4 274 999	4 287 259	12 260	12 260				
- Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	3 089 220	3 156 685	67 465	67 465				

koniec roku 2007

	zmiana stanu		różnica w tym:	1)	2)	3)	4)	5)
	bilansowa	w rachunku przepływów pieniężnych						
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-1 669 767	-5 763 762	-4 093 995	-69 760	-4 024 235			
- Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-840 142	-877 983	-37 841	-37 841				
- Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	4 067 417	3 976 334	-91 083	101 338		-192 421		
- Zmiana stanu aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	-840 776	-850 837	-10 061	-10 061				
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-3 511 064	-3 495 251	15 813	15 813				
- Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	409 046	-279 671	-688 717	7 283			-696 000	
- Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	5 940 414	5 961 332	20 918	1 619				19 299

I półrocze 2007

	zmiana stanu		różnica w tym:	1)	2)	3)	4)	5)
	bilansowa	w rachunku przepływów pieniężnych						
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-4 565 045	-9 290 753	-4 725 708	-57 913	-4 667 795			
- Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	69 414	65 185	-4 229	-4 229				
- Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	3 021 151	3 032 059	10 908	118 853		-107 945		
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-1 699 102	-1 680 165	18 937	18 937				
- Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	2 467 287	1 772 229	-695 058	942			-696 000	
- Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	1 691 993	1 724 825	32 832	13 533				19 299

Objaśnienia

- 1) Zmiany stanu poszczególnych składników aktywów i pasywów zostały skorygowane o odsetki, które prezentowane są w pozycji "Odsetki otrzymane/zapłacone".
- 2) Ze "Zmiany stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom" wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych (rachunki bieżące i lokaty jednodniowe w innych bankach) i zaprezentowano ją w pozycji "Zwiększenie/zmniejszenie środków pieniężnych netto".
- 3) "Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży" nie uwzględnia tej części wyceny aktywów finansowych, która została odniesiona na kapitał własny (kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży).
- 4) W pozycji "Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków" ujęto zmianę stanu zobowiązań wobec Banku Centralnego.
- 5) Ze "Zmiany stanu zobowiązań wobec klientów" wyłączono zmianę zobowiązań z tytułu spłaty kredytów długoterminowych (pow. 1 roku) otrzymanych od pozostałych instytucji finansowych i zaprezentowano ją w części dotyczącej działalności finansowej w pozycji "Spłata kredytów długoterminowych".

50. Podmioty powiązane

Podmioty zależne i stowarzyszone z ING Bankiem Śląskim:

- ING Securities S.A.,
- ING BSK Development Sp. z o.o.,
- Solver Sp. z o.o.,
- ING Powszechnie Towarzystwo Emerytalne S.A.,
- Centrum Banku Śląskiego (CBS) Sp. z o.o. w likwidacji,
- ING Bank Hipoteczny S.A.

w ramach wykonywanej działalności posiadają rachunki bieżące w ING Banku Śląskim, na których dokonują standardowych operacji rozliczeniowych oraz deponują swoje środki pieniężne na lokatach terminowych. Ponadto ING Bank Hipoteczny zaciągnął w ING Banku Śląskim kredyt. Podobnie ING Bank Śląski prowadzi rachunki bankowe innym podmiotom z Grupy ING m.in. ING Lease (Polska), ING Car Lease, ING Real Estate. Transakcje z w/w podmiotami odbywają się na zasadach rynkowych.

ING Bank Śląski dokonuje na rynku międzybankowym operacji z ING Bank NV i podmiotami zależnymi od niego. Są to zarówno lokaty i kredyty krótkoterminowe jak i operacje instrumentami pochodnymi: Forex Spot i Forex Forward, opcje walutowe, transakcje SWAP.

Pomiędzy podmiotami powiązanymi z ING Bankiem Śląskim przeprowadzane są również transakcje wynikające z zawartych umów o współpracy, podnajmu pomieszczeń, dzierżawy sprzętu, przetwarzania danych, składki na ubezpieczenie pracowników, leasingu środków trwałych i wartości niematerialnych oraz leasingu i zarządzania flotą samochodową.

W okresie 1.01.2008 – 30.06.2008 zostały zrealizowane następujące transakcje o łącznej wartości powyżej 500 tys. EUR:

- W związku z realizacją umowy o współpracy zawartej pomiędzy ING Bankiem Śląskim S.A. a ING Bank NV, wynagrodzenia za świadczone usługi w zakresie doradztwa finansowego w okresie 6 miesięcy 2008 r. wyniosły 21,3 mln zł (netto). W związku z realizacją umowy dotyczącej świadczenia usług przetwarzania danych i analizy informacji finansowej zawartej pomiędzy ING Bankiem Śląskim S.A. a ING Bank NV, opłata za korzystanie przez ING Bank Śląski z usług przetwarzania danych i analizy informacji finansowej wyniosła 5,6 mln zł (netto).
- ING Services Polska świadczy usługi na rzecz ING Banku Śląskiego w zakresie najmu zasobów komputerowych. Koszt usług wyniósł 10,7 mln zł (brutto).
- ING Bank Śląski dokonał transakcji z ING Lease z tytułu podnajmu pomieszczeń użytkowych o łącznej wartości 7,2 mln zł (brutto).
- ING Bank Śląski współpracuje z ING Car Lease w zakresie leasingu samochodów oraz zarządzania flotą samochodową. Kwota płatności z tego tytułu w okresie 6 miesięcy 2008 r. wyniosła 7,8 mln zł (brutto).

Informacje o transakcjach pomiędzy podmiotami powiązanymi (w tys. zł)

30.06.2008

	Podmiot dominujący	Pozostałe podmioty Grupy ING	Spółki zależne	Spółki stowarzyszone
Należności				
Lokaty	7 216 420	951 350	-	-
Kredyty	-	1 309 071	150 228	-
Papiery wartościowe	-	-	50 365	-
Inne należności	16 539	15 126	41	-
Zobowiązania				
Depozyty	3 706 885	218 965	223 106	17 822
Inne zobowiązania	1 711	847	3 084	-
Operacje pozabilansowe				
Udzielone gwarancje	-	934	100	-
Udzielone linie kredytowe	-	689 518	250 158	-
Otrzymane gwarancje	3 143 434	-	-	-
Transakcje wymiany walutowej	16 727 226	5 963 555	-	-
Transakcje forward	627 931	833 439	-	-
IRS/CIRS	29 819 681	1 524 981	-	-
FRA	491 624	130 009	-	-
Opcje	1 248 911	1 852 694	-	-
Przychody i koszty				
Przychody	199 167	61 859	4 888	114
Koszty	29 340	25 202	7 353	2 115

30.06.2007

	Podmiot dominujący	Pozostałe podmioty Grupy ING	Spółki zależne	Spółki stowarzyszone
Należności				
Lokaty	1 735 047	386 759	-	-
Kredyty	-	1 070 055	346 047	-
Papiery wartościowe	-	-	30 260	-
Inne należności	208 520	500	2 706	-
Zobowiązania				
Depozyty	1 528 094	233 138	284 102	17 141
Inne zobowiązania	116 465	6 624	17	-
Operacje pozabilansowe				
Udzielone gwarancje	304 493	202 381	-	-
Udzielone linie kredytowe	-	53 759	217 967	-
Otrzymane gwarancje	3 436 556	-	-	-
Transakcje wymiany walutowej	20 084 213	1 456 868	-	-
Transakcje forward	276 575	1 569 467	-	-
IRS/CIRS	26 762 366	101 889	-	-
FRA	360 987	-	-	-
Opcje	1 019 080	631 567	-	-
Przychody i koszty				
Przychody	81 302	19 427	9 249	108
Koszty	31 200	17 951	16 201	3 014

51. Transakcje z personelem zarządczym i pracownikami

Pracownicy Grupy ING Banku Śląskiego S.A. korzystają z kredytów na takich samych warunkach jak pozostali klienci Banku (nie ma kredytów preferencyjnych dla pracowników). Kredyty dla pracowników ujęte są w kwocie kredytów dla klientów i według stanu na 30.06.2008 r. wynoszą

65 882 tys. zł (bez pożyczek z ZFŚS).

Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej i poręczenia dla osób będących w kierownictwie Banku jest określone odrębną procedurą i monitorowaniem zgodnie z Zarządzeniem Prezesa ING Banku Śląskiego S.A.

W sprawozdaniu finansowym za I półrocze 2008 rok ujęto udzielone kredyty, pożyczki pieniężne, gwarancji poręczenia bankowe dla kierownictwa Banku (w rozumieniu Art. 79 Prawa Bankowego) w wysokości 21 514 tys. zł.

Pracownicy mogą korzystać z różnorodnych form pomocy socjalnej w ramach utworzonych w podmiotach Grupy Zakładowych Funduszy Świadczeń Socjalnych. Stan pożyczek udzielonych z Zakładowych Funduszy Świadczeń Socjalnych według stanu na 30.06.2008 r. wynosi 17 086 tys. zł.

Wynagrodzenia wypłacone w I półroczu 2008 r. Członkom Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. oraz Członkom Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

Wynagrodzenie Członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. (dane w tys. zł)

Okres	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	Razem
I półrocze 2008	6 621	1 643	8 264
I półrocze 2007	7 882	1 984	9 866

Jako łączną kwotę wypłaconych lub należnych wynagrodzeń i nagród za I półrocze 2008 podano wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie I-VI/2008 roku oraz premii za rok 2007 wypłaconej w I połowie 2008 roku w kwocie 3 205 tys. zł.

Członkowie Zarządu mają zawarte umowy o zakazie konkurencji po zaprzestaniu pełnienia funkcji w Zarządzie Banku. W przypadku nie powołania na nową kadencję lub odwołania Członkom Zarządu przysługuje odprawa. Informacja o odprawach przysługujących Członkom Zarządu jest zawarta w ich umowach o pracę i należy się tylko w przypadku rozwiązania umowy o pracę przez Bank z przyczyn innych niż uprawniające do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A. (dane w tys. zł)

Okres	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	Razem
I półrocze 2008	257	0	257
I półrocze 2007	308	0	308

Członkowie Zarządu oraz inne osoby będące pracownikami ING Banku Śląskiego S.A. nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych i stowarzyszonych Grupy ING Banku Śląskiego S.A.

Spośród członków Rady Nadzorczej Banku akcje ING Banku Śląskiego posiadają: Pan Mirosław Kośmider – 3 akcje, Pan Wojciech Popiołek – 9 akcji. Pozostali członkowie Rady Nadzorczej Banku oraz członkowie Zarządu Banku nie posiadają akcji ING Banku Śląskiego S.A.

52. Zdarzenia po dacie bilansowej

Znaczące umowy kredytowe

W dniu 6 sierpnia 2008 r. została podpisana z firmą Philip Morris Polska S.A. (określony w umowie jako Kredytobiorca), Philip Morris Polska Distribution Sp. z o.o. (określony w umowie jako Zobowiązany) oraz Philip Morris Polska Tobacco Sp. z o.o. (określony w umowie jako Zobowiązany) umowa kredytowa na kwotę 617 mln zł. Kredyt został udostępniony w formie linii gwarancyjnej. Kredytobiorca nie jest powiązany z ING Bankiem Śląskim S.A.

W dniu 6 sierpnia 2008 r. został podpisany aneks do umowy kredytowej z dnia 17 marca 2005 r. z firmą Europejski Fundusz Leasingowy S.A. na finansowanie działalności bieżącej. Całkowita kwota kredytu wynosi 500 mln zł. Kredytobiorca nie jest powiązany z ING Bankiem Śląskim S.A.

53. Zmiany w strukturze jednostki gospodarczej / grupy kapitałowej

W I półroczu br. w strukturze Grupy nie odnotowano zmian.

54. Zatwierdzenie sprawozdania

Niniejsze sprawozdanie zostało zatwierdzone na posiedzeniu Zarządu Banku w dniu 29 sierpnia 2008 r.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Wszystkie działania Grupy pociągają za sobą analizę, ocenę, akceptację oraz zarządzanie pewnymi rodzajami ryzyk lub ich kombinacją. Najważniejszymi rodzajami ryzyk, których źródło stanowią aktywa finansowe są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe obejmujące ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko cenowe. Poniżej przedstawiony jest opis zarządzania wszystkimi ryzykami, które są znaczące dla Grupy.

I. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

1. Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe to możliwość nie odzyskania należnych Bankowi kwot z tytułu udzielonych produktów kredytowych i parakredytowych prowadząca w konsekwencji do nie uzyskania dochodu i/lub poniesienia straty finansowej.

Straty wynikające z działalności kredytowej są pochodną ryzyka oraz działań Banku zmierzających do ograniczenia tych strat. Bank oddziałuje na poziom strat poprzez poziom ryzyka, jakie akceptuje, kwotę ekspozycji na ryzyko, zabezpieczenie ponoszonego ryzyka oraz w przypadku, gdy ryzyko się zmaterializuje poprzez bezpośrednie działania ograniczające straty.

Z tego względu obszar zarządzania ryzykiem kredytowym obejmuje następujące elementy:

- identyfikację i ocenę ryzyka,
- pomiar i monitorowanie ryzyka,
- ograniczanie ryzyka i działania zapobiegawcze,
- rozwój narzędzi wspierających identyfikację i pomiar ryzyka,
- sposób finansowego pokrycia potencjalnych i faktycznych strat z tytułu ponoszonego ryzyka kredytowego.

Obszar zarządzania ryzykiem kredytowym dotyczy: przygotowania i wprowadzenia produktu kredytowego, całego procesu kredytowego i wszystkich jednostek zaangażowanych w te procesy.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

	30.06.2008	31.12.2007	30.06.2007
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	9 002 046	15 183 665	18 078 943
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 160 129	7 907 564	6 998 008
- Inwestycje	17 001 261	9 388 273	9 593 763
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	75 992	4 572	3 770
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	20 385 740	16 379 138	14 567 176
- Udzielone zobowiązania warunkowe, w tym:	12 638 162	12 833 876	13 043 342
- limity na kartach kredytowych	645 575	590 568	970 954
- niewykorzystane linie kredytowe	8 489 101	6 615 924	6 488 990
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 144 577	2 334 841	1 976 812
- gwarancje i akredytywy	2 027 214	2 079 315	1 860 104
- depozyty do wydania	331 695	1 213 228	1 746 482
Razem	70 263 330	61 697 088	62 285 002

2. Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

Struktura organizacyjna Banku obejmuje w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym następujące jednostki organizacyjne:

- Radę Nadzorczą Banku,
- Zarząd Banku wraz z Komitetem Polityki Kredytowej zatwierdzające w ramach swoich kompetencji określone wewnętrzne akty normatywne z obszaru ryzyka,
- Departament Polityki Kredytowej, Procedur i Projektów Strategicznych,
- Departament Modelowania, Monitorowania i Raportowania Ryzyka,
- Departament Zarządzania i Zatwierdzania Transakcji Klientów Strategicznych i Ryzyka Kraju,
- Departament Zarządzania i Zatwierdzania Transakcji Klientów Północ,
- Departament Zarządzania i Zatwierdzania Transakcji Klientów Południe,
- Departament Zarządzania Kredytowym Ryzykiem Detalicznym,
- Departament Monitoringu i Restrukturyzacji,
- Departament Kredytów Zwiększonego Ryzyka,
- Departament Inspekcji Ryzyka Kredytowego,
- jednostki operacyjne oraz analitycy kredytowi,
- Departament Audytu Wewnętrznego.

Misją tych jednostek jest zapewnienie właściwej równowagi pomiędzy celami komercyjnymi ING Banku Śląskiego S.A. i akceptowalnym przez Bank poziomem „apetytu na ryzyko” przy uwzględnieniu aktualnych realiów ekonomicznych.

Cel ten jest osiągany poprzez następujące działania:

- opracowanie zasad polityki kredytowej oraz procesów i procedur dla celów akceptacji dopuszczalnego poziomu ryzyka kredytowego wobec przedsiębiorców i kontrahentów, wsparcie rozwoju narzędzi służących identyfikacji i pomiarowi ryzyka, egzekwowanie wykonania decyzji kredytowych, tworzenie rezerw na ryzyko kredytowe oraz inicjowanie koniecznych zmian w zarządzaniu procesem kredytowym,
- przeprowadzanie analizy kredytowej i podejmowanie decyzji kredytowych,
- zwiększanie wśród pracowników Banku świadomości ryzyka kredytowego i kontrahenta w celu jego ograniczania,
- zarządzanie trudnymi kredytami zorientowane na minimalizację ryzyka i strat Banku,
- niezależną i obiektywną ocenę skuteczności, adekwatności i efektywności działania jednostek kredytujących oraz oceniających ryzyko kredytowe dzięki regularnym inspekcjom w tych jednostkach.

Funkcje komercyjne są oddzielone od oceny ryzyka transakcji i ryzyka klienta (zasada „dwóch par oczu”).

Poniżej przedstawiono bardziej szczegółowo zakresy zadań poszczególnych jednostek organizacyjnych w ramach procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w ING Banku Śląskim S.A.

1.1 Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń oraz strategii zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.

1.2 Zarząd

Zarząd ING Banku Śląskiego S.A.:

- zatwierdza Politykę Kredytową określającą strategiczne podejście do podejmowania ryzyka kredytowego oraz jego akceptowalny poziom,
- powołuje i zatwierdza skład Komitetu Polityki Kredytowej, za pośrednictwem którego sprawuje ciągły nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem kredytowym.
- okresowo, ale nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o poziomie i profilu ryzyka oraz zmianach w Polityce Kredytowej.
- aktywnie wspiera wdrażanie i realizację Polityki Kredytowej poprzez indywidualne działania Członków Zarządu sprawujących nadzór nad podległymi obszarami. W skład zarządu wchodzi Członek odpowiedzialny za Pion Zarządzania Ryzykiem, który ponosi odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem kredytowym i rynkowym.
- dokonuje przeglądu skuteczności metod identyfikacji ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość oraz ustalania wysokości odpisów z tego tytułu oraz ocenia adekwatność i wrażliwość wykorzystywanych metod na zmiany warunków zewnętrznych.
- dokonuje przeglądu procesów i sposobu monitorowania jakości ekspozycji kredytowych.

1.3 Komitety

W Banku funkcjonują następujące stałe Komitety, których kompetencje obejmują obszary związane z ryzykiem kredytowym:

- Komitet Polityki Kredytowej (KPK), którego podstawowym celem jest nadzorowanie realizacji i kontrola przestrzegania przez jednostki organizacyjne ING Banku Śląskiego S.A. „Zasad polityki kredytowej”,
- Komitety Kredytowe:
  - ING Banku Śląskiego S.A. (Komitet Kredytowy Banku),
  - Komitet Kredytowy Centrali (z wyłączeniem klientów korporacyjnych),
  - Restrukturyzacyjny.

W obszarze klientów strategicznych podejmowanie decyzji następuje na w trybie dwuosobowym przez osoby ustanowione przez KPK.

1.4 Pion Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Zarządzania Ryzykiem Rynkowym

W strukturze organizacyjnej Banku jest wydzielony Pion Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Zarządzania Ryzykiem Rynkowym.

Misją Pionu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Zarządzania Ryzykiem Rynkowym jest utrzymanie odpowiedniego poziomu ryzyka kredytowego i rynkowego w Banku.

Pion kierowany jest przez Dyrektora Banku, podległego i raportującego do Członka Zarządu odpowiedzialnego za ryzyko banku.

Dyrektor Banku (Pionu) nadzoruje między innymi departamenty, których obszar kompetencyjny obejmuje systemowe zarządzanie ryzykiem kredytowym Banku, w tym:

- Departament Polityki Kredytowej, Procedur i Projektów Strategicznych,
- Departament Modelowania, Monitorowania i Raportowania Ryzyka,
- Departament Zarządzania Kredytowym Ryzykiem Detalicznym.

W odniesieniu do departamentu odpowiedzialnego za zarządzanie detalicznym ryzykiem kredytowym (Departament Zarządzania Kredytowym Ryzykiem Detalicznym) raportowanie następuje bezpośrednio do Członka Zarządu odpowiedzialnego za ryzyko banku.

W ramach powyższych departamentów funkcjonują jednostki/zespoły odpowiedzialne za politykę i procedury, badanie i modelowanie ryzyka kredytowego oraz monitoring i raportowanie portfelowego ryzyka kredytowego.

Zadania poszczególnych Departamentów uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym są następujące:

1.5 Departament Polityki Kredytowej, Procedur i Projektów Strategicznych

- opracowywanie skutecznych systemów zarządzania ryzykiem kredytowym poprzez stałe utrzymywanie i rozbudowę zasad polityki kredytowej oraz opis procesów i procedur celem zapewnienia właściwej równowagi pomiędzy aktualnymi celami komercyjnymi ING Banku Śląskiego S.A. i odpowiednim poziomem świadomości / apetytu na ryzyko zważywszy na rzeczywistość rynkową w Polsce.
- zapewnienie skutecznego i odpowiadającego aktualnym warunkom funkcjonowania obszaru zarządzania ryzykiem i procesów poprzez zarządzanie, uczestnictwo w projektach, projektowanie organizacji, przegląd procesów, reagowanie na potrzeby front office, operacji, realizację wniosków Zarządu i Centrali Grupy ING.

1.6 Departament Modelowania, Monitorowania i Raportowania Ryzyka

- definiowanie i przegląd sprawozdawczości zarządczej w obszarze ryzyka,
- wspieranie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta poprzez opracowywanie narzędzi służących identyfikacji i pomiarowi ryzyka, monitoringowi i sprawozdawczości w zakresie jakości portfela kredytowego, udzielanie rekomendacji odnośnie rezerw na ryzyko kredytowe; wspieranie jednostek zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta w zakresie przepisów prawa i administracyjnym.

1.7 Departament Zarządzania i Zatwierdzania Transakcji Klientów Strategicznych i Ryzyka Kraju / Departament Zarządzania i Zatwierdzania Transakcji Klientów Korporacyjnych Północ / Departament Zarządzania i Zatwierdzania Transakcji Klientów Korporacyjnych Południe

- zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym z finansowaniem klientów poprzez zapewnianie doradztwa z zakresu ryzyka w procesie podejmowania decyzji kredytowych, egzekwowania realizacji decyzji kredytowych, rekomendowania wymaganych zmian w zarządzaniu procesem kredytowym,
- zapewnienie istotnych danych dla zasad polityki kredytowej oraz procesów i procedur celem zatwierdzania akceptowalnego poziomu ryzyka klienta,
- zwiększenie świadomości ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta wśród pracowników Banku celem ograniczenia tych rodzajów ryzyka,
- rekomendowanie poziomu rezerw i koniecznych zmian w zarządzaniu procesami kredytowymi definiowaniu produktów, polityce kredytowej celem redukcji ryzyka.

1.8 Departament Zarządzania Kredytowym Ryzykiem Detalicznym

- zarządzanie ryzykiem poprzez: pomiar poziomu ryzyka, określanie kryteriów akceptacji ryzyka, monitorowanie jakości portfela kredytowego, wycenę potencjalnych strat, rekomendowanie rezerw finansowych i koniecznych zmian w zarządzaniu procesem kredytowym, definicji produktów, polityce kredytowej w celu zmniejszenia ryzyka,
- szacowanie bieżącego i przewidywanego poziomu ryzyka na potrzeby ustalania apetytu na ryzyko,
- rozwój i aktualizacja modeli kalkulacji zdolności kredytowej,
- inicjowanie przygotowania i aktualizacji statystycznych modeli akceptacyjnych (kart skoringowych dla kredytów detalicznych) oraz ich wdrażanie,

- opracowywanie i wdrażanie zasad tworzenia odpisów na należności dotknięte utratą wartości.
- zwiększanie wśród pracowników Banku świadomości ryzyka kredytowego, możliwości i metod jego ograniczania.

1.9 Departament Monitoringu i Restrukturyzacji

- zarządzanie trudnymi kredytami detalicznymi w celu minimalizacji ryzyka kredytowego i strat Banku dla wszystkich segmentów detalicznych poprzez prowadzenie akcji windykacyjnych dla klientów z zaległościami.
- współpraca z Departamentem Zarządzania Kredytowym Ryzykiem Detalicznym w celu identyfikacji negatywnych trendów oraz segmentów w kredytowych portfelach detalicznych.
- nadzór nad zewnętrznymi podmiotami oraz kancelariami prawnymi prowadzącymi windykację dłużników.

1.10 Departament Kredytów Zwiększonego Ryzyka

- zarządzanie trudnymi kredytami (korporacyjnymi) zorientowane na minimalizację ryzyka i strat Banku wynikających z portfela zaangażowań nieregularnych.
- współpraca z regionalnymi Wydziałami Zarządzania Ryzykiem (WZR) i jednostkami sprzedaży w zakresie windykacji i restrukturyzacji trudnych kredytów.
- nadzór funkcjonalny nad regionalnymi Wydziałami Zarządzania Ryzykiem (WZR) w zakresie restrukturyzacji i windykacji trudnych kredytów.

1.11 Departament Inspekcji Ryzyka Kredytowego

- okresowa weryfikacja dokumentacji kredytowej i ocenianie funkcjonowania procesu kredytowego w ING Banku Śląskim S.A., na poziomie front-office i back-office (możliwość rekomendowania do Komitetu Polityki Kredytowej zmian w obecnie funkcjonujących politykach i procesach),
- analizowanie wybranych kredytów i adekwatności lokalnego zarządzania ryzykiem podczas regularnych inspekcji w jednostkach organizacyjnych Banku;
- identyfikacja obszarów mogących stanowić ewentualny problem oraz reagowanie na sygnały płynące z organizacji;
- kontrola przestrzegania kryteriów zatwierdzania transakcji, procesu uruchamiania kredytów, zachowań/statystyk w zakresie spłat, statystyk nieterminowych spłat, adekwatności monitorowania zaangażowań i kategorii ryzyka, prawidłowości wprowadzonych danych kredytowych w systemie informatycznym i odzyskiwania należności.

1.12 Jednostki operacyjne oraz analitycy kredytowi

- tworzą bazę wiedzy eksperckiej na temat charakterystyki ryzyka klientów.

1.13 Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)

Podstawową misją DAW jest dostarczenie Zarządowi Banku niezależnej i obiektywnej oceny na temat adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Banku, zapewniającej ujawnianie słabych stron bądź luk w jego organizacji i funkcjonowaniu.

Lokalny Departament Audytu Wewnętrznego przeprowadza regularne audyty ram Modelu Ładu Korporacyjnego, polityki i procedur ryzyka kredytowego. Jego spostrzeżenia (łącznie z

proponowanymi zmianami do polityki i procedur) przekształcane są w wykaz działań, jakie powinny zostać wykonane przed zatwierdzeniem przez Komitet Polityki Kredytowej.

Nadrzędnym celem DAW jest wskazywanie na istniejące w działalności Banku ryzyka oraz ocena i proponowanie działań prowadzących do lepszej kontroli i zarządzania tymi ryzykami. Poprzez swoją działalność DAW przyczynia się do usprawnienia organizacji i zarządzania Bankiem oraz osiągania założonych przez Bank celów.

Zakres prac DAW obejmuje całokształt działalności prowadzonej przez ING Bank Śląski S.A., wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku, jak również jednostki organizacyjne grupy kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A..

3. Ustalenie struktury autoryzacji decyzji w procesie kredytowym

Z dniem 19.05.2008 r. wdrożono w odniesieniu do klientów korporacyjnych dwuosobowy tryb podejmowania decyzji kredytowych (SAP), który funkcjonuje obecnie w przypadku klientów strategicznych. Jedyną różnicą trybu SAP w odniesieniu do klientów korporacyjnych, jest pozostawienie dla tej grupy klientów jako najwyższego szczebla kompetencyjnego Komitetu Kredytowego Banku.

Kompetencje decyzyjne w indywidualnych sprawach kredytowych oddzielone są od decyzji w sferze polityki kredytowej i zarządzania ryzykiem.

Poziom kompetencyjny skorelowany jest z poziomem ryzyka kredytowego wynikającym z ryzyka klienta i transakcji. Wraz ze wzrostem ryzyka kredytowego decyzje podejmowane są przez osoby albo gremia, które ze swej natury posiadają więcej doświadczenia, a zatem umiejętności szerokiego i wnikliwego identyfikowania ryzyka,.

Rozwiązania w zakresie określania szczebla kompetencyjnego w odniesieniu do decyzji kredytowych dla ekspozycji kredytowych dla portfela regularnego oparte są na wyznaczonej klasie ryzyka klienta oraz:

- poziomie łącznego zaangażowania Grupy ING Banku Śląskiego SA, wobec dłużnika oraz podmiotów wchodzących w skład grupy kapitałowej (w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 44 Ustawy z dnia 29.09.1994r. o rachunkowości), do której należy również dłużnik oraz podmiotów z nim powiązanych osobowo przez małżonków (dotyczy to wyłącznie sytuacji, gdy finansowany jest przedsiębiorca-osoba fizyczna),
- przedmiocie danej decyzji kredytowej.

Podobne zmiany zostały wprowadzone także dla klientów detalicznych, gdzie dla klientów z największymi zaangażowaniami dotychczasowe decyzje Komitetu Kredytowego zostały zastąpione decyzją dwuosobową.

4. Przeglądy i ocena ryzyka kredytowego

Funkcje komercyjne, realizujące działania skutkujące powstaniem ryzyka kredytowego, są oddzielone od procesu oceny ryzyka transakcji i ryzyka klienta (zasada „dwóch par oczu”). Ocena ryzyka kredytowego (Menedżer Ryzyka) przeprowadzana jest w oparciu o zasadę oddzielenia od funkcji komercyjnych (Doradca klienta).

W procesie określania klasy ryzyka i ustalania ratingu uczestniczą: Właściciel Ratingu (Doradca klienta) oraz Menedżer Ryzyka.

Właściciel Ratingu dokonuje wprowadzenia danych finansowych dotyczących klienta i ponosi wyłączną odpowiedzialność za prawidłowość określenia klasy ryzyka (ratingu) oraz dokonywanie przeglądów ratingu.

W danym momencie może być tylko jeden Właściciel Ratingu wobec danego Kredytobiorcy. W przypadku kredytobiorców posiadających klasę ryzyka od 18 do 22 Właścicielem Ratingu może zostać również jednostka zajmująca się restrukturyzacją kredytu.

Właściciel Ratingu, z wykorzystaniem modelu dedykowanego dla docelowej grupy klientów, określa propozycję ratingu. Istnieje możliwość odstąpienia od zastosowania modelu dedykowanego dla danego typu podmiotu, pod warunkiem przedstawienia pisemnego uzasadnienia.

Rating ostateczny jest określany przez Menedżera Ryzyka, a w przypadku zgłoszenia apelacji – przez Komitet Apelacyjny.

Menedżer Ryzyka jest odpowiedzialny za:

- zweryfikowanie poprawności zastosowania odpowiedniego modelu ratingowego w przypadku danego kredytobiorcy,
- zweryfikowanie prawidłowości wprowadzonych danych finansowych i niefinansowych,
- dokonanie oceny jakości danych finansowych, które nie podlegały audytowi,
- określanie ratingu ostatecznego.

Wyniki zastosowania określonych modeli mogą podlegać arbitralnym korektom, poprzez ustalanie docelowych klas ratingowych w procesie tzw. apelacji.

Ustalanie ratingu w procesie apelacji może być rozpoczęte w przypadku występowania różnicy jednej klasy ryzyka (zarówno w górę jak i w dół) pomiędzy klasą ryzyka proponowaną przez model ratingowy, a propozycją osoby zgłaszającej wniosek o apelację ratingu.

Zgłoszenie apelacji ratingu następuje, gdy:

- model ratingu nie jest odpowiedni dla Kredytobiorcy,
- pojawiły się okoliczności, które być może nie zostały (jeszcze) ujęte w modelu ratingu, ale które mogą wywierać (zazwyczaj negatywny) wpływ na ocenę zdolności do spłaty kredytu przez Kredytobiorcę, w szczególności:
  - klient nie spłacił lub można przypuszczać, że nie spłaci zobowiązań finansowych którejkolwiek stronie,
  - wystąpiły poważne zakłócenia działalności klienta,
  - pojawiły się zmiany w ustawodawstwie, która mogą wywrzeć znaczący wpływ na wyniki finansowe klienta.

4.1 Częstotliwość przeglądów oraz ewentualnych aktualizacji nadanych ratingów

Przegląd ratingu może być przeprowadzany wyłącznie przez właściciela ratingu. W przypadku dokonywania przeglądu ratingu obowiązują następujące zasady:

- rating musi być poddawany przeglądowi w cyklu przynajmniej rocznym. Rating jest uważany za przeterminowany po upływie 12 miesięcy od daty ostatniego zatwierdzenia ratingu (18 miesięcy dla Klientów Strategicznych),
- właściciel ratingu podejmuje odpowiednie działania w celu przeprowadzenia przeglądu albo dąży do unieważnienia ratingu, jeżeli Bank zakończył relacje z kredytobiorcą i nie występuje już żadne ryzyko kredytowe. Okresowy przegląd ratingu powinien zostać przeprowadzony przez właściciela ratingu w przypadku, gdy wartość jednego lub kilku czynników ryzyka uległa istotnej zmianie. Okoliczności wymagające dokonania ponownego przeglądu ratingu obejmują np. zmianę ratingu ryzyka podmiotu dominującego lub zmianę jednego z czynników jakościowych w modelu ryzyka,
- w przypadku braku przeprowadzonego przeglądu ratingu następuje jego automatyczne wygaśnięcie,
- z zakresu stosowania zasady automatycznego wygaśnięcia wyłączone są następujące ratingi:

- ratingi określone ręcznie,
- ratingi odpowiadające klasom ryzyka 14 – 22,
- ratingi rządu i kraju,
- ratingi podmiotów Grupy ING, ING Insurance, oraz ING Bank.

5. Ustalenie limitów koncentracji

Celem ograniczenia ryzyka koncentracji, Bank przestrzega określonych w Art. 71 Ustawy Prawo Bankowe następujących limitów zaangażowań:

- limit 20% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do podmiotów powiązanych z Bankiem,
- limit 25% funduszy własnych Banku - w stosunku do pozostałych podmiotów,
- limit 800% funduszy własnych Banku - dla łącznej sumy “dużych” zaangażowań, tzn. których wartość przekracza 10% funduszy własnych Banku.

Ponadto, zgodnie z zaleceniami ustawowymi i rekomendacjami Nadzoru Bankowego, Bank ustala wewnętrzne limity dotyczące koncentracji w odniesieniu do branż, przyjmowanych form zabezpieczeń oraz na bieżąco monitoruje zjawisko koncentracji w obszarach geograficznych swej działalności (Regionach).

Wyznaczanie ustawowych limitów koncentracji Bank realizuje w cyklach miesięcznych. Na podstawie zweryfikowanych danych przygotowana jest informacja obejmująca aktualne stany funduszy własnych Banku oraz wysokości poszczególnych limitów ustawowych. Informacja przekazywana jest zainteresowanym jednostkom Banku, wśród których znajdują się m.in.: Centra Bankowości Korporacyjnej, Oddziały regionalne, Departamenty Pionu Kredytowego, Pionu Ryzyka oraz Departament Rewizji. Oddziały regionalne prowadzą redystrybucję otrzymanej informacji do podległych im jednostek.

Bank monitoruje wykorzystanie limitów, sporządzając zestawienie klientów i grup klientów powiązanych oraz odnosząc ich aktualne zaangażowanie do wysokości obowiązujących limitów.

Na poziomie operacyjnym, kontrola zachowania limitów koncentracji odbywa się zarówno na etapie opracowywania wniosków kredytowych, zatwierdzania konkretnych transakcji oraz w procesie okresowych przeglądów zaangażowań.

Największe zaangażowania Banku (przekraczające 10% funduszy własnych)

	zaangażowanie w mln PLN		
	30.06.2008	31.12.2007	30.06.2007
Klient 1 (grupa)	340,4	363,4	383,4
Klient 2 (grupa)	520,0	362,4	392,3
Klient 3	1 562,6	1 133,3	1 006,8
Klient 4	400,1	427,3	389,0
Klient 5	300,0	300,8	327,3
Klient 6 (grupa)	423,5	484,1	-
Klient 7	600,3	410,2	379,8
Klient 8 (grupa)	342,3	-	-
Klient 9	-	276,6	-
Klient 10	-	335,3	345,2
Klient 11	-	351,5	-
Klient 12	-	-	379,8

W celu uniknięcia nadmiernej koncentracji ryzyka kredytowego w branżach, Bank na bieżąco monitoruje zaangażowania w poszczególnych sektorach gospodarki. Na podstawie przeprowadzanych analiz określa on pożądane kierunki, w których zaangażowanie Banku powinno się zwiększać, oraz sektory o niekorzystnych perspektywach rozwojowych, w których zaangażowanie powinno być zmniejszane.

Realizacja powyższych zadań opiera się m.in. na ustalaniu limitów dla grupy branż o istotnym udziale w portfelu Banku, tj. których łączny udział w stosunku do całego portfela kredytowego oscyluje w granicach 60%, zaś jednostkowo udział branży w portfelu korporacyjnym przekracza 5%. Ustalanie limitów dla branż leży w kompetencjach Komitetu Polityki Kredytowej.

Koncentracja zaangażowań wobec klientów korporacyjnych w branżę gospodarki narodowej

branża	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe)					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	kwota zaangażowania	udział w zaangażowaniu ogółem	kwota zaangażowania	udział w zaangażowaniu ogółem	kwota zaangażowania	udział w zaangażowaniu ogółem
handel	4 460,0	18,4%	3 923,7	17,9%	3 700,0	17,9%
pośrednictwo finansowe	3 846,8	15,8%	3 234,2	14,8%	3 144,1	15,2%
obsługa nieruchomości, wynajem sprzętu	1 567,6	6,5%	1 499,6	6,9%	1 054,0	5,1%
budownictwo	1 494,9	6,2%	1 382,5	6,3%	1 305,7	6,3%
produkcja artykułów spożywczych i napojów	1 248,5	5,1%	1 273,5	5,8%	1 237,5	6,0%
przemysł energetyczny	1 175,9	4,8%	930,0	4,2%	1 040,5	5,0%
pozostała działalność związana z prowadzeniem interesów	889,9	3,7%	798,5	3,6%	644,7	3,1%
administracja publiczna i obrona narodowa	861,9	3,5%	714,9	3,3%	658,9	3,2%
transport	861,5	3,5%	761,7	3,5%	739,2	3,6%
przemysł maszynowy	686,8	2,8%	707,5	3,2%	544,4	2,6%
produkcja metalowych wyrobów gotowych	668,5	2,8%	468,9	2,1%	486,4	2,4%
sprzedaż, naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych	656,3	2,7%	508,2	2,3%	453,9	2,2%
pozostały przemysł surowców niemetalicznych	610,3	2,5%	495,9	2,3%	483,8	2,3%
poczta i telekomunikacja	584,8	2,4%	464,1	2,1%	483,7	2,3%
przemysł chemiczny	498,3	2,1%	415,9	1,9%	473,4	2,3%
przemysł paliwowy	460,6	1,9%	529,1	2,4%	566,2	2,7%
przemysł gumowy	393,3	1,6%	423,6	1,9%	407,1	2,0%
rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	296,0	1,2%	341,9	1,6%	294,2	1,4%
produkcja metali	275,7	1,1%	413,1	1,9%	288,0	1,4%
przemysł drzewny i papierniczy	266,2	1,1%	233,6	1,1%	234,6	1,1%
pobór, oczyszczanie i rozprowadzanie wody	255,4	1,1%	247,1	1,1%	255,5	1,2%
przemysł tytoniowy	246,3	1,0%	347,7	1,6%	371,0	1,8%
pozostałe branże	1 986,0	8,2%	1 768,7	8,2%	1 782,7	8,9%
Razem	24 291,5	100,0%	21 883,9	100,0%	20 649,5	100,0%

Monitorowanie ryzyka koncentracji zaangażowań z punktu widzenia obszarów geograficznych jest realizowane na podstawie istniejącego podziału regionalnego sieci oddziałów. Dla kontroli zjawiska koncentracji w Regionach, przyjmuje się wskaźnik graniczny na poziomie 20% portfela ogółem Banku. Przekroczenie tego wskaźnika może stanowić sygnał do ustalenia limitu geograficznego.

Ponieważ koncentracja geograficzna jest niewielka i nie powoduje wzrostu ryzyka kredytowego, w ING Banku Śląskim dotychczas nie zaistniała potrzeba wyznaczenia limitów geograficznych.

Uwzględniając potencjalny poziom ryzyka Bank wprowadził limity w obszarze kredytów hipotecznych zgodnie z Rekomendacją S Komisji Nadzoru Bankowego dla:

- kredytów udzielanych z niskim wkładem własnym (ubezpieczonych),
- nowoudzielanych kredytów indeksowanych kursem waluty,
- kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
- kredytów na cele mieszkaniowe.

Przestrzeganie ustawowych i wewnętrznych norm koncentracji jest przedmiotem miesięcznego raportu z obszaru ryzyka, przekazywanego Zarządowi Banku, KPK oraz Dyrektorom Oddziałów Regionalnych. Okresowo jest on również prezentowany Radzie Nadzorczej Banku.

6. Zabezpieczenia i inne formy ograniczania ryzyka kredytowego

Chociaż zabezpieczenia są istotnym czynnikiem ograniczania ryzyka kredytowego, polityką Banku jest udzielanie kredytów w wysokości i na warunkach umożliwiających regularne spłaty bez konieczności odzyskiwania należności z zabezpieczeń.

Bank przyjmuje wszystkie dopuszczalne prawne formy zabezpieczeń, przy czym, na wybór zabezpieczenia w konkretnych przypadkach wpływają różne czynniki, w tym w szczególności:

- możliwość klienta w zaoferowaniu określonych zabezpieczeń,
- rodzaj i okres ekspozycji,
- poziom ryzyka klienta;
- poziom ryzyka transakcji,
- płynność oferowanego zabezpieczenia (możliwość szybkiego spieniężenia);
- wartość zabezpieczenia.

Bank posiada dostosowane do Uchwały KNB 1/2007 z dnia 13.03.2007 r. regulacje w odniesieniu do technik ograniczania ryzyka. Regulująca ten obszar Polityka Zabezpieczeń m.in.:

- wskazuje kryteria dotyczące uznawania zabezpieczeń w procesie kalkulacji wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe,
- określa generalne zasady, którymi Bank kieruje się przy wyborze zabezpieczeń, z uwzględnieniem poziomu akceptowalnego ryzyka kredytowego,
- dostosowanie do procedur dotyczących zabezpieczeń do wymagań nowych modeli LGD zgodnych z zaawansowaną metodą wewnętrznych ratingów (tzw. AIRB).

W Polityce Zabezpieczeń uwzględnione są w szczególności te aspekty Uchwały KNB 1/2007, które dotyczą kwestii zastosowania modeli LGD, pewności prawnej zabezpieczeń i ich monitorowania. Proces przeglądu zabezpieczeń wg nowych regulacji postępuje sukcesywnie i będzie zakończony w drugiej połowie 2008 roku.

Opracowane modele LGD dla aktywów korporacyjnych bazują na statystycznie oszacowanych wskaźnikach odzysku w poszczególnych grupach zabezpieczeń. Szacunki te opierają się na analizie

obserwacji historycznych procesów odzysków zanotowanych w Banku. Stopy odzysku poszczególnych zabezpieczeń determinują ich wartość godziwą.

Stopa odzysku danego zabezpieczenia jest uzależniona zarówno od charakterystyki przedmiotu zabezpieczenia jaki i od prawnej formy jego ustanowienia i aktualnej skutecznej realizacji tego zabezpieczenia przez Bank. Na ostateczny poziom odzysku mają wpływ także koszty windykacji i koszty utrzymywania należności nieregularnych w księgach banku (do czasu odzyskania lub umorzenia należności).

Oprócz klasycznych form zabezpieczenia (rzeczowych i osobistych) Bank stosuje dodatkowe instrumenty ograniczania ryzyka utraty należności w formie dodatkowych warunków / klauzul w umowach kredytowych (covenants). W ramach podstawowych typów „covenants” Bank stosuje klauzule ochronne oraz finansowe. O zakresie stosowania konkretnych klauzul lub ich kombinacji decydują: długość okresu kredytowania, rodzaj oferowanego produktu kredytowego, specyfika formy organizacyjno – prawnej lub przedmiotu działalności kredytobiorcy, kategoria ryzyka klienta. Wprowadzenie pewnych klauzul do umów kredytowych umożliwia czasami rezygnację z części lub całości prawnych zabezpieczeń.

Struktura poszczególnych grup zabezpieczeń jest zdywersyfikowana. Największy udział posiadają następujące zabezpieczenia:

- poręczenia i gwarancje korporacyjne - w ramach tej grupy zabezpieczeń, znajdują się poręczyciele różnych branż, o zróżnicowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej. Nie stwarza to zatem znaczącego ryzyka w zakresie koncentracji. W sytuacji przyjmowania określonego odzysku zabezpieczenia, większego od 0% , konieczne jest zbadanie sytuacji ekonomiczno-finansowej poręczyciela oraz ustalenie kategorii ryzyka na poziomie inwestycyjnym lub spekulacyjnym.
- hipoteki - udział ten wynika z faktu, że hipoteki zazwyczaj zabezpieczają kredyty inwestycyjne długoterminowe. Ponadto, hipoteki są głównym zabezpieczeniem kredytów na finansowanie nieruchomości komercyjnych.

Zabezpieczenia przyjęte od klientów korporacyjnych według wartości godziwej w podziale na główne rodzaje zabezpieczeń

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość godziwa zabezpieczeń w mln PLN
	30.06.2008
Hipoteki	1 984,5
Zastawy	935,2
Gwarancje, w tym:	706,7
- gwarancje bankowe	39,9
- gwarancje rządowe	41,4
Zabezpieczenia na środkach pieniężnych	192,6
Cesje wierzytelności	95,8
Razem	3 914,8

7. Ustalenie metodologii klasyfikowania ekspozycji

7.1 Należności kredytowe klientów korporacyjnych

Przesłanki utraty wartości należności kredytowej

Zdarzenia stanowiące przesłanki utraty wartości to zdarzenia, które miały miejsce w stosunku do aktywa lub grupy aktywów finansowych mające negatywny wpływ na wysokość oczekiwanych przepływów pieniężnych. Przyjęta przez Bank lista przesłanek utraty wartości dla korporacyjnych należności kredytowych jest następująca:

- Upadłość/ Zagrożenie upadłością: Kredytobiorca został postawiony lub wkrótce zostanie postawiony (czy to przez Bank, stronę trzecią lub z własnej inicjatywy) w stan upadłości (bankructwa), co będzie skutkowało brakiem spłaty lub jej opóźnieniem;
- Opóźnienie w spłacie: Kredytobiorca zaprzestał spłacania kapitału lub odsetek/prowizji i opóźnienie w spłacie utrzymuje się przez:
  - Dla klientów korporacyjnych (oprócz instytucji finansowych) – więcej niż 90 dni;
  - Dla instytucji finansowych i rządów – 0 dni lub więcej; jednakże w tym przypadku stosuje się 14 dniowy okres wyjaśniający dla ustalenia czy brak spłaty był spowodowany czynnikami związanymi z pogorszeniem się standingu kredytowego instytucji finansowej, czy raczej przyczynami operacyjnymi. Opóźnienie w spłacie z przyczyn operacyjnych nie jest przesłanką utraty wartości.
- Bank ocenia, że kredytobiorca będzie miał trudności ze spłatą zadłużenia: Kredytobiorca boryka się z istotnymi trudnościami finansowymi do tego stopnia, że trudności te będą miały negatywny wpływ (z prawdopodobieństwem, co najmniej 50%) na przyszłe przepływy pieniężne z danej należności kredytowej (w ocenie tej brana jest pod uwagę perspektywa 1 roku);
- Restrukturyzacja należności kredytowej nie wynikająca ze względów komercyjnych: W związku z trudnościami finansowymi kredytobiorcy Bank dokonał restrukturyzacji zaangażowania kredytowego, udzielając kredytobiorcy udogodnień lub ustępstw, efektem których jest zmniejszenie wartości bieżącej oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu należności kredytowej do poziomu poniżej wartości bilansowej tej należności.

Stwierdzenie wystąpienia co najmniej jednej z wyżej wymienionych przesłanek świadczy o utracie wartości należności kredytowej (czyli o wystąpieniu tzw. impairment).

Wyznaczanie klasy ryzyka klienta

Każdy podmiot, wobec którego Bank posiada ekspozycję kredytową musi posiadać rating i jest on stosowany jednolicie w całym Banku. Integralną częścią procesu związanego z oceną ryzyka kredytowego banku związanego z ekspozycjami kredytowymi wobec klientów korporacyjnych jest wyznaczenie klasy ryzyka klienta.

W odniesieniu do ekspozycji wobec przedsiębiorców stosowana jest 22 stopniowa skala ratingowa, używana w całej Grupie ING, której klasy stanowią prezentację ryzyka związanego z dłużnikiem. Przypisanie do każdej z klas ryzyka klienta oparte jest na:

- modelu finansowym, wykorzystującym dane ze sprawozdań finansowych dłużnika,
- ocenie czynników jakościowych,
- standingu finansowym spółki-matki.

Klasy inwestycyjne (Investment grade) 1-10

Grupa klas inwestycyjnych obejmuje podmioty, które oceniamy jako podmioty obciążone relatywnie niskim ryzykiem, przy czym dokonując klasyfikacji ryzyka uwzględniamy zagrożenia wynikające z uwarunkowań otoczenia ekonomiczno-gospodarczego.

Klasy spekulacyjne (Speculative grade) 11- 17

Jest to grupa o stosunkowo dużej rozpiętości poziomów ryzyka, stąd charakterystyka skrajnych klas w ramach tej grupy jest bardzo zróżnicowana. Generalnie jednak możemy stwierdzić, że:

- podmioty z najlepszych klas w ramach tej grupy aktualnie wywiązują się ze swoich zobowiązań finansowych, jednak pokrycie obsługi długu (kapitału oraz odsetek) jest w dłuższym okresie czasu niepewne i w związku z tym margines bezpieczeństwa jest ograniczony, istnieje realne niebezpieczeństwo wzrostu ryzyka kredytowego z uwagi na niesprzyjające otoczenie gospodarcze lub niekorzystne warunki ekonomiczne;
- kredytobiorców klasyfikowanych do klas o największym ryzyku (najgorsze klasy z tej grupy) mogą charakteryzować niepewne perspektywy w zakresie dochodów, gorsza jakość aktywów oraz, w dłuższej perspektywie, ryzyko niedopasowania poziomu kapitałów oraz możliwość wystąpienia strat.

Klasy trudnych kredytów (Problem loan grade) 18- 22

Ta grupa klas ryzyka obejmuje Kredytobiorców, u których wystąpiły jednoznaczne oznaki istniejących problemów z obsługą zadłużenia lub, u których wystąpiła już sytuacja określana jako tzw. „default”.

Kredytobiorcy w tej grupie klas ryzyka (jak również ci spośród klasyfikowanych do klasy 17 lub lepszej, wobec których ekspozycje objęto regulacjami są klasyfikowani wyłącznie przez Jednostki Intensive Care zarządzające zaangażowaniem danego klienta.

W odniesieniu do klientów:

- z segmentu klientów strategicznych stosowany jest globalny model oceny ryzyka (PD) Grupy ING - dłużnik przypisywany jest jednej z 17 klas z przedziału 1-17,
- z segmentu klientów korporacyjnych (SME) stosowany jest lokalny model oceny ryzyka (PD), dłużnik przypisywany jest jednej z 10 klas z przedziału od 8 do 17.

Narzędzia do zarządzania kredytowym ryzykiem korporacyjnym

Bank podejmował szereg działań w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym w związku z wdrażaniem Uchwały KNB 1/2007 w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych, wprowadzającej postanowienia Dyrektywy CRD odnośnie adekwatności kapitałowej banków zgodnej z Nową Umową Kapitałową (NUK). W ślad za decyzją Grupy ING o zaimplementowaniu zaawansowanej metody wewnętrznych ratingów (AIRB) opracowano i wdrożono modele (lokalne i globalne) podstawowych parametrów ryzyka:

- PD (prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania),
- LGD (straty dla banku wynikającej z niewykonania zobowiązania przez klientów),
- EAD (zaangażowania klienta wobec banku w momencie niewykonania zobowiązania)

dla różnych klas aktywów według wymagań metody AIRB.

Między innymi, dla zaangażowań wobec przedsiębiorstw funkcjonują w Banku następujące modele:

- Dla lokalnego segmentu klientów strategicznych, obejmującego firmy o rocznych przychodach powyżej 100 mln EUR:
  - Globalny model ratingowy (statystyczny model PD) Grupy ING,
  - Globalne modele LGD i EAD (modele hybrydowe statystyczno-eksperckie) zbudowane także na poziomie Grupy ING.
- Dla lokalnych segmentów firm średnich i dużych (klasa aktywów SME), obejmujących klientów o rocznych przychodach od 800 tys. do 100 mln EUR:
  - Lokalny model ratingowy PD (tzw. SME PD) - model zbudowany w banku dla polskich firm,
  - Lokalne modele LGD i EAD (modele hybrydowe statystyczno-eksperckie) zbudowane w banku na podstawie wewnętrznych danych z zastosowaniem metodologii Grupy ING.

Oprócz powyższych Bank stosuje także modele globalne dla ekspozycji wobec banków i innych instytucji finansowych oraz wobec rządów i jednostek samorządu terytorialnego.

Modele są wykorzystane do kalkulacji kapitału ekonomicznego, pozwalając na jego optymalizację. Przyczyniają się także do lepszej kwantyfikacji ryzyka kredytowego w portfelu banku. Na ich podstawie szacowane są m.in. rezerwy według MSSF, efektywność działania banku (RAROC, zysk ekonomiczny, zarządzanie wartością firmy) oraz ceny kredytów.

Bank wykorzystuje zaawansowane systemy informatyczne wspierające proces nadawania ocen ryzyka klientów i transakcji przy wykorzystaniu modeli ryzyka. Podstawowym narzędziem informatycznym do zarządzania ryzykiem kredytowym jest zintegrowane środowisko Grupy ING, które łączy w sobie wszystkie aplikacje potrzebne do pełnej realizacji wymogów NUK. Przy jego pomocy można efektywnie zarządzać ryzykiem na poziomie oddziału banku a nawet portfela pojedynczego opiekuna klienta.

Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych według klas ryzyka

klasa ryzyka (risk rating)	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
02	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	2,3
03	1 737,6	807,2	1 548,4	409,2	1 742,8	478,9
04	1,0	23,1	0,0	2,0	0,0	0,6
05	0,0	4,4	0,0	4,7	0,2	4,9
06	58,4	1,7	56,7	3,3	224,8	75,2
07	829,3	638,3	420,0	470,6	8,9	45,7
08	1 172,1	949,6	1 017,9	596,7	412,9	762,6
09	1 214,9	844,5	1 116,2	1 104,9	578,3	1 084,9
10	976,1	1 489,2	792,3	1 501,2	1 274,9	1 744,7
11	1 351,0	1 033,2	860,8	1 094,6	899,3	973,7
12	1 460,4	1 487,7	1 030,7	1 273,9	1 192,0	1 072,1
13	1 761,7	891,3	1 444,2	1 327,9	1 330,0	850,3
14	1 431,3	773,7	1 423,8	791,6	1 426,3	1 007,4
15	1 375,8	467,1	1 343,4	611,8	1 158,7	590,1
16	586,5	212,9	542,8	268,1	509,0	277,7
17	259,8	70,0	287,7	66,8	303,0	49,3
18	111,8	34,3	41,6	23,1	57,2	17,9
19	19,9	4,8	23,3	3,9	49,2	6,2
20	70,8	1,1	87,9	4,3	87,6	1,7
21	4,0	0,0	4,0	0,0	5,0	0,0
22	135,0	0,0	281,3	0,0	342,8	0,4
Razem	14 557,4	9 734,1	12 323,0	9 560,9	11 602,9	9 046,6

Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych według okresów przeterminowania

ilość dni przeterminowania	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
0	14 313,7	9 734,0	11 929,4	9 542,3	11 155,4	9 021,1
1-30	78,2	0,1	40,8	14,6	73,1	25,2
31-60	3,4	0,0	28,2	4,0	4,3	0,0
61-90	2,1	0,0	16,3	0,0	0,9	0,0
91-180	30,4	0,0	22,1	0,0	2,4	0,3
181-365	43,4	0,0	19,9	0,0	15,5	0,0
>365	86,2	0,0	266,3	0,0	351,3	0,0
Razem	14 557,4	9 734,1	12 323,0	9 560,9	11 602,9	9 046,6

Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych objęte odpisem na poniesione, lecz nieujawnione straty (IBNR*) według okresów przeterminowania

ilość dni przeterminowania	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
0	14 272,0	9 732,9	11 882,7	9 540,9	11 082,0	9 019,4
1-30	68,8	0,1	39,0	14,6	67,6	25,1
31-60	1,6	0,0	3,3	1,1	3,5	0,0
61-90	1,2	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0
91-180	0,1	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0
181-365	0,1	0,0	13,3	0,0	0,2	0,0
>365	3,8	0,0	0,8	0,0	13,8	0,0
Razem	14 347,6	9 733,0	11 949,8	9 556,6	11 167,5	9 044,5

*IBNR – Incurred But Not Reported

Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych, w przypadku których indywidualnie wykazano utratę wartości (ISFA*)

klasa ryzyka (risk rating)	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
20	57,6	0,0	75,8	3,0	65,7	0,0
22	101,2	0,0	195,0	0,0	257,0	0,0
Razem	158,8	0,0	270,8	3,0	322,7	0,0

*ISFA – Individually Significant Financial Assets

Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych, w przypadku których indywidualnie wykazano utratę wartości (ISFA*) według okresów przeterminowania

ilość dni przeterminowania	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
0	37,0	0,0	41,4	0,0	60,8	0,0
1-30	4,5	0,0	0,8	0,0	4,3	0,0
31-60	0,0	0,0	22,3	3,0	0,0	0,0
61-90	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91-180	28,1	0,0	17,5	0,0	0,0	0,0
181-365	34,7	0,0	4,5	0,0	4,8	0,0
>365	54,5	0,0	184,3	0,0	252,8	0,0
Razem	158,8	0,0	270,8	3,0	322,7	0,0

*ISFA – Individually Significant Financial Assets

Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych objęte odpisem na należności indywidualnie nieznaczące (INSFA*) według klas ryzyka

klasa ryzyka (risk rating)	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
20	13,2	1,1	12,1	1,4	21,8	1,7
21	4,0	0,0	4,0	0,0	5,1	0,0
22	33,8	0,0	86,3	0,0	85,8	0,3
Razem	51,0	1,1	102,4	1,4	112,7	2,0

*INSFA – Individually Not-Significant Financial Assets

Zaangażowanie wobec klientów korporacyjnych objęte odpisem na należności indywidualnie nieznaczące (INSFA*) według okresów przeterminowania

ilość dni przeterminowania	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
0	4,7	1,1	5,2	1,4	12,7	1,7
1-30	4,9	0,0	1,0	0,0	1,1	0,0
31-60	1,8	0,0	2,6	0,0	0,8	0,0
61-90	0,9	0,0	5,7	0,0	0,9	0,0
91-180	2,2	0,0	4,5	0,0	2,0	0,3
181-365	8,6	0,0	2,2	0,0	10,6	0,0
>365	27,9	0,0	81,2	0,0	84,6	0,0
Razem	51,0	1,1	102,4	1,4	112,7	2,0

*INSFA – Individually Not-Significant Financial Assets

7.2 Należności kredytowe klientów detalicznych

Bank traktuje wszystkie należności detaliczne (wobec klientów indywidualnych oraz klientów segmentu Small Business) jako indywidualnie nieznaczące i wylicza oraz tworzy odpisy i rezerwy na nie według podejścia kolektywnego.

Podejście eksperckie w szacowaniu wielkości odpisów i rezerw w tym także szacowaniu parametrów wykorzystywanych do wyliczania odpisów i rezerw jest dopuszczalne, jeśli zachodzi jeden z poniższych warunków:

- wielkość i wiek portfela i/lub ilość przypadków dotkniętych utratą wartości w okresie analizy jest niedostateczna dla przeprowadzenia estymacji statystycznej lub matematycznej,
- jakość danych jest niewystarczająca do adekwatnego oszacowania wielkości odpisów lub rezerw,
- nastąpiła istotna zmiana warunków ekonomicznych otoczenia Banku, poziomu apetytu na ryzyko, przyjętych strategii odzyskiwania należności,
- przyjęte statystyczne lub matematyczne metody szacunku (estymacji) nie odpowiadają wymogom regulacyjnym lub wymaganiom Grupy ING.

Zasadność zastosowania podejścia eksperckiego oraz ocena jego wyników weryfikowana jest odrębnie dla każdego przypadku i podlega akceptacji Komitetu Polityki Kredytowej. Takie same zasady stosuje się do wykorzystania danych i obserwacji pozyskanych z innych instytucji, w tym samej akceptacji źródła danych.

Przesłanki utraty wartości należności kredytowej

- Kredytobiorca zaprzestał spłaty kapitału lub odsetek/prowizji i opóźnienie w spłacie utrzymuje się dłużej niż 90 dni. Dla limitów w ROR oraz limitów w rachunku bieżącym dla Small Businessu warunek ten dotyczy wyłącznie zaangażowań powyżej 200 PLN;
- W obrębie kredytów konsumpcyjnych: kredytobiorca (osoba prywatna) ma inne ekspozycje niż przedmiotowa, które posiadają przesłanki utraty wartości zawarte w poz. 1 i wszystkie te ekspozycje należą do grup kredytów konsumpcyjnych (nie mieszkaniowych / hipotecznych) ;
- W obrębie kredytów mieszkaniowych / hipotecznych: kredytobiorca (osoba prywatna) ma inne ekspozycje niż przedmiotowa, które posiadają przesłanki utraty wartości zawarte w poz. 1 i wszystkie te ekspozycje należą do grupy kredytów mieszkaniowych / hipotecznych (nie konsumpcyjnych) ;
- Kredytobiorca (Small business) ma inne ekspozycje niż przedmiotowa, które posiadają przesłanki utraty wartości zawarte w poz.1;
- Kredytobiorca po wystąpieniu impairmentu obsługuje prawidłowo zadłużenie, jednak okres prawidłowej obsługi jest krótszy niż 3 miesiące (jeśli wcześniej okres przeterminowania był krótszy niż 6 miesięcy);
- Kredytobiorca po wystąpieniu impairmentu obsługuje prawidłowo zadłużenie, jednak okres prawidłowej obsługi jest krótszy niż 6 miesięcy (jeśli wcześniej okres przeterminowania był dłuższy niż 6 miesięcy);
- Kredytobiorca został postawiony lub wkrótce zostanie postawiony w stan upadłości (bankructwa), co będzie skutkowało brakiem spłaty lub jej opóźnieniem (przesłanka dotyczy w szczególności kredytobiorców z segmentu Small Business);
- Umowa kredytowa została wypowiedziana;
- Należność kredytowa została poddana restrukturyzacji. W związku z trudnościami finansowymi kredytobiorcy Bank dokonał restrukturyzacji zaangażowania kredytowego, udzielając kredytobiorcy udogodnień lub ustępstw, efektem których jest zmniejszenie wartości bieżącej oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu należności kredytowej do poziomu poniżej wartości bilansowej tej należności. Natomiast nie jest przesłanką utraty wartości zmiana warunków kredytowania wynikająca ze względów komercyjnych (w tym zmiany stóp procentowych uwarunkowane rynkowo). Zasady restrukturyzacji oraz sposób ich traktowania z punktu widzenia tworzenia odpisów aktualizacyjnych (rezerw) są określone odrębnymi procedurami.

Punktem wyjścia przyjętym do grupowania ekspozycji do portfeli w podejściu kolektywnym są zasady wprowadzane przez Nową Umowę Kapitałową (tzw. *Basel II*) wyróżniające trzy podstawowe grupy produktów detalicznych: kredyty odnawialne, kredyty hipoteczne i inne kredyty konsumpcyjne. Podstawową do grupowania jest zbieżność czynników ryzyka (*risk drivers*) w grupie. Produkt i jego cechy są podstawowymi kryteriami grupowania. Pochodną definicji produktu są kryteria przesłanek utraty wartości oparte na bazylejskiej definicji „default”. Ponieważ Bank stosuje karty skoringowe (statystyczne modele akceptacyjne) istniejący model akceptacyjny jest dodatkową przesłanką grupowania.

Dodatkowo w procesie grupowania uwzględnia się:

- rodzaj i definicję produktu,
- rodzaj zabezpieczenia,
- biznesowe pozycjonowanie produktu (np. wyodrębnienie produktów nie oferowanych),

- pozostałe elementy modelu akceptacyjnego,
- organizację procesu kredytowego.

Wyróżniony portfel powinien charakteryzować się odpowiednią liczebnością dla zapewnienia statystycznej powtarzalności zjawisk. Dla budowy modeli statystycznych przyjmuje się, że minimalna wielkość portfela w danej kategorii (np. default) powinna wynieść 300 obserwacji. Dla parametrów przyjętych na podstawie obserwacji historycznych wielkość ta nie powinna być mniejsza niż 100 obserwacji. Parametry przyjmowane na podstawie mniejszych portfeli podlegają weryfikacji eksperckiej.

Dla każdego portfela wyróżnia się:

- portfel należności nie dotkniętych utratą wartości (IBNR),
- portfel należności dotkniętych utratą wartości (impaired),
- portfel należności odnośnie których Bank nie spodziewa się dalszych odzysków (impaired – non risk zwany także „portfelem B”)

Bank stosuje następujące kryteria wyróżnienia portfela B:

- od momentu wystąpienia przesłanek utraty wartości upłynęło: 24 miesiące dla portfeli kredytów konsumpcyjnych i Small Business, 36 miesięcy dla portfeli kredytów mieszkaniowych,
- nie występują przesłanki posiadania przez dłużnika dochodów wystarczających do spłaty zaległości ani aktywów, z których Bank mógłby odzyskać swą należności i brak jest przesłanek do zmiany tej sytuacji w przewidywalnej przyszłości,
- dłużnik podlega procesom upadłościowym i istnieją uzasadnione przesłanki, że Bank nie odzyska żadnych lub nieistotne kwoty w ramach tego procesu.

Kolektywne podejście w szacowaniu i tworzeniu odpisów (rezerw) opiera się o zasady wprowadzane przez Nową Umowę Kapitałową (tzw. *Basel II*) i o koncepcję tzw. straty oczekiwanej. Z uwagi na fakt, że wg MSR rezerwę tworzy się na stratę poniesioną a nie stratę oczekiwaną, parametry modelu bazylejskiego podlegają modyfikacji. Do wyliczenia rezerwy wykorzystywane są następujące parametry:

- PD - prawdopodobieństwo niewypłacalności klienta określone dla każdego podportfela należności detalicznych i segmentu Small Business,
- LGD - strata poniesiona na należności w wyniku jej niepełnego odzyskania, określona dla każdego podportfela należności detalicznych i segmentu Small Business
- EAD – ekspozycja w momencie niewypłacalności - kwota bieżącego zaangażowania bilansowego powiększona o ekwiwalenty bilansowe niewykorzystanych linii kredytowych.

Modyfikacja parametrów wynika z faktu, że w Modelu Bazylejskim określa się prawdopodobieństwo dla straty oczekiwanej w okresie najbliższych 12 miesięcy, natomiast zgodnie z MSR rezerwę tworzy się na stratę poniesioną. Modyfikacja wynika z okresu, jaki przyjmuje się, aby poniesienie straty zostało rozpoznane (ujawnione, odkryte).

Modyfikacja parametru PD dokonywana jest w oparciu o koncepcję okresu ujawnienia straty (ang. *emergence period*), który jest na ogół krótszy niż 12 miesięcy. Okres ujawnienia straty uzależniony jest między innymi od następujących czynników:

- segmentu do którego należy kredytobiorca;
- rodzaju produktu.

Dostosowanie PD do wymagań MSR polega na skróceniu horyzontu czasowego parametru i przybliżeniu go do bieżącej daty bilansowej.

Dla portfela detalicznego i Small Business określenie PD dla grup produktów bazuje na estymacji prawdopodobieństw zajścia jednego z przypadków:

- Kredytobiorca zaprzestanie spłacania kapitału lub odsetek przez okres dłuższy niż 90 dni;
- Kredytobiorca zostanie postawiony w stan upadłości (dotyczy Small Businessu);

- Umowa kredytowa zostanie wypowiedziana;
- Należność zostanie poddana restrukturyzacji;

Tak wyliczone PD jest mapowane (alokowane) do poszczególnych przedziałów ratingowych.

W rozumieniu *Basel II* parametr LGD oznacza stratę, jaką Bank poniesie na danej ekspozycji kredytowej w przypadku niewypłacalności kredytobiorcy. LGD jest wyrażony jako ułamek zaangażowania na moment wystąpienia niewypłacalności kredytobiorcy (EAD). LGD jest pochodną przyjętych zabezpieczeń prawnych, tj. rodzaju zabezpieczeń oraz ich wartości (likwidacyjnej).

LGD dla portfeli detalicznych oblicza się na podstawie ilorazu zdyskontowanych przepływów pieniężnych na rachunku od momentu wystąpienia utraty wartości do dnia raportu przez sumę kapitału i odsetek należnych w momencie wystąpienia utraty wartości.

Wyliczony w ten sposób parametr LGD korygowany jest z tytułu szacowanych kosztów windykacji, jakie Bank będzie musiał ponieść w związku z realizacją zabezpieczeń.

Przepływy po dacie impairmentu dyskontowane są przy pomocy stopy procentowej przyjętej dla całego portfela.

EAD w Modelu Bazylejskim oznacza wielkość zaangażowania kredytowego, jakie będzie miało miejsce w momencie niewypłacalności klienta. Przy kalkulacji straty oczekiwanej według *Basel II* EAD oznacza sumę bieżącego zaangażowania bilansowego i statystycznie oszacowaną część zaangażowania pozabilansowego, jaką klient wykorzysta do dnia niewypłacalności.

Zmodyfikowana wartość EAD na poziomie klienta dla potrzeb MSR jest bieżącą ekspozycją bilansową na dzień bilansowy, powiększoną o ekwiwalenty bilansowe bieżących pozycji pozabilansowych.

Wysokość rezerw zależy od wysokości zaangażowania oraz parametrów PD i LGD (przy czym PD dla portfela *impaired* wynosi 100% a LGD dla portfela B wynosi 100 %).

Zaangażowanie wobec klientów detalicznych (osoby fizyczne i small business) według okresów przeterminowania

ilość dni przeterminowania	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	<i>bilansowe</i>	<i>pozabilansowe</i>	<i>bilansowe</i>	<i>pozabilansowe</i>	<i>bilansowe</i>	<i>pozabilansowe</i>
0	5 094,1	2 219,5	4 228,9	2 178,2	3 475,1	2 248,2
1-30	190,3	8,8	202,3	22,3	126,5	11,2
31-60	17,3	0,6	16,3	2,4	11,6	1,2
61-90	5,4	0,2	41,6	8,3	42,6	7,4
91-120	5,7	0,1	4,3	0,1	3,8	0,2
121-150	3,9	0,6	3,8	0,4	3,3	0,6
151-180	3,0	0,0	2,7	0,1	2,4	0,0
>180	84,4	0,5	77,6	0,7	79,5	0,6
Razem	5 404,1	2 230,3	4 577,5	2 212,5	3 744,8	2 269,4

Zaangażowanie wobec klientów detalicznych (osoby fizyczne i small business) objęte odpisem na poniesione lecz nie ujawnione straty (IBNR*)

Rodzaj produktu	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
Kredyty hipoteczne	3 066,0	490,8	2 544,2	478,1	1 912,1	396,5
Kredyty dla small-business-u	982,6	528,2	773,9	538,3	680,8	427,7
Pozostałe kredyty	1 221,2	1 202,9	1 134,0	1 187,2	1 024,2	1 436,8
Razem	5 269,8	2 221,9	4 452,1	2 203,6	3 617,1	2 261,0

*IBNR – Incurred But Not Reported

Zaangażowanie wobec klientów detalicznych (osoby fizyczne i small business) objęte odpisem na poniesione lecz nieujawnione straty (IBNR*) według okresów przeterminowania

ilość dni przeterminowania	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
0	5 069,4	2 213,1	4 228,9	2 178,2	3 475,1	2 248,2
1-30	183,4	8,3	202,3	22,3	126,5	11,2
31-60	13,8	0,4	16,3	2,4	11,6	1,2
61-90	3,1	0,1	4,6	0,7	3,9	0,4
91-120	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	5 269,8	2 221,9	4 452,1	2 203,6	3 617,1	2 261,0

*IBNR – Incurred But Not Reported

Zaangażowanie wobec klientów detalicznych (osoby fizyczne i small business) objęte odpisem na należności indywidualnie nieznaczące (INSFA*) według okresów przeterminowania

ilość dni przeterminowania	zaangażowanie w mln PLN					
	30.06.2008		31.12.2007		30.06.2007	
	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe	bilansowe	pozabilansowe
<90	37,5	7,1	37,0	7,6	38,7	7,0
91-120	5,6	0,1	4,3	0,1	3,8	0,2
121-150	3,9	0,6	3,8	0,4	3,3	0,6
151-180	3,0	0,0	2,7	0,1	2,4	0,0
>180	84,3	0,6	77,6	0,7	79,5	0,6
Razem	134,3	8,4	125,4	8,9	127,7	8,4

*INSFA – Individually Not-Significant Financial Assets

8. Restrukturyzacja zaangażowań kredytowych

W niektórych przypadkach, ING Bank Śląski S.A. współpracuje z kredytobiorcą oraz jego innymi wierzycielami (jeśli takowi istnieją), aby zrestrukturyzować działalność kredytobiorcy oraz jego zobowiązania finansowe w celu minimalizacji strat finansowych dla wszystkich wierzycieli, a w szczególności dla ING Banku Śląskiego S.A. Ten cel może zostać osiągnięty przy zastosowaniu wielu ścieżek dostępnych dla wierzycieli, najczęstsze z nich to:

- wydłużenie okresu spłat,
- sprzedaż aktywów,
- sprzedaż części działalności gospodarczej kredytobiorcy,
- umorzenie części zobowiązań finansowych,
- kombinacja powyższych.

Decyzja w zakresie rozpoczęcia procesu restrukturyzacji jest podejmowana jedynie po dokonaniu szczegółowej oceny wewnętrznej oraz po akceptacji przez odpowiedni (wewnętrzny) organ decyzyjny. Po pomyślnie zakończonym procesie restrukturyzacji, kredytobiorca z powrotem podlega standardowym procedurom monitoringu ryzyka kredytowego.

W ciągu I półrocza 2008 r. ING Bank Śląski S.A. zrestrukturyzował zaangażowania kredytowe klientów korporacyjnych o utraconej wartości, w łącznej wysokości 2,0 mln PLN, które to zaangażowania w rezultacie restrukturyzacji są obecnie uważane za kredyty bez utraconej wartości. Dodatkowo, ING Bank Śląski S.A. zrestrukturyzował zaangażowania kredytowe klientów korporacyjnych bez utraconej wartości, w łącznej wysokości 41,8 mln PLN, które wg oczekiwań stałyby się kredytami o utraconej wartości gdyby nie przeprowadzona restrukturyzacja.

9. Przeglądy compliance

W obszarze przeglądów compliance w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym podstawową rolę odgrywają:

- Departament Inspekcji Ryzyka Kredytowego,
  - Departament Audytu Wewnętrznego,
- w zakresie określonym w pkt 1.10 i 1.12.

10. Zarządzanie ryzykiem kredytowym spółek grupy

W skład Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego wchodzi następujące podmioty:

Podmioty zależne:

- ING Bank Hipoteczny S.A. (do 16 grudnia 2007r. Śląski Bank Hipoteczny S.A.) – spółka utworzona w listopadzie 2000 roku, we wrześniu 2001 roku uzyskała zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na rozpoczęcie działalności operacyjnej. ING Bank Hipoteczny S.A. jest trzecim bankiem hipotecznym w Polsce, (100% udziałów),
- ING Securities S.A. – spółka rozpoczęła działalność w 1996 roku pod nazwą Dom Maklerski Banku Śląskiego S.A. W grudniu 2001 połączono w jedno przedsiębiorstwo biura maklerskie ING działające w Polsce - Dom Maklerski BSK S.A.. i ING Baring Securities (Poland) S.A. (100% udziałów),
- ING BSK Development Sp. z o.o. – spółka działająca od 2004 roku (100% udziałów),

- Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. w likwidacji – spółka została powołana w roku 1997, postawiona w stan likwidacji w roku 2007 (100% udziałów),
- Solver sp. z o.o. - spółka utworzona w roku 2002 (82,3% udziałów).

Podmioty stowarzyszone:

- ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. – działa od 2000 roku. (20% udziałów)

Ze względu na charakter działalności zarządzanie ryzykiem kredytowym dotyczy następujących spółek Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego: ING Banku Hipotecznego S.A. oraz ING Securities S.A.. W tych jednostkach zarządzanie ryzykiem kredytowym jest realizowane według standardów Grupy ING, obejmujących zarówno odpowiednią strukturę organizacyjną, jaki i procesy (narzędzia), zapewniające bezpieczną z punktu widzenia ryzyka kredytowego realizację celów komercyjnych.

11. Identyfikacja ryzyka kredytowego związanego z zawieraniem transakcji pochodnych

Każdy klient zawierający z bankiem transakcje pochodne, musi posiadać przyznany przez Bank odpowiedni limit transakcyjny. Limity transakcyjne przyznawane są zgodnie z procedurami i kompetencjami kredytowymi obowiązującymi w Banku, tak jak dla wszystkich innych zaangażowań kredytowych.

Do monitorowania ryzyka związanego z zawieraniem przez kontrahentów banku transakcjami, służy system CRS (Credient Risk System). CRS jest globalnym systemem Ryzyka, używanym przez całą grupę ING, w którym rejestrowane są wszystkie limity FM („Financial Markets”) oraz transakcje zawarte przez dealerów.

Transakcje rodzące po stronie kontrahenta ryzyko (rozliczeniowe, przed-rozliczeniowe), wprowadzane do systemu, wymagają rejestracji w CRS-ie.

Monitorowanie ryzyka związanego z produktami Departamentu Skarbu, takimi jak transakcje pochodne, depozytowe i na papierach wartościowych, odbywa się w Banku „on-line”.

Z perspektywy pomiaru ryzyka, można podzielić je na:

- ryzyko przed-rozliczeniowe (pre-settlement) – występujące przy transakcjach walutowych, derywatywach i transakcjach na papierach wartościowych jako rezultat zamiany transakcji na rynku przy potencjalnie niekorzystnej cenie,
- ryzyko kredytowe – powstające przy plasowaniu pieniędzy na rynku (depozyty).

Ryzyko przedrozliczeniowe

Ryzyko przedrozliczeniowe jest ryzykiem wynikającym z naruszenia warunków transakcji przez Kontrahenta, przed jej rozliczeniem, co powoduje konieczność jej zamiany poprzez transakcję z innym Kontrahentem po cenie obowiązującej na rynku (ewentualnie niekorzystnej).

W celu kontrolowania ryzyka Kontrahenta, określa się nie tylko koszt zastąpienia, w razie naruszenia warunków w chwili bieżącej (bieżąca wartość rynkowa „MtM”), lecz także jak bardzo wzrośnie MtM w ciągu trwania transakcji.

Ponieważ jednak rynki finansowe nie do końca są przewidywalne, i nie można do końca być pewnym wyznaczonego, maksymalnego MtM, używa się modeli statystycznych, które określają poziom zaufania. Według polityki Grupy ING ten poziom zaufania wynosi 97,5%.

Ryzyko kredytowe związane z plasowaniem środków (Money Market Risk)

Ryzyko kredytowe związane z plasowaniem środków (Money Market Risk) powstaje gdy Bank plasuje depozyty u innego kontrahenta (banku). W razie naruszenia warunków przez kontrahenta,

Bank traci pieniądze. W związku z tym ryzyko to jest mierzone po prostu jako wartość nominalna depozytu.

Ryzyko rozliczeniowe

Ryzyko rozliczeniowe jest ryzykiem, przy którym kontrahent nie dostarczy aktywów, które ma obowiązek dostarczyć w związku z rozliczeniem transakcji i Bank może stracić do 100% spodziewanych wartości. Ryzyko to powstaje wtedy, kiedy ma nastąpić wymiana wartości (środki lub inne instrumenty) w tej samej dacie dostawy bądź różnej i dostawa ta jest niesprawdzona lub spodziewana aż do momentu, kiedy Bank dostarczył nieodwołalną instrukcję płatności lub sam zapłacił lub dostarczył swoją część zobowiązania wynikającego z transakcji.

Niektóre produkty zawsze rodzą ryzyko rozliczeniowe, niektóre nigdy a są takie, przy których wystąpienie tego ryzyka związane jest z mechanizmem rozliczeń. Ryzyko rozliczeniowe powstaje zawsze, gdy transakcja angażuje dwustronną wymianę środków pieniężnych/papierów wartościowych, ale ta wymiana nie odbywa się na bazie DVP (Dostawa za Zapłatę - Delivery Versus Payment).

Ryzyko związane z kupnem/sprzedażą papierów wartościowych

Ryzyko związane z kupnem/sprzedażą papierów wartościowych występuje wtedy, gdy wymiana środków pieniężnych na papiery wartościowe nie odbywa się na bazie DVP. Występuje wtedy ryzyko rozliczeniowe w dniu rozliczenia transakcji, chyba że rozliczenie odbywa się w ten sposób, iż Bank może kontrolować transakcję tak, aby nie dopuścić do przepływu środków/papierów przed potwierdzeniem wykonania zobowiązania przez Kontrahenta.

Wagi Ryzyka

Wagi Ryzyka używane do monitorowania wykorzystania poszczególnych limitów ustalane są dla poszczególnych produktów, walut i czasu trwania transakcji, na poziomie Grupy ING. Wagi ryzyka są szacunkiem potencjalnej przyszłej ekspozycji (PFE) kontraktu „at-the-money”, jako odsetek wartości nominalnej transakcji w czasie pozostałym do jej rozliczenia.

Ryzyko przed-rozliczeniowe na poziomie transakcji jest obliczane jako:

$$\text{Ryzyko przed-rozliczeniowe} = \text{Wartość Rynkowa} + \text{Wartość Nominalna} \times \text{Waga Ryzyka},$$

gdzie waga ryzyka jest oparta na okresie czasu pozostałym do rozliczenia transakcji.

Wagi ryzyka „używane” są przez system CRS do monitorowania poziomu wykorzystania limitów kontrahentów.

Portfel transakcji, zawartych z kontrahentami Banku, znajdujący się w CRS-ie (transakcje nie rozliczone), przedstawiał się następująco (wszystkie dane w mln EUR):

	30.06.2008*	31.12.2007	30.06.2007
Depozyty oddane (Money Market)	3 092,9	4 363,8	5 056,8
Bieżąca wartość rynkowa transakcji (MtM)	234,5	3 156,4	4 476,7
Potencjalna przyszła wartość transakcji (PFE)	1 682,9	1 190,1	1 063,8
Wartość bieżąca + przyszła (FM Value)	2 232,1	5 692,0	5 852,8

*) W roku 2008 Grupa zmieniła podejście do monitorowania ryzyka, dlatego dane zaprezentowane w powyższej tabeli dotyczące 30.06.2008 r. są nieporównywalne z danymi za okresy wcześniejsze.

II. Zarządzanie ryzykiem rynkowym

1. Informacje ogólne

Głównymi celami zarządzania ryzykiem rynkowym w ING Banku Śląskim są: zapewnienie, że istnieje świadomość i zrozumienie ekspozycji banku na ryzyko rynkowe oraz że ta ekspozycja jest odpowiednio zarządzana i tam gdzie ma to zastosowanie mieści się w granicach przyjętych limitów.

Ryzyko rynkowe definiuje się jako potencjalną stratę, którą może ponieść bank w związku z niekorzystnymi zmianami cen rynkowych (takich jak krzywe dochodowości, kursy walutowe, ceny na rynku kapitałowym) i/oraz parametrów rynkowych (zmienności cen rynkowych, korelacji pomiędzy ruchami poszczególnych cen) i/oraz zachowań klientów (np. wcześniejsze spłaty kredytów).

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w banku obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka. Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym dostarcza menedżerom Rynków Finansowych, wybranym członkom Zarządu oraz Komitetu ALCO regularne raporty ryzyka. Ponadto, ALCO, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza otrzymują okresowe raporty zawierające najważniejsze miary ryzyka rynkowego. Pracownicy Departamentu Zarządzania Ryzykiem Rynkowym są wykwalifikowanymi specjalistami a niezależność departamentu jest zapewniona poprzez jego oddzielenie od jednostek generujących ryzyko. Ważną rolę konsultanta w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym pełni większościowy akcjonariusz banku - ING Bank NV.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w banku również obejmuje funkcję Kontroli Produktów Rynków Finansowych („Product Control”), która zapewnia poprawność wyceny produktów Rynków Finansowych. Obejmuje ona niezależną ocenę (porównanie do rynku) cen/kursów stosowanych do wyceny pozycji oraz parametrów rynkowych używanych do kalkulacji wyniku finansowego pokazywanego w raportach finansowych. Decyzje związane z kwestiami dotyczącymi procesu wyceny takie jak: źródła wykorzystywanych danych rynkowych, kalkulacji rezerw dotyczących modeli wycen rynkowych są podejmowane przez Komitet Parametrów, któremu przewodniczy naczelnik Wydziału Kontroli Produktów, a w którego skład wchodzi również przedstawiciele Rynków Finansowych i Pionu Finansów.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w banku skupia się przede wszystkim na potencjalnych zmianach wyniku ekonomicznego (to znaczy na zmianach wartości bieżącej przyszłych przepływów finansowych), ale uwaga jest również skoncentrowana na przypadkach, gdy na skutek stosowanych zasad księgowych efekt zmian cen rynkowych na raportowany wynik finansowy jest inny niż w przypadku jego oddziaływania na wynik ekonomiczny.

2. Struktura ksiąg banku w kontekście zarządzania ryzykiem rynkowym

Bank utrzymuje strukturę ksiąg bazującą na intencji co przekłada się na wiele procesów, w tym zarządzanie ryzykiem rynkowym. Struktura ksiąg jest odzwierciedleniem typów ryzyka rynkowego, które są oczekiwane oraz akceptowane w poszczególnych obszarach banku oraz tego, gdzie ryzyko rynkowe powinno być wewnętrznie transferowane/zabezpieczane. Księgi są pogrupowane według intencji utrzymania pozycji na „handlowe” (pozycje zajmowane w celu uzyskania korzyści w krótkim okresie wynikających z ruchów cen rynkowych) oraz „bankowe” (wszystkie pozostałe pozycje). Ogólna struktura ksiąg banku wygląda następująco:

Cały Bank

- ☐ Księgi Handlowe
- ☐ Księgi Bankowe
  - ☐ Komercyjne Księgi Bankowe
  - ☐ Księgi Bankowe Rynków finansowych

Księgi Handlowe

Są to księgi obszaru Rynków Finansowych (walutowe, opcji walutowych oraz stopy procentowej) oraz ING Securities (biuro maklerskie banku) - pozycje arbitrażowe oraz animatora rynku kapitałowego (raportowane w ramach Rynków Finansowych). Księgi te zawierają pozycje utrzymywane w krótkim okresie w celu odsprzedaży bądź uzyskania korzyści finansowych na aktualnych lub oczekiwanych w krótkim okresie zmianach cen bądź pozycje zawarte w celach arbitrażowych. Przykłady to własne pozycje handlowe, pozycje wynikające z obsługi klienta i/lub animowania rynku. Otwarte pozycje w księgach handlowych są limitowane poprzez limity VaR na pozycje handlowe lub w przypadku pozycji arbitrażowych oraz animatora rynku kapitałowego ING Securities - limity pozycyjne.

Komercyjne Księgi Bankowe

Są to księgi bankowe części detalicznej oraz korporacyjnej, zawierające komercyjne depozyty oraz kredyty. Ryzyko wynikające z tych pozycji jest transferowane do ksiąg bankowych obszaru Rynków Finansowych poprzez transakcje wewnętrzne, co zapewnia, iż w księgach tych nie pozostaje istotne ekonomiczne ryzyko rynkowe. Jednakże, jak zostanie to opisane bardziej szczegółowo później, krótko-terminowy wynik finansowy w tych księgach jest wrażliwy na zmiany stawek rynkowych.

Księgi Bankowe Rynków Finansowych

Są to księgi służące do zarządzania pozycją płynnościową oraz finansowania ("LMF"), a także do zarządzania aktywami i pasywami („ALM”). Ich podstawowym celem jest zarządzanie pozycją płynnościową oraz stopy procentowej wynikającą z pozycji komercyjnych banku. Utrzymywanie otwartych pozycji jest tu dopuszczalne w granicach przyjętych limitów VaR. Podobnie jak w przypadku ksiąg komercyjnych istnieje różnica pomiędzy wrażliwością wyniku ekonomicznego i finansowego na zmiany stawek rynkowych.

3. Podejście do zarządzania ryzykiem rynkowym w spółkach zależnych

Polityka ING Banku Śląskiego S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym w spółkach zależnych, zakłada utrzymywanie ryzyka rynkowego na niskim poziomie. Główne kategorie ryzyka rynkowego, jakie mogą wystąpić w związku z działalnością spółek zależnych to *ryzyko kursowe*, *ryzyko stopy procentowej*. Bieżąca kontrola i monitorowanie poziomu ryzyka rynkowego odbywa się poprzez okresowe pomiary kategorii ryzyka rynkowego związanego z działalnością spółek zależnych. W procesie zarządzania ryzykiem rynkowym biorą udział Zarząd Banku, Komitet ALCO, Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym, Departament Rachunkowości oraz inne zainteresowane jednostki banku. Jednym z bardzo istotnych elementów procesu zarządzania ryzykiem rynkowym na poziomie grupy kapitałowej ING Banku Śląskiego jest zdefiniowanie limitów ograniczających ryzyko rynkowe dla każdej ze spółek zależnych jak i na skonsolidowanym poziomie. Stosowane techniki pomiaru ryzyka rynkowego na poziomie grupy są takie same jak na poziomie banku solo. Zgodnie z polityką banku monitorowanie wielkości ryzyka oraz przestrzeganie zdefiniowanych limitów ryzyka jest dokonywane miesięcznie

4. Koncepcja wartości narażonej na ryzyko ("VaR")

VaR jest główną metodologią wykorzystywaną do pomiaru ryzyka rynkowego w księgach obszaru Rynków Finansowych, zarówno dla ksiąg „handlowych”, jak i „bankowych”. VaR pokazuje wielkość potencjalnej straty, która nie powinna zostać przekroczona przy założeniu określonego poziomu ufności (prawdopodobieństwa). Bank kalkuluje osobno poziomy VaR dla portfeli stopy procentowej, pozycji walutowej oraz pozycji wynikającej z opcji walutowych stosując następujące założenia: 99% poziom ufności, 250 dniowy okres obserwacji wykorzystywany do pomiaru zmienności oraz korelacji. Pomiar VaR stosowany przez bank jest zgodny ze standardami grupy ING oraz najlepszymi praktykami rynkowymi. Adekwatność modelu VaR dla ksiąg handlowych jest sprawdzana podczas dziennego testowania wstecznego (tzw. „VaR backtesting”). Wynik finansowy, „dzienny” oraz „hipotetyczny lub teoretyczny” (wyznaczany jako dzienna zmiana wartości pozycji utrzymywanej na koniec dnia a więc wykluczający wszystkie transakcje intra-day) jest porównywany z miarą VaR. Przypadki przekroczeń (wszystkie negatywne oraz duże pozytywne) są szczegółowo badane i wyjaśniane.

VaR w sytuacji kryzysowej („stress-tests”)

Bank jest świadomy faktu, iż miara VaR nie pokazuje pełnego obrazu ryzyka rynkowego poszczególnych portfeli ponieważ nie uwzględnia potencjalnych strat w ekstremalnych przypadkach. W związku z powyższym bank kalkuluje VaR w sytuacji kryzysowej. Miara ta pokrywa możliwe negatywne wyniki portfeli banku w przypadku zaistnienia zdefiniowanych scenariuszy kryzysowych uwzględniających zmiany jednego lub kilku parametrów rynkowych mających wpływ na wartość danego portfela. Najgorszy rezultat wynikający z przyjętych scenariuszy jest raportowany jako VaR w sytuacji kryzysowej dla danego portfela.

*Ryzyko rynkowe ksiąg handlowych (statystyki VaR)**

Miara VaR w pierwszym półroczu 2008 roku (kwoty w PLN)

Obszar	Limit	Stan na 30.06.2008	Średnia	Min	Max
Stopa	3 143 201	386 266	586 342	383 788	927 457
FX**	1 955 769	33 443	90 787	19 921	206 778
FX Opcje	1 746 223	496 422	363 877	158 730	650 808

Miara VaR w 2007 roku (kwoty w PLN)

Obszar	Limit	Stan na 31.12.2007	Średnia	Min	Max
Stopa	3 405 870	672 818	359 267	175 953	1 424 258
FX**	2 119 208	16 692	506 475	16 692	1 185 349
FX Opcje	1 892 150	222 084	359 047	135 679	982 722

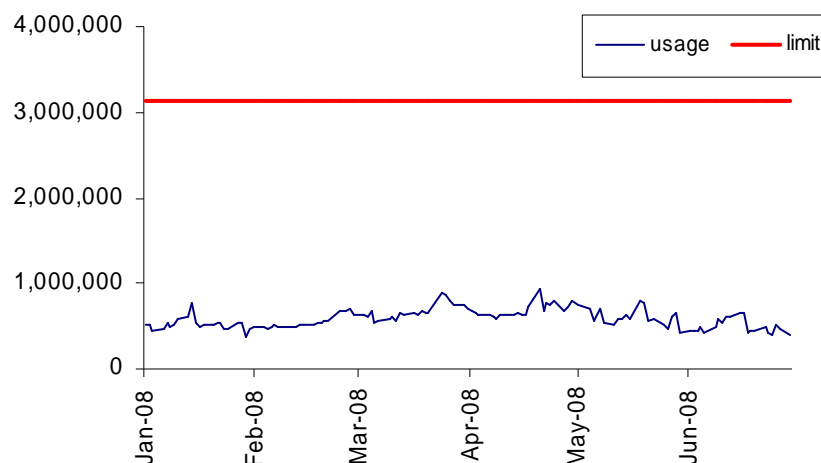
Miara VaR w pierwszym półroczu 2007 roku (kwoty w PLN)

Obszar	Limit	Stan na 30.06.2007	Średnia	Min	Max
Stopa	3 460 620	384 123	438 190	202 041	1 424 258
FX**	2 153 274	49 825	618 220	49 825	1 185 348
FX Opcje	1 992 566	150 632	488 031	143 526	982 722

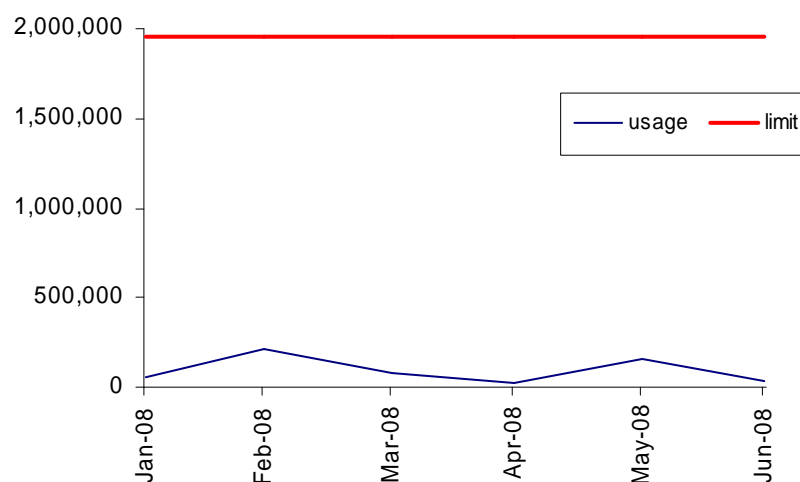
* Wszystkie limity VaR i ich wykorzystanie w ING Banku Śląskim są wyrażone w EUR. Poziomy limitów w tabelach i na wykresach specjalnie dla celów tego dokumentu zostały przeliczone na PLN z wykorzystaniem średniego rocznego kursu fixingowego NBP. Natomiast wykorzystanie zostało przeliczone na PLN z użyciem dziennych kursów NBP fixing.

** Dane uwzględniają pozycję walutową spółek zależnych, pomiar miesięczny

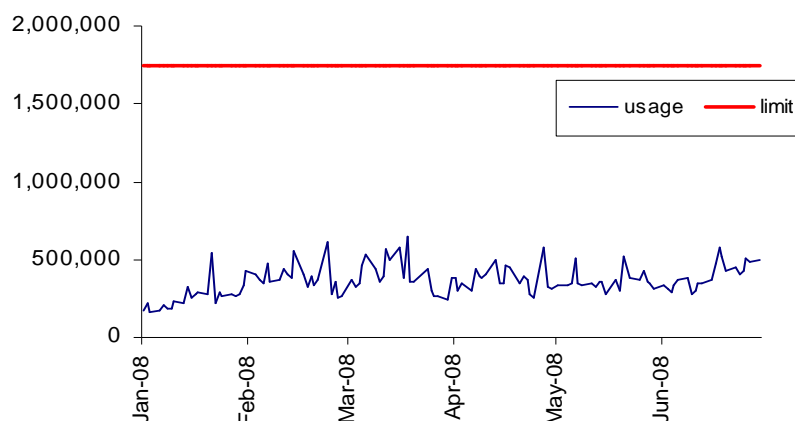
Ryzyko stopy procentowej VaR (PLN)

Ryzyko walutowe VaR (PLN)

Ryzyko opcji walutowych VaR (PLN)

Ryzyko rynkowe ksiąg bankowych Rynków Finansowych (statystyki VaR)**

Miara VaR w pierwszym półroczu 2008 roku (kwoty w PLN)

Obszar	Limit	Stan na 30.06.2008	Średnia	Min	Max
LMF	3 492 445	1 453 546	1 255 066	588 301	2 221 316
ALM	3 492 445	965 594	984 977	510 465	2 184 759

Miara VaR w 2007 roku (kwoty w PLN)

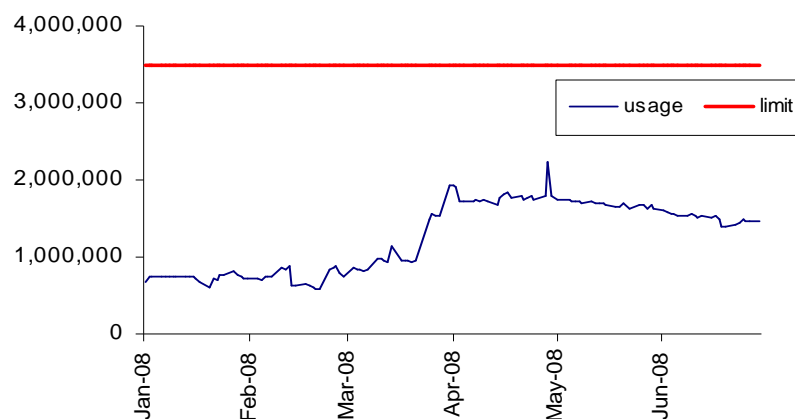
Obszar	Limit	Stan na 31.12.2007	Średnia	Min	Max
LMF	3 784 300	714 276	749 507	214 458	1 432 153
ALM	3 784 300	1 395 945	533 356	144 281	1 755 009

Miara VaR w pierwszym półroczu 2007 roku (kwoty w PLN)

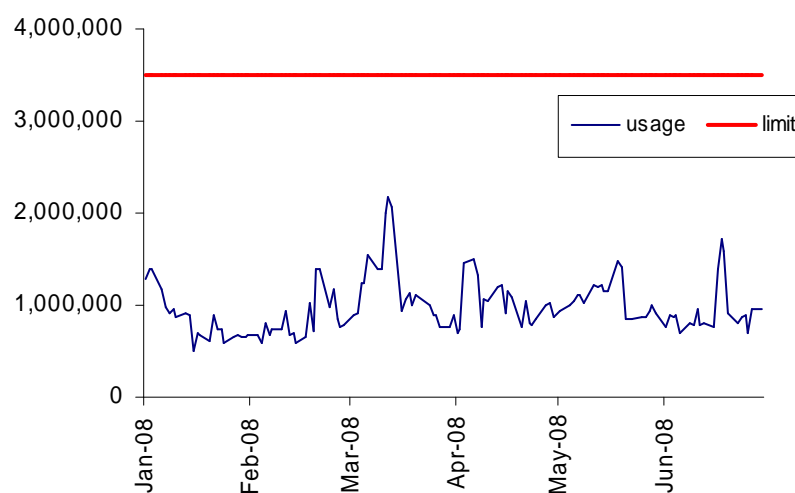
Obszar	Limit	Stan na 30.06.2007	Średnia	Min	Max
LMF	3 845 133	681 655	893 244	333 537	1 432 153
ALM	3 845 133	704 394	527 745	144 281	1 755 009

** W przypadku pozycji LMF (zarządzanie pozycją płynnościową i finansowaniem) kwoty podane są miarami VaR łączny (uwzględniający zarówno zmiany krzywej swapowej jak i ryzyko spreadu kredytowego), podczas gdy dla ALM (pozycja zarządzania aktywami i pasywami) kwoty podane są miarami Delta VaR ponieważ tylko ta miara ta podlega formalnemu limitowaniu (Delta VaR uwzględnia jedynie zmiany krzywej swap).

LMF VaR (PLN)

ALM VaR (PLN)

Statystyki VaR dla ryzyka rynkowego ksiąg bankowych poza obszarem Rynków Finansowych*

Miara VaR w pierwszym półroczu 2008 (kwoty w PLN)

Obszar	Limit	Stan na 30.06.2008	Średnia	Min	Max
Stopa procentowa	670 840	54 539	58 942	43 867	73 305

Miara VaR w 2007 (kwoty w PLN)

Obszar	Limit	Stan na 31.12.2007	Średnia	Min	Max
Stopa procentowa	756 860	34 573	25 278	12 642	50 593

Miara VaR w pierwszym półroczu 2007 (kwoty w PLN)

Obszar	Limit	Stan na 30.06.2007	Średnia	Min	Max
Stopa procentowa	753 160	17 240	26 672	12 642	50 593

* pomiar uwzględnia pozycje na stopie procentowej w spółkach zależnych

Ryzyko rynkowe bankowych ksiąg komercyjnych

Ponieważ księgi te są zabezpieczane na wypadek zmian wyników ekonomicznych, główną miarą służącą do pomiaru ekspozycji na ryzyko stóp procentowych jest pomiar dochodu narażonego na ryzyko („Earnings at Risk – EaR”) – wyniki tych pomiarów są zaprezentowane w tabelach wrażliwości na ryzyko stopy procentowej w dalszej części dokumentu. Pozycje w bankowych księgach komercyjnych podlegają również pomiarowi nieliniowego ryzyka stopy procentowej. W szczególności: bank mierzy ryzyko opcyjności (potencjalne straty na tych pozycjach wynikające z wcześniejszego wycofywania depozytów i/lub wcześniejszej spłaty kredytów) oraz ryzyko bazowe (potencjalna strata na tych pozycjach wynikająca ze stosowania niestandardowych mechanizmów cenowych). Zdaniem banku w obydwu przypadkach nie jest to istotne ryzyko (potencjalne straty mają bardzo nieznaczny udział w historycznych i prognozowanych wynikach)

5. Koncepcja dochodu narażonego na ryzyko (EAR)

Pomiar dochodu narażonego na ryzyko jest stosowany dla pozycji w księgach bankowych, dla których wycena jest przeprowadzana z wykorzystaniem metody zamortyzowanego kosztu. Jak zostało to opisane poniżej, stosowane są dwa podejścia do pomiarów. Obydwa podejścia obejmują roczny horyzont czasowy i pokazują możliwe zmiany wyniku w przypadku szokowych zmian rynkowych (+/- 1% oraz +/- 2%):

- Podejście „bazowe” jest wykorzystywane dla pozycji złożonych z transakcji terminowych oraz niewielkich wolumenów pozycji na żądanie. Podejście to zakłada, iż każda przyszła luka bądź nadwyżka będzie finansowana/inwestowana na termin miesięczny.
- Podejście „zaawansowane” jest stosowane do znacznych wolumenów pozycji na żądanie. Obecnie jest to złotowa baza depozytów na żądanie oraz ich wewnętrzne inwestycje w księgach bankowych Rynków Finansowych. Pomiar wyznacza zmiany w wynikach banku wynikające z:
  - Obecnych (wewnętrznych) inwestycji tych funduszy oraz inwestycji odnawialnych ponieważ dokonane inwestycje wygasają i/lub pojawiają się nowe wolumeny. Przyszłe inwestycje (re-inwestycje) są prognozowane przy założeniu kontynuacji obecnie obowiązujących reguł inwestycyjnych
  - Oceny relacji pomiędzy zmianami stawek rynkowych oraz stawek, które bank musi płacić klientom celem utrzymania wolumenów.

Wrażliwość na ryzyko stopy procentowej – ogółem

Poniższe tabele prezentują przegląd skonsolidowanej wrażliwości banku na zmiany stopy procentowej. Pierwsza tabela pokazuje wrażliwość wyników banku na zmiany stóp procentowych uwzględniając następujące elementy:

- Pozycje zostały podzielone na „bankowe” i „handlowe”. Pozycje zawierają wszystkie istotne waluty. Pozycje złotowe reprezentują zdecydowaną większość wrażliwości banku na ryzyko stopy procentowej.
- Wartość punktu bazowego (BPV) została pokazana dla każdej pozycji. Wartość punktu bazowego oznacza zmianę wartości ekonomicznej pozycji dla równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 0,01%.

- Pozycje są w dalszej kolejności podzielone, tam gdzie jest to niezbędne według stosowanej metody księgowej: amortyzowanego kosztu bądź wartości rynkowej. Dla pozycji wycenianych według wartości rynkowych wrażliwość ekonomiczna i finansowa jest identyczna. Zmiany w wartości rynkowej są w pełni odzwierciedlane w raportowanych wynikach. Pozycje wyceniane według amortyzowanego kosztu pokazują asymetrię pomiędzy efektem ekonomicznym i finansowym przy danym ruchu krzywej dochodowości. Jest to efekt regulacji księgowych, który jest nie do uniknięcia. Efekty finansowe przesunięcia krzywej dochodowości są kalkulowane zgodnie z definicją dochodu narażonego na ryzyko prezentowaną wcześniej. Zaawansowane podejście do kalkulacji dochodu narażonego na ryzyko jest wykorzystywane dla złotych depozytów na żądanie. Podejście „bazowe” jest stosowane dla wszystkich pozostałych pozycji wycenianych wg metody amortyzowanego kosztu. Wynik ekonomiczny jest pokazany jako prognozowana zmiana wartości bieżącej przyszłych dochodów kalkulowana w długim horyzoncie czasowym.
- Jak widać w tabeli poniżej w przypadku ksiąg bankowych występuje duża rozbieżność pomiędzy wrażliwością ekonomiczną a finansową. Chociaż bank jest świadomy wrażliwości krótkoterminowego wyniku finansowego na zmiany stóp procentowych, najważniejszą miarą jest – co jest w zgodzie z podejściem „Managing For Value” grupy ING - wrażliwość wyniku ekonomicznego banku w perspektywie długoterminowej.

Druga tabela pokazuje wrażliwość kapitału banku na zmiany wartości rynkowej instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży (AFS) w portfelu Rynków Finansowych (jest tu zdecydowana większość papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży banku). Należy podkreślić, iż prezentowane potencjalne zmiany w bazie kapitałowej banku odnoszą się jedynie do kapitału regulacyjnego. Kalkulacje banku związane z kapitałem ekonomicznym nie zawierają pozytywnego/negatywnego wpływu rewaluacji instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży. Wynika to z faktu, iż pozycje w papierach dostępnych do sprzedaży w dużej mierze wynikają z inwestowania środków ze złotych depozytów na żądanie zgodnie z modelem ekonomicznym banku dla tych depozytów.

Wrażliwość wyników skonsolidowanych na zmiany stóp procentowych

I półrocze 2008

Księga	Kategoria księgowa	BPV	Zmiana w wyniku ekonomicznym przy zmianie krzywej				Zmiana w raportowanym wyniku finansowym przy zmianie krzywej			
			-2%	-1%	1%	2%	-2%	-1%	1%	2%
BANKOWA	Wartość rynkowa	-0,41	85,95	41,85	-39,85	-77,90	85,95	41,85	-39,85	-77,90
	Zamortyzowany koszt	0,32	-67,55	-33,05	31,71	62,19	332,50	166,25	-166,25	-332,50
	Łącznie	-0,08	18,40	8,80	-8,14	-15,71	418,45	208,10	-206,10	-410,40
HANDLOWA	Wartość rynkowa	0,01	-1,39	-0,70	0,70	1,39	-1,39	-0,70	0,70	1,39
BANK RAZEM	Wartość rynkowa	-0,40	84,56	41,15	-39,15	-76,51	84,56	41,15	-39,15	-76,51
	Zamortyzowany koszt	0,32	-67,55	-33,05	31,71	62,19	332,5	166,25	-166,25	-332,5
ŁĄCZNIE		-0.08	17,01	8,10	-7,44	-14,32	417,06	207,40	-205,40	-409,01

wszystkie kwoty w mln PLN, wrażliwości uwzględniają pozycje na stopie procentowej w spółkach zależnych

koniec roku 2007

Księga	Kategoria księgowa	BPV	Zmiana w wyniku ekonomicznym przy zmianie krzywej				Zmiana w raportowanym wyniku finansowym przy zmianie krzywej			
			-2%	-1%	1%	2%	-2%	-1%	1%	2%
BANKOWA	Wartość rynkowa	-0,83	172,22	84,61	-81,79	-160,95	172,22	84,61	-81,79	-160,95
	Zamortyzowany koszt	0,82	-168,54	-83,07	80,75	159,26	-18,21	-9,00	9,00	18,00
	Łącznie	-0,01	3,69	1,54	-1,04	-1,69	154,02	75,61	-72,80	-142,96
HANDLOWA	Wartość rynkowa	0,04	-8,94	-4,47	4,47	8,94	-8,94	-4,47	4,47	8,94
BANK RAZEM	Wartość rynkowa	-0,79	163,28	80,13	-77,32	-152,01	163,28	80,13	-77,32	-152,01
	Zamortyzowany koszt	0,82	-168,54	-83,07	80,75	159,26	-18,21	-9,00	9,00	18,00
ŁĄCZNIE		0,03	-5,26	-2,94	3,43	7,25	145,07	71,14	-68,32	-134,01

wszystkie kwoty w mln PLN, wrażliwości uwzględniają pozycje na stopie procentowej w spółkach zależnych

I półrocze 2007

Księga	Kategoria księgowa	BPV	Zmiana w wyniku ekonomicznym przy zmianie krzywej				Zmiana w raportowanym wyniku finansowym przy zmianie krzywej			
			-2%	-1%	1%	2%	-2%	-1%	1%	2%
BANKOWA	Wartość rynkowa	-0,71	147,38	72,36	-69,84	-137,31	147,38	72,36	-69,84	-137,31
	Zamortyzowany koszt	1,09	-108,76	-53,68	52,31	103,25	130,61	66,68	-66,68	-133,36
	Łącznie	0,38	38,62	18,67	-17,54	-34,06	277,99	139,04	-136,52	-270,67
HANDLOWA	Wartość rynkowa	0,06	-12,93	-6,47	6,47	12,93	-12,93	-6,47	6,47	12,93
BANK RAZEM	Wartość rynkowa	-0,65	134,45	65,89	-63,38	-124,38	134,45	65,89	-63,38	-124,38
	Zamortyzowany koszt	1,09	-108,76	-53,68	52,31	103,25	130,61	66,68	-66,68	-133,36
ŁĄCZNIE		0,44	25,68	12,21	-11,07	-21,12	265,06	132,57	-130,06	-257,74

wszystkie kwoty w mln PLN, wrażliwości uwzględniają pozycje na stopie procentowej w spółkach zależnych

Wrażliwość kapitału na zmiany stóp procentowych

I półrocze 2008

Pozycja	BPV	Przybliżona zmiana w bazie kapitału regulacyjnego przy ruchu krzywej			
		-2%	-1%	+1%	+2%
Dostępne do sprzedaży papiery dłużne Rynków Finansowych	-1,91	382,20	191,10	-191,10	-382,20
Transakcje IRS zaklasyfikowane do portfela zabezpieczającego macro cash flow hedge	-0,44	87,80	43,90	-43,90	-87,80
Razem	-2,35	470,00	235,00	-235,00	-470,00

wszystkie kwoty w mln PLN

koniec roku 2007

Pozycja	BPV	Przybliżona zmiana w bazie kapitału regulacyjnego przy ruchu krzywej			
		-2%	-1%	+1%	+2%
Dostępne do sprzedaży papiery dłużne Rynków Finansowych	-2,24	447,50	223,75	-223,75	-447,50

wszystkie kwoty w mln PLN

III. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest w ING Banku Śląskim jako ryzyko niemożności zrealizowania – po rozsądnej cenie – zobowiązań gotówkowych wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych. Polityka zarządzania ryzykiem płynności banku polega na utrzymaniu swoich pozycji płynności w taki sposób, aby zawsze można było wypełnić zobowiązania gotówkowe banku za pomocą środków w kasie, wpływów z transakcji o danej dacie zapadalności i/ lub za pomocą sprzedaży zbywalnych aktywów.

Realizację niniejszej polityki wspomagają następujące procesy określone szczegółowo w dokumencie *Polityka ING Banku Śląskiego w zakresie płynności i finansowania*:

- Tworzenie i przegląd wewnętrznie zdefiniowanych sprawozdań na temat ryzyka płynności i struktury finansowania, oraz stosowanie się do wszelkich nałożonych na nie formalnych limitów.
- Utrzymywanie jasnej struktury zarządczej określającej zakres obowiązków i odpowiedzialności w sytuacji normalnej i trudnej pod względem płynności.
- Tworzenie i przegląd ustawowo obligatoryjnych sprawozdań na temat ryzyka płynności i finansowania zdefiniowane przez polski i holenderski Bank Narodowy oraz stosowanie się do wszelkich nałożonych na nie formalnych limitów.
- Działania zapewniające prawidłową dostawę gotówki do sieci oddziałów banku.
- Aktywizacja – w pewnych określonych okolicznościach – działań mających na celu zachowanie ciągłości finansowania i płynności w banku zgodnie z planem awaryjnym.

Organy regulacyjne lub bank definiują limity formalne na różnorodne wskaźniki pomiarowe ryzyka płynności. Komitet ALCO może podjąć decyzję o włączeniu wskaźników pomiarowych ryzyka płynności do swojego sprawozdania nt. wskaźników KRI (Key Risk Indicator), w którym wskaźniki te są podawane jako „możliwe do przyjęcia”, „pod obserwacją” lub „niemożliwe do przyjęcia” w oparciu o wstępnie zdefiniowane wielkości progowe. Sprawozdanie nt. wskaźników KRI Komitetu ALCO jest również przedstawiane Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

W przypadku przekroczenia twardych limitów i/lub sklasyfikowania wskaźników pomiarowych KRI dotyczących płynności jako „niemożliwe do przyjęcia”, podejmowane są następujące działania:

- Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym – z pomocą innych departamentów, jeżeli jest to konieczne, upewnia się, czy faktycznie zostały przekroczone limity (upewnia się, czy nie mamy do czynienia z błędem sprawozdawczym).
- Departament ZRR informuje miejscowy i regionalny Komitet ALCO o przekroczeniu limitu lub wskaźnika KRI, o powodzie przekroczenia tego wskaźnika, oraz o proponowanych działaniach naprawczych.
- Spotkanie Komitetu ALCO ad hoc zwołuje się w celu uzgodnienia kroków naprawczych oraz zakresu odpowiedzialności za przeprowadzenie uzgodnionych działań. Regionalny Komitet ALCO zostaje poinformowany o podjętych decyzjach

Jednym z istotnych procesów zarządzania ryzykiem płynności jest opracowanie planu utrzymania płynności banku. Plan zachowania płynności banku określa wytyczne dotyczące identyfikacji kryzysu płynności poprzez sygnały ostrzegawcze oraz – w przypadku dokonania takiej identyfikacji – działań, które należy podjąć w celu przetrwania kryzysu płynności. Rodzaj działań podjętych zgodnie z planem zachowania płynności banku zależy od charakteru i natężenia kryzysu płynności.

Od stycznia 2008 weszła w życie uchwała 9/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Powyższa uchwała wprowadza 4 miary ryzyka płynności: lukę płynności krótkoterminowej (wartość minimalna: zero), współczynnik płynności krótkoterminowej (wartość minimalna: 1,00), współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi (wartość minimalna: 1,00) i współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (wartość

minimalna: 1,00). Bank jest zobligowany do dziennego monitorowania tych miar i przestrzegania limitów określonych w uchwale. W okresie przejściowym obowiązywania uchwały jak i od dnia obowiązywania przestrzegania limitów Bank utrzymywał wszystkie normy płynnościowe powyżej wartości minimalnych. Na dzień 30 czerwca 2008 nadzorcze miary płynnościowe dla ING Banku Śląskiego wynosiły:

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej (w mln PLN)	0,00	14 322,74
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,00	1,38
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	1,00	2,38
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,00	2,46

Pierwszy z wyżej opisanych punktów w zakresie procesów zarządzania ryzykiem płynności banku jest bardzo istotny (wewnętrznie zdefiniowane raporty na temat ryzyka płynności banku) ponieważ naszym zdaniem, prezentuje szczegółowe i wielorakie podejście banku do pomiaru i zarządzania ryzykiem płynności w sytuacji trudnej pod względem płynności. Takie podejście jest przedstawione w raportach na temat ryzyka płynności w zamieszczonych poniżej tabelach.

Najbardziej istotne informacje w wewnętrznie zdefiniowanych raportach na temat luki płynnościowej przedstawiamy poniżej:

Profil płynnościowy przepływów pieniężnych (Liquidity Cash Profile)

Poniżej przedstawiamy informację o sytuacji płynnościowej banku na koniec czerwca 2008. Raporty obrazują dwa podejścia: według umownych terminów płatności oraz w trudnej sytuacji płynnościowej. Opis poniżej:

Raport luki według umownych terminów płatności: Raport ten zawiera wszystkie pozycje bilansowe narażone na ryzyko płynności; wszystkie prezentowane w raporcie pozycje są uzgodnione do odpowiednich pozycji w bilansie banku. W raporcie pozycje są alokowane do odpowiednich przedziałów czasowych zgodnie z czasem pozostałym do daty wymagalności lub zapadalności (odpowiednio: pasywa lub aktywa). Pozycje o nieznanym terminie wymagalności np.: rachunki na żądanie lub rachunki oszczędnościowe są kwalifikowane do pierwszego przedziału (do 1mca).

Raport luki w trudnej sytuacji płynnościowej banku: W opinii banku, raport ten dostarcza głębszej informacji dotyczącej charakterystyki ryzyka płynności banku. Raport ten przygotowywany jest zgodnie z Polityką ING Banku Śląskiego dotyczącą płynności i finansowania. Najważniejsze różnice w odniesieniu do raportu luki według umownych terminów płatności:

- Pozycje pozabilansowe prezentowane są w przypadku gdy posiadają potencjalną wartość zagrożenia dla płynności banku. Przykładowo, w raporcie zakłada się konieczność zapewnienia środków dla klientów mogących korzystać z dostępnych im linii kredytowych, poprzez oszacowanie poziomu potencjalnego wypływu środków.
- Niektóre pozycje bilansowe nie są prezentowane w raporcie, dzieje się tak w przypadku pozycji, które nie mają wpływu na płynność banku. Przykładowo: 1) aktywa trwałe nie są ujmowane w raporcie, ponieważ nie można ich traktować jako bezpośrednie źródło gotówki; 2) kapitały nie są ujmowane w raporcie gdyż bank nie spodziewa się wycofania tych środków; 3) kwota wymaganej

rezerwy obowiązkowej na rachunku Nostro w NBP nie jest wykazywana jako dostępna dla banku w przedziale czasowym do 1 miesiąca, aktywa te traktowane są jak środki „zamrożone” i nie mogą być traktowane jako źródło gotówki dla pokrycia wymagalnych pasywów.

- Niektóre pozycje bilansowe są urealniane w celu dokładnego zobrazowania pozycji płynnościowej banku w trudnej sytuacji. Urealnienie to może skutkować dwojako: zarówno w przypadku kwalifikacji do odpowiedniego przedziału jak i w odniesieniu do przedstawianej w raporcie wartości. Przykładowo: 1) rachunki na żądanie oraz depozyty terminowe dla klientów niebankowych są kwalifikowane do odpowiednich przedziałów czasowych uwzględniając zarówno wcześniejsze podejmowanie środków przez klientów jak i odnawialność depozytów w trudnej sytuacji płynnościowej; 2) zbywalne papiery wartościowe są alokowane do pierwszego przedziału, wielkość rynkowa jest redukowana („haircut”) do wielkości możliwej do uzyskania przez Bank w przypadku sprzedaży portfela w trudnej sytuacji płynnościowej

Luka płynnościowa według umownych terminów płatności (w mln PLN)

I półrocze 2008

	<i>do 1 m-ca</i>	<i>1- 3 m-cy</i>	<i>3 - 12 m-cy</i>	<i>pow. 1 roku</i>	<i>RAZEM</i>
BILANS AKTYWA					
- Kasa, środki w Banku Centralnym	1 622,9	0,0	0,0	0,0	1 622,9
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	3 764,2	1 235,4	3 462,7	539,7	9 002,0
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 101,3	533,6	3 413,6	6 111,6	11 160,1
- Inwestycje	784,4	540,9	7 057,5	8 618,5	17 001,3
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,0	0,0	2,0	74,0	76,0
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	8 097,5	1 207,5	2 417,4	8 663,3	20 385,7
BILANS PASYWA					
- Zobowiązania wobec innych banków	5 884,7	195,4	5,1	0,0	6 085,2
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	277,2	186,1	568,5	605,8	1 637,6
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,0	0,0	1,9	22,6	24,5
- Zobowiązania wobec klientów	41 288,9	3 317,5	1 979,2	1 005,5	47 591,1
POZABILANS					
- Pozabilansowe zobowiązania udzielone	10 352,3	247,8	906,7	1 021,4	12 528,2
LUKA NETTO	-42 432,8	-429,4	12 891,8	21 351,8	X
SKUMULOWANA LUKA	-42 432,8	-42 862,2	-29 970,4	-8 618,6	X

koniec roku 2007

	<i>do 1 m-ca</i>	<i>1- 3 m-cy</i>	<i>3 - 12 m-cy</i>	<i>pow. 1 roku</i>	RAZEM
--	------------------	------------------	--------------------	--------------------	--------------

BILANS AKTYWA

- Kasa, środki w Banku Centralnym	1 841,7	0,0	0,0	0,0	1 841,7
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	11 932,0	737,6	2 512,4	1,7	15 183,7
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	872,9	192,7	743,8	6 098,2	7 907,6
- Inwestycje	8,0	0,0	1 877,2	7 503,1	9 388,3
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,0	0,0	0,0	4,6	4,6
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	5 648,7	1 304,6	2 427,6	6 998,2	16 379,1

BILANS PASYWA

- Zobowiązania wobec innych banków	1 642,1	123,1	45,0	0,0	1 810,2
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	248,9	155,5	431,4	379,2	1 215,0
- Zobowiązania wobec klientów	40 361,4	1 699,4	1 594,0	847,0	44 501,8

POZABILANS

- Pozabilansowe zobowiązania udzielone	10 242,5	168,1	781,7	1 641,6	12 833,9
--	----------	-------	-------	---------	-----------------

LUKA NETTO	-32 191,6	88,8	4 708,9	17 738,0	X
SKUMULOWANA LUKA	-32 191,6	-32 102,8	-27 393,9	-9 655,9	X

I półrocze 2007

	<i>do 1 m-ca</i>	<i>1- 3 m-cy</i>	<i>3 - 12 m-cy</i>	<i>pow. 1 roku</i>	RAZEM
--	------------------	------------------	--------------------	--------------------	--------------

BILANS AKTYWA

- Kasa, środki w Banku Centralnym	2 608,9	0,0	0,0	0,0	2 608,9
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	9 047,9	8 477,3	549,8	3,9	18 078,9
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	921,9	228,0	325,6	5 522,5	6 998,0
- Inwestycje	0,0	358,2	1 968,5	7 267,1	9 593,8
- Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,0	0,0	2,9	0,9	3,8
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	5 273,6	1 295,9	2 422,2	5 575,5	14 567,2

BILANS PASYWA

- Zobowiązania wobec innych banków	3 694,1	0,0	174,3	0,0	3 868,4
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 206,0	98,3	196,6	843,5	4 344,4
- Zobowiązania wobec klientów	35 971,1	1 827,7	1 668,5	786,1	40 253,4

POZABILANS

- Pozabilansowe zobowiązania udzielone	9 175,3	544,8	1 457,8	1 865,4	13 043,3
--	---------	-------	---------	---------	-----------------

LUKA NETTO	-34 194,2	7 888,6	1 771,8	14 874,9	X
SKUMULOWANA LUKA	-34 194,2	-26 305,6	-24 533,8	-9 658,9	X

Luki płynnościowe Banku w trudnej sytuacji płynnościowej według modeli Banku (w mln PLN)

I półrocze 2008

	<i>do 1 m-ca</i>	<i>1- 3 m-cy</i>	<i>3 - 12 m-cy</i>	<i>pow. 1 roku</i>
BILANS				
AKTYWA				
- Papiery wartościowe	19 849,7	75,0	43,5	323,9
- Depozyty międzybankowe udzielone	4 523,0	1 098,4	5 196,3	230,8
- Kredyty terminowe / na żądanie	2 886,1	935,0	2 182,3	13 737,4
- Inne aktywa	145,2	0,0	0,0	1 095,6
PASYWA				
- Depozyty międzybankowe otrzymane	5 165,7	195,4	5,0	83,9
- Depozyty terminowe	12 270,9	2 478,1	1 206,1	2 322,7
- Depozyty na żądanie	1 808,3	1 952,6	3 707,9	819,1
- Detaliczne rachunki oszczędnościowe	1 662,0	4 243,8	9 425,1	5 467,8
- Inne pasywa	316,3	0,0	0,0	0,0
POZABILANS				
AKTYWA				
- FX SWAPS / CC-IRS	14 734,4	4 281,0	7 402,5	1 466,2
- Depozyty międzybankowe / kl. strategicznych	840,2	20,0	0,0	0,0
- Spłata zobowiązań pozabilansowych	1 160,6	170,8	455,6	1 623,6
PASYWA				
- FX SWAPS / CC-IRS	14 713,7	4 028,5	6 826,6	1 558,1
- Depozyty międzybankowe / kl. strategicznych	860,2	0,0	0,0	0,0
- Finansowanie zobowiązań pozabilansowych	3 342,9	0,0	0,0	0,0
LUKA NETTO	3 999,3	-6 318,3	-5 890,7	8 226,0
SKUMULOWANA LUKA	3 999,3	-2 319,0	-8 209,7	16,3

koniec roku 2007

	<i>do 1 m-ca</i>	<i>1- 3 m-cy</i>	<i>3 - 12 m-cy</i>	<i>pow. 1 roku</i>
BILANS				
AKTYWA				
- Papiery wartościowe	12 883,8	0,0	94,7	319,3
- Depozyty międzybankowe udzielone	11 024,0	760,1	2 410,7	0,0
- Kredyty terminowe / na żądanie	2 639,4	1 048,4	2 189,5	10 700,0
- Inne aktywa	114,6	0,0	0,0	1 371,8
PASYWA				
- Depozyty międzybankowe otrzymane	1 390,6	123,1	45,0	0,0
- Depozyty terminowe	12 407,4	1 313,9	928,1	1 961,9
- Depozyty na żądanie	2 213,7	1 710,9	3 832,9	843,2
- Detaliczne rachunki oszczędnościowe	3 193,9	2 221,4	8 642,4	5 013,7
- Inne pasywa	76,9	0,0	0,0	0,0
POZABILANS				
AKTYWA				
- FX SWAPS / CC-IRS	14 355,0	3 282,1	5 866,2	380,5
- Depozyty międzybankowe / kl. strategicznych	2 358,7	0,0	0,0	0,0
- Spłata zobowiązań pozabilansowych	937,3	115,8	252,7	1 571,2
PASYWA				
- FX SWAPS / CC-IRS	14 059,4	3 249,4	5 501,2	466,3
- Depozyty międzybankowe / kl. strategicznych	2 358,6	0,0	0,0	0,0
- Finansowanie zobowiązań pozabilansowych	2 876,9	0,0	0,0	0,0
LUKA NETTO	5 735,5	-3 412,3	-8 135,8	6 057,6
SKUMULOWANA LUKA	5 735,5	2 323,2	-5 812,6	245,0

I półrocze 2007

	do 1 m-ca	1- 3 m-cy	3 - 12 m-cy	pow. 1 roku
BILANS				
AKTYWA				
- Papiery wartościowe	10 159,4	0,0	103,6	2,0
- Depozyty międzybankowe udzielone	8 266,1	8 387,9	447,8	0,0
- Kredyty terminowe	1 334,6	774,8	2 092,8	5 960,5
- Kredyty na żądanie	1 054,3	122,9	0,0	3 483,6
- Inne aktywa	944,3	0,0	0,0	1 374,9
PASYWA				
- Depozyty międzybankowe otrzymane	3 433,2	0,0	174,3	0,0
- Depozyty terminowe	11 972,7	1 193,6	1 127,8	2 000,7
- Depozyty na żądanie	1 637,4	1 707,0	3 312,9	736,5
- Detaliczne rachunki oszczędnościowe	1 247,2	3 352,6	7 340,9	4 258,6
- Inne pasywa	167,5	0,0	0,0	0,0
POZABILANS				
AKTYWA				
- FX SWAPS / CC-IRS	12 328,8	4 247,1	7 264,0	629,7
- Depozyty międzybankowe / kl. strategicznych	147,7	300,0	521,8	0,0
- Spłata zobowiązań pozabilansowych	801,3	123,9	250,9	1 277,0
PASYWA				
- FX SWAPS / CC-IRS	12 219,0	4 238,5	7 235,4	695,4
- Depozyty międzybankowe / kl. strategicznych	1 869,5	0,0	0,0	0,0
- Finansowanie zobowiązań pozabilansowych	2 453,0	0,0	00,0	00,0
LUKA NETTO	937,0	3 464,9	-8 510,4	5 036,5
SKUMULOWANA LUKA	937,0	4 401,9	-4 108,5	928,0

W przypadku Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. Bank stosuje podejście zgodne z wymaganiami regulatora Holenderskiego Banku Centralnego, co do pomiaru ryzyka płynności z uwzględnieniem charakterystyk płynności określonych pozycji bilansu w trudnej sytuacji płynnościowej. W celu pomiaru ryzyka płynności Grupy ustalane są obligatoryjne limity dla luki płynności tygodniowej i miesięcznej. Poniżej prezentujemy zestawienie luki płynności tygodniowej i miesięcznej na poziomie skonsolidowanym.

Ryzyko płynności w I półroczu 2008 roku

Obszar	Stan na 30.06.2008	Średnia	Min	Max
Tygodniowa luka płynności	18 185 882	17 758 777	15 976 365	19 260 432
Miesięczna luka płynności	12 777 334	13 326 038	11 256 453	16 583 155

w tys. PLN

Ryzyko płynności w 2007 roku

Obszar	Stan na 31.12.2007	Średnia	Min	Max
Tygodniowa luka płynności	19 734 014	11 642 737	7 404 877	19 734 014
Miesięczna luka płynności	19 282 546	11 678 353	8 439 852	18 544 512

w tys. PLN

Ryzyko płynności w I półroczu 2007 roku

Obszar	Stan na 30.06.2007	Średnia	Min	Max
Tygodniowa luka płynności	7 404 877	11 117 935	7 404 877	14 610 364
Miesięczna luka płynności	8 439 852	10 722 555	8 439 852	13 545 587

w tys. PLN

IV. Zarządzanie Kapitałem Regulacyjnym i Ekonomicznym

Działając zgodnie z polityką zarządzania kapitałem Bank prowadzi swoją działalność utrzymując odpowiedni poziom kapitału (bazę kapitałową) zarówno w ujęciu regulacyjnym jak i ekonomicznym. Baza kapitałowa i wymogi kapitałowe dotyczące kapitału regulacyjnego oszacowane są zgodnie z wytycznymi określonymi przez aktualne regulacje prawne (Uchwała 1/2007 KNB z 13 marca 2007 r.). Zarządzanie kapitałem ekonomicznym w dużym stopniu oparte jest na regulacjach wewnętrznych.

Na potrzeby zarządzania kapitałem Bank dokonuje rozróżnienia na pozycje księgi bankowej oraz pozycje księgi handlowej. Podział ten ma kluczowe znaczenie dla kalkulacji kapitału regulacyjnego jednocześnie pozostając bez wpływu na kapitał ekonomiczny.

Zakres procesu zarządzania kapitałem obejmuje Bank oraz wszystkie spółki Grupy ING Banku Śląskiego, jednak wymogi kapitałowe spółek zależnych nie są istotne dla łącznego poziomu wymogu kapitałowego dla ING Banku Śląskiego S.A.

Podział aktywów Banku na pozycje Księgi Bankowej i Handlowej

Rozróżnienie na księgę bankową i handlową jest istotnie nie tylko z przyczyn regulacyjnych, znajduje również odzwierciedlenie w rachunkowości zarządczej prowadzonej przez Bank oraz w obszarze zarządzania ryzykiem. Powyższe elementy są immanentną cechą procesu zarządzania kapitałem regulacyjnym jednocześnie pozostając bez wpływu na kalkulację kapitału ekonomicznego. Omawiany podział może być scharakteryzowany w następujący sposób:

- Księga bankowa obejmuje pozycje wynikające z komercyjnej działalności kredytowej i depozytowej oraz pozycje rynków finansowych, które są rezultatem zarządzania i finansowania tymi pozycjami.
- Księga handlowa zawiera pozycje o charakterze krótkoterminowym (spekulacja, arbitraż) i handlowym.

Nowa Umowa Kapitałowa (NUK)

Bank zaimplementował postanowienia Nowej Umowy Kapitałowej - NUK (Dyrektywa 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 14 czerwca 2006 oraz Dyrektywa 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 14 czerwca 2006). Wymogi związane z NUK znajdują odbicie w trzech filarach:

- Filar 1 odzwierciedla wymogi regulacyjne.

W zakresie ryzyka kredytowego na potrzeby sprawozdawcze roku 2008 i 2009 Bank będzie stosował metodę standardową, obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w wymienionych wyżej Dyrektywach oraz Uchwale 1/2007 KNB. Obszar ten jest zarządzany i monitorowany przez Departamenty wchodzące w skład Pionu Ryzyka.

Trwają prace nad osiągnięciem zgodności z wymogami metody A-IRB (Advanced Internal Rating Based Approach). Rozpoczęcie stosowania metody A-IRB planowane jest od sierpnia 2009 roku. Zgodność z wymogami Basel II została osiągnięta poprzez implementację:

- Modeli globalnych opracowanych na poziomie Grupy i zaakceptowanych przez Holenderski Bank Centralny (DNB).
- Modeli lokalnych opracowanych na poziomie ING Banku Śląskiego i zaakceptowanych przez Narodowy Bank Polski.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach). Za zarządzanie i monitorowanie tego ryzyka odpowiedzialny jest Departament Ryzyka Operacyjnego i Compliance.

Postanowienia NUK nie narzucają znaczących zmian w zakresie pomiaru, zarządzania i modelowania ryzyka rynkowego. Wszystkie wymogi nowych regulacji zostały zaimplementowane i są realizowane przez Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym.

- Filar 2 stawia nowe wymagania w zakresie kalkulacji kapitału ekonomicznego oraz nadzoru i zarządzania, zwłaszcza w obszarze ryzyk. Struktura organizacyjna Banku oraz model zarządzania instytucją jest zgodny z wytycznymi NUK. Zgodność ta jest rozumiana jako prawidłowy podział obowiązków oraz mechanizm sprawozdawczości wewnętrznej, który zapewnia, iż Zarząd oraz Rada Nadzorcza Banku są dokładnie informowane o rodzaju i poziomie poszczególnych ryzyk na jakie Bank jest narażony. Filar obejmuje swoim zakresem zarówno ryzyka Filaru 1 jak i ryzyka nie objęte nim, wśród nich wyróżnić można ryzyko biznesowe, transferowe, rezydualne, modeli czy warunków skrajnych.
- Filar 3 narzuca nowe wymogi sprawozdawcze oraz wprowadza obowiązek publikacji opracowania polityki informacyjnej dotyczącej zakresu, częstotliwości i formy ogłaszania i prezentowania informacji sprawozdawczej. Bank osiągnął zgodność z wymogami Basel II poprzez zbudowanie aplikacji Financial Data Mart (FDM) oraz wdrożenie sprawozdawczości Finrep i Corep na potrzeby KNF (Komisji Nadzoru Finansowego).

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe kalkulacje wielkości bazowych kapitału regulacyjnego oraz współczynnika wypłacalności według stanu na 30.06.2008 r.. W chwili obecnej Grupa posiada odpowiedni poziom kapitału, o czym świadczy wysokość współczynnika wypłacalności powyżej 8% (wymóg regulacyjny).

Regulacyjna baza kapitałowa i współczynnik wypłacalności w ujęciu skonsolidowanym

		30.06.2008
Składniki funduszy		
Kapitał akcyjny		130 100
Premia emisyjna		993 750
Pozostałe składniki kapitału zapasowego		36 466
Kapitał rezerwowy łącznie z niepodzielonym zyskiem z lat ubiegłych		1 888 108
Kapitały mniejszości		1 718
Fundusz ogólnego ryzyka		730 152
Fundusze własne z aktualizacji wyceny		-239 644
Korekta funduszy o wartości niematerialne		-311 016
Korekta funduszy o zaangażowania kapitałowe w instytucje finansowe		-40 000
Kapitał krótkoterminowy		58 432
Razem fundusze własne		3 248 066
Wymogi kapitałowe		
Wymogi kapitałowe dla ryzyka kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie		1 983 364
Wymogi kapitałowe dla ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka cen instrumentów dłużnych, walutowego i cen towarów		22 847
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego		274 247
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych		35 585
Całkowity wymóg kapitałowy		2 316 043
Współczynnik wypłacalności		11,22%

Poniżej przedstawiona jest szczegółowa kalkulacja współczynnika wypłacalności według stanu na koniec roku oraz na koniec I półrocza 2007.

Do końca 2007 roku Bank kalkulował bazę kapitałową oraz wymogi kapitałowe zgodnie z postanowieniami Basel I i w związku z tym współczynnik wypłacalności ustalony według stanu na 31.12.2007 r. oraz na 30.06.2007 r. jest nieporównywalny ze współczynnikiem ustalonym według stanu na 30.06.2008 r. zaprezentowanym w poprzedniej tabeli.

	31.12.2007	30.06.2007
Składniki funduszy		
Kapitał akcyjny	130 100	130 100
Premia emisyjna	993 750	993 750
Pozostały kapitał zapasowy	36 325	35 867
Kapitał rezerwowy	1 505 970	1 505 970
Fundusz ogólnego ryzyka	530 179	530 179
Niepodzielony wynik lat ubiegłych	103 328	102 273
Fundusz z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-149 591	-65 115
Fundusz z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	57 998	53 681
Korekta funduszy o wartości niematerialne	-318 825	-319 333
Kapitały mniejszości	1 719	28 896
Kapitał krótkoterminowy	91 761	9 013
Razem fundusze własne	2 982 714	3 005 281
Wymogi kapitałowe		
Ryzyko kredytowe	1 727 660	1 666 549
Ryzyko rynkowe	64 078	100 642
Ryzyko rozliczenia dostawy oraz kontrahenta	27 683	25 152
Całkowity wymóg kapitałowy	1 819 421	1 792 343
Współczynnik wypłacalności	13,12%	13,41%

Regulacyjne i ekonomiczne wymogi kapitałowe

Wartość wymogów kapitałowych różni się w zależności od podejścia regulacyjnego lub ekonomicznego. Wyróżnia się dwie zasadnicze przyczyny różnic:

- Metody stosowane do oceny i pomiaru regulacyjnych wymogów kapitałowych określone są przez NBP/KNB, podczas gdy metodologia pomiaru wymogów kapitału ekonomicznego opiera się na wewnętrznych modelach Banku.
- Regulacje prawne ściśle określają rodzaje ryzyk dla jakich powinien być kalkulowany regulacyjny wymóg kapitałowy, sytuacja ta nie dotyczy oszacowań kapitału ekonomicznego kalkulowanego w sposób zdefiniowany przez Bank. Kapitał ekonomiczny obejmuje zatem szerszy zakres ryzyk, uwzględniając te, które cechują się istotnością (materialnością), ale nie są uwzględnione w kapitale regulacyjnym.

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku jest przedstawione w złotych polskich a wszystkie wartości, o ile nie jest to wskazane inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 29 sierpnia 2008 roku.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (w tys. PLN)	<i>Numer noty</i>	I półrocze 2008 okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	I półrocze 2007 okres od 01.01.2007 do 30.06.2007
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	2.1	1 551 006	1 181 413
<i>Koszty odsetek</i>	2.1	1 013 855	664 333
Wynik z tytułu odsetek	2.1	537 151	517 080
<i>Przychody z tytułu prowizji</i>	2.2	448 173	437 506
<i>Koszty prowizji</i>	2.2	59 032	36 489
Wynik z tytułu prowizji	2.2	389 141	401 017
Wynik na inwestycyjnych aktywach finansowych		128 358	114 560
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja	2.3	182 590	15 308
Pozostałe przychody i koszty operacyjne		-12 369	7 917
Wynik na działalności podstawowej		1 224 871	1 055 882
Koszty działania banku	2.4	725 276	662 822
Pozostałe koszty		5 377	1 418
Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	2.5	-58 555	-33 482
Zysk (strata) brutto		552 773	425 124
Podatek dochodowy		95 340	65 502
Zysk (strata) netto		457 433	359 622
Zysk (strata) netto		457 433	359 622
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		13 010 000	13 010 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		35,16	27,64
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych		13 010 000	13 010 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		35,16	27,64

BILANS (w tys. PLN)	<i>Numer noty</i>	I półrocze 2008 stan na 30.06.2008	koniec roku 2007 stan na 31.12.2007	I półrocze 2007 stan na 30.06.2007
A K T Y W A				
- Kasa, środki w Banku Centralnym		1 622 834	1 841 720	2 608 856
- Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	2.6	9 097 930	15 238 778	18 044 598
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.7	11 158 062	7 869 034	6 998 735
- Inwestycje	2.8	17 051 441	9 418 393	9 623 837
- dostępne do sprzedaży		10 866 403	8 577 617	9 623 837
- utrzymywane do terminu wymagalności		6 185 038	840 776	0
- Pochodne instrumenty zabezpieczające		75 992	4 572	935
- Kredyty i inne należności udzielone klientom	2.9	20 053 851	16 049 702	14 636 720
- Inwestycje w jednostki podporządkowane		210 569	210 569	140 410
- Nieruchomości inwestycyjne		135 845	144 713	0
- Rzeczowe aktywa trwałe	2.10	518 148	521 243	387 117
- Wartości niematerialne		309 648	317 801	318 301
- Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		266	241	254
- Aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego		0	25 256	0
- Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		84 605	45 001	93 477
- Inne aktywa		129 454	139 403	154 642
A k t y w a r a z e m		60 448 645	51 826 426	53 007 882
P A S Y W A				
ZOBOWIĄZANIA				
- Zobowiązania wobec Banku Centralnego		0	0	0
- Zobowiązania wobec innych banków	2.11	6 083 870	1 812 283	3 841 456
- Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.12	1 637 628	1 214 981	4 344 388
- Pochodne instrumenty zabezpieczające		24 515	0	0
- Zobowiązania wobec klientów	2.13	47 646 143	44 502 189	40 244 236
- Rezerwy	2.14	67 782	70 904	81 715
- Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		53 001	0	49 621
- Inne zobowiązania		1 070 773	556 615	941 509
Z o b o w i ą z a n i a o g ół e m		56 583 712	48 156 972	49 502 925
KAPITAŁY				
- Kapitał akcyjny		130 100	130 100	130 100
- Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		993 750	993 750	993 750
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		-239 056	-149 591	-65 115
- Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych		36 615	37 154	40 225
- Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		-20 157	0	0
- Zyski zatrzymane		2 963 681	2 658 041	2 405 997
K a p i t a ł y w ł a s n e o g ół e m		3 864 933	3 669 454	3 504 957
P a s y w a r a z e m		60 448 645	51 826 426	53 007 882
Współczynnik wypłacalności				
		10,33%	12,03%	12,55%
Wartość księgowa				
		3 864 933	3 669 454	3 504 957
Liczba akcji				
		13 010 000	13 010 000	13 010 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)				
		297,07	282,05	269,40

*Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku*

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM (w tys. PLN)

I półrocze 2008
okres od 01.01.2008 do 30.06.2008

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130 100	993 750	-149 591	37 154	0	2 658 041	3 669 454
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-	-	-132 730	-	-	-	-132 730
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	43 265	-	-	-	43 265
- zbycie środków trwałych	-	-	-	-539	-	424	-115
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-	-	-	-	0
- efektywna część powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-	-	-	-	-20 157	-	-20 157
- wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-152 217	-152 217
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	457 433	457 433
Kapitał własny na koniec okresu	130 100	993 750	-239 056	36 615	-20 157	2 963 681	3 864 933

koniec roku 2007
okres od 01.01.2007 do 31.12.2007

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130 100	993 750	42 830	40 458	0	2 408 836	3 615 974
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-	-	-174 090	-	-	-	-174 090
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	-18 331	-	-	-	-18 331
- zbycie środków trwałych	-	-	-	-258	-	2 031	1 773
- aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-	-3 046	-	-	-3 046
- wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-362 979	-362 979
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	610 153	610 153
Kapitał własny na koniec okresu	130 100	993 750	-149 591	37 154	0	2 658 041	3 669 454

I półrocze 2007
okres od 01.01.2007 do 30.06.2007

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130 100	993 750	42 830	40 458	0	2 408 836	3 615 974
- zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-	-	-90 084	-	-	-	-90 084
- przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	-	-	-17 861	-	-	-	-17 861
- zbycie środków trwałych	-	-	-	-233	-	518	285
- wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-362 979	-362 979
- wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	359 622	359 622
Kapitał własny na koniec okresu	130 100	993 750	-65 115	40 225	0	2 405 997	3 504 957

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH (w tys. PLN)	I półrocze 2008 okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	I półrocze 2007 okres od 01.01.2007 do 30.06.2007
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA		
Zysk (strata) netto	457 433	359 622
Korekty	-2 530 679	-3 275 898
- Niezrealizowane zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	0	-159
- Amortyzacja	65 923	68 649
- Odsetki naliczone (z rachunku zysków i strat)	537 151	517 080
- Odsetki otrzymane / zapłacone	-494 613	-605 078
- Dywidendy otrzymane	-105 243	-93 086
- Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej	-60	291
- Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	95 340	65 502
- Podatek dochodowy zapłacony	-56 687	-144 964
- Zmiana stanu rezerw	-3 122	-7 118
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	4 165 688	-9 273 063
- Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-3 296 639	63 067
- Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-2 414 722	3 031 799
- Zmiana stanu aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	-5 404 954	0
- Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	-67 062	-935
- Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-4 012 523	-1 655 458
- Zmiana stanu pozostałych aktywów	28 731	-57 567
- Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	4 283 835	1 746 040
- Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	422 647	1 223 868
- Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	3 211 473	1 650 668
- Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	514 158	194 566
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-2 073 246	-2 916 276
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA		
- Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-47 386	-24 044
- Nabycie nieruchomości inwestycyjnej	0	0
- Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	176	128
- Nabycie wartości niematerialnych	-17 610	-26 720
- Nabycie udziałów w jednostkach podporządkowanych	0	-13 500
- Zbycie aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	151	1 644
- Otrzymane dywidendy	105 243	93 086
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną	40 574	30 594
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA		
- Spłata kredytów długoterminowych	0	-19 140
- Spłata odsetek od kredytów długoterminowych	0	-1 921
- Dywidendy wypłacone	-152 217	-362 979
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-152 217	-384 040
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-57 677	46 211
Zwiększenie/zmniejszenie środków pieniężnych netto	-2 184 889	-3 269 722
Środki pieniężne na początek okresu	4 816 455	8 154 193
Środki pieniężne na koniec okresu	2 631 566	4 884 471

1. Istotne zasady rachunkowości

Oświadczenie o zgodności

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, który został zatwierdzony przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami.

Podstawa sporządzenia

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie tych samych zasad rachunkowości, które zostały zastosowane do śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, za wyjątkiem opisanych poniżej zasad ujmowania inwestycji kapitałowych.

Zasady rachunkowości nie uległy zmianie w stosunku do zasad rachunkowości przedstawionych w sprawozdaniu finansowym Banku za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2007 roku.

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Jednostki zależne

Jednostki zależne to jednostki, w stosunku do których Bank w sposób pośredni lub bezpośredni sprawuje kontrolę. Kontrola to zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. Sprawowaniu kontroli zwykle towarzyszy posiadanie większości liczby głosów w organie stanowiącym danej jednostki.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to jednostki, na które Bank wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jednostkami zależnymi, ani wspólnym przedsięwzięciem. Z reguły Bank posiada w poszczególnych jednostkach stowarzyszonych od 20% do 50% głosów.

Ujmowanie i wycena

W sprawozdaniu Banku, inwestycje w jednostki zależne oraz stowarzyszone ujmowane są w cenie nabycia. Wartość bilansowa inwestycji jest poddawana testom na utratę wartości zgodnie z MSR 39. Rozpoznana utrata wartości ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe”. Dywidendy stanowiące przychód z inwestycji ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa Banku do otrzymania płatności.

2. Dane uzupełniające do rachunku zysków i strat oraz bilansu

2.1 Wynik z tytułu odsetek	I półrocze 2008	I półrocze 2007
Przychody odsetkowe i przychody o podobnym charakterze		
- Lokaty, kredyty i pożyczki dla banków	459 793	417 399
- Kredyty i pożyczki dla klientów	573 404	411 065
- Dłużne papiery wartościowe	509 295	352 470
- Inne	8 514	479
	1 551 006	1 181 413
Koszty odsetek i podobne koszty		
- Depozyty bankowe	92 247	47 364
- Depozyty klientów	901 974	561 793
- Kredyty i pożyczki otrzymane	9	233
- Instrumenty repo	19 625	54 943
	1 013 855	664 333
Wynik z tytułu odsetek	537 151	517 080

2.2 Wynik z tytułu prowizji	I półrocze 2008	I półrocze 2007
Przychody z tytułu prowizji		
- Prowizje związane z działalnością maklerską	18	81
- Prowizje związane z prowadzeniem rachunków klientów	139 888	131 872
- Prowizje związane z udzielaniem kredytów	63 832	52 575
- Prowizje związane z kartami płatniczymi i kredytowymi	85 757	66 502
- Prowizje związane z dystrybucją jednostek uczestnictwa	59 955	102 336
- Prowizje za usługi powiernictwa i za przechowywanie papierów wartościowych	14 891	15 498
- Prowizje za zagraniczne operacje handlowe	8 048	11 237
- Prowizje związane z subskrypcją produktów strukturyzowanych	14 458	0
- Marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	45 621	52 029
- Pozostałe prowizje	15 705	5 376
	448 173	437 506
Koszty opłat i prowizji		
- Prowizje maklerskie	2 115	1 052
- Pozostałe prowizje	56 917	35 437
	59 032	36 489
Wynik z tytułu prowizji	389 141	401 017

2.3 Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Wynik na wycenie do wartości godziwej instrumentów przeznaczonych do obrotu	158 621	-8 052
- Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych wg wartości godziwej przy początkowym ujęciu	3 718	3 014
- Wynik z rewaluacji pozycji bilansowych	20 251	20 346
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacja	182 590	15 308

2.4 Koszty działania banku	I półrocze 2008	I półrocze 2007
- Koszty pracownicze	346 968	312 474
- Koszty ogólnoadministracyjne, w tym:	312 385	281 699
koszty marketingu	37 973	31 615
pozostałe	274 412	250 084
- Amortyzacja	65 923	68 649
Razem	725 276	662 822

2.5 Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	I półrocze 2008	I półrocze 2007
Odpisy na utratę wartości	307 365	167 308
Rozwiązanie odpisów	-365 920	-200 790
Netto odpisy na utratę wartości i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-58 555	-33 482

2.6 Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- rachunki bieżące	341 379	359 874	285 091
- lokaty międzybankowe	7 594 688	14 347 480	17 322 487
- pozostałe należności	1 042 600	421 645	338 427
<i>kredyty i pożyczki</i>	625 348	412 113	330 717
<i>transakcje z przyrzeczeniem odkupu</i>	405 740	0	0
<i>inne należności</i>	11 512	9 532	7 710
- odsetki naliczone	119 558	110 470	99 447
Razem (brutto)	9 098 225	15 239 469	18 045 452
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-295	-691	-854
Razem (netto)	9 097 930	15 238 778	18 044 598

2.7 Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	6 999 952	6 024 256	5 176 037
<i>Instrumenty dłużne</i>	4 814 031	4 373 230	4 323 453
<i>Pochodne instrumenty finansowe</i>	2 185 921	1 651 026	852 584
- Aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	4 158 110	1 844 778	1 822 698
<i>Lokaty</i>	2 470 683	0	0
<i>Instrumenty dłużne</i>	1 432 459	1 513 211	1 035 805
<i>Transakcje z przyrzeczeniem odkupu</i>	254 968	331 567	786 893
Razem	11 158 062	7 869 034	6 998 735

2.8 Inwestycje	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	10 866 403	8 577 617	9 623 837
<i>Instrumenty dłużne, w tym:</i>	10 862 124	8 554 444	9 602 663
<i>- pozycje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej</i>	3 112 530	435 531	48 541
<i>Instrumenty kapitałowe</i>	4 279	23 173	21 174
- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	6 185 038	840 776	0
<i>Instrumenty dłużne</i>	6 185 038	840 776	0
Razem	17 051 441	9 418 393	9 623 837

2.9 Kredyty i inne należności udzielone klientom	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
<u>Kredyty i inne należności udzielone innym niż banki podmiotom sektora finansowego</u>			
- kredyty i pożyczki	2 596 843	2 225 209	2 053 487
w rachunku bieżącym	519 872	378 918	436 293
terminowe	2 076 971	1 846 291	1 617 194
- transakcje z przyrzeczeniem odkupu	801 941	0	0
- pozostałe należności	68 120	30 687	33 790
- odsetki naliczone	6 483	7 413	4 048
Razem (brutto)	3 473 387	2 263 309	2 091 325
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-3 604	-5 840	-4 702
Razem (netto)	3 469 783	2 257 469	2 086 623
<u>Kredyty i inne należności udzielone podmiotom sektora niefinansowego</u>			
- kredyty i pożyczki udzielone podmiotom gospodarczym	10 347 351	8 727 278	8 333 721
w rachunku bieżącym	4 005 199	3 103 368	3 044 135
terminowe	6 342 152	5 623 910	5 289 586
- kredyty i pożyczki udzielone gospodarstwom domowym	5 850 678	4 861 978	4 093 004
w rachunku bieżącym	1 097 907	965 928	997 614
terminowe	4 752 771	3 896 050	3 095 390
- pozostałe należności	67 916	41 060	120 930
- odsetki naliczone	26 438	18 090	18 531
Razem (brutto)	16 292 383	13 648 406	12 566 186
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-356 477	-523 896	-589 233
Razem (netto)	15 935 906	13 124 510	11 976 953
<u>Kredyty i inne należności udzielone podmiotom sektora instytucji rządowych i samorządowych</u>			
- kredyty i pożyczki	672 647	695 188	603 741
w rachunku bieżącym	16 313	9 871	10 642
terminowe	656 334	685 317	593 099
- pozostałe należności	30	0	0
- odsetki naliczone	2 348	2 031	2 016
Razem (brutto)	675 025	697 219	605 757
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-26 863	-29 496	-32 613
Razem (netto)	648 162	667 723	573 144
Kredyty i inne należności udzielone klientom - RAZEM			
- kredyty i pożyczki	19 467 519	16 509 653	15 083 953
- transakcje z przyrzeczeniem odkupu	801 941	0	0
- pozostałe należności	136 066	71 747	154 720
- odsetki naliczone	35 269	27 534	24 595
Kredyty i inne należności udzielone klientom - brutto	20 440 795	16 608 934	15 263 268
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-386 944	-559 232	-626 548
Kredyty i inne należności udzielone klientom - netto	20 053 851	16 049 702	14 636 720
2.10 Rzeczowe aktywa trwałe			
- Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	381 427	396 039	253 211
- Sprzęt informatyczny	39 338	41 048	49 171
- Środki transportu	34	101	35
- Pozostałe wyposażenie	75 858	69 879	70 003
- Środki trwałe w budowie	21 491	14 176	14 697
Razem	518 148	521 243	387 117

2.11 Zobowiązania wobec innych banków	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Rachunki bieżące	326 703	87 017	180 551
- Depozyty międzybankowe	5 743 552	1 710 059	3 169 390
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0	0	481 543
- Pozostałe zobowiązania	3 053	3 899	4 998
- Odsetki naliczone	10 562	11 308	4 974
Razem	6 083 870	1 812 283	3 841 456

2.12 Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1 507 874	1 057 294	814 041
<i>Pochodne instrumenty finansowe</i>	1 507 874	1 057 294	814 041
- Zobowiązania finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	21 382	102 716	3 123 892
<i>Transakcje z przyrzeczeniem odkupu</i>	21 382	102 716	3 123 892
- Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	108 372	54 971	406 455
Razem	1 637 628	1 214 981	4 344 388

2.13 Zobowiązania wobec klientów	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
<u>Zobowiązania wobec innych niż banki podmiotów sektora finansowego</u>			
- Depozyty	3 743 747	2 423 249	2 960 242
<i>rachunki bieżące</i>	2 268 051	1 426 848	2 251 141
<i>rachunki terminowe</i>	1 475 696	996 401	709 101
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	191 653	725 974	1 972 999
- Pozostałe zobowiązania	107 169	44 486	46 350
- Odsetki naliczone	1 995	1 709	1 994
Razem	4 044 564	3 195 418	4 981 585

<u>Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego</u>			
- Depozyty podmiotów gospodarczych	12 046 777	12 801 992	10 706 628
<i>rachunki bieżące</i>	7 124 295	8 025 714	6 221 006
<i>rachunki terminowe</i>	4 922 482	4 776 278	4 485 622
- Depozyty gospodarstw domowych	28 116 133	25 356 471	22 024 527
<i>rachunki bieżące</i>	3 470 979	2 603 797	2 999 064
<i>rachunki oszczędnościowe</i>	19 945 013	19 069 974	15 427 642
<i>rachunki terminowe</i>	4 700 141	3 682 700	3 597 821
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	13 993	128 000	18 727
- Pozostałe zobowiązania	465 991	390 677	320 522
- Odsetki naliczone	68 668	50 559	61 338
Razem	40 711 562	38 727 699	33 131 742

<u>Zobowiązania wobec podmiotów sektora instytucji rządowych i samorządowych</u>			
- Depozyty	2 880 694	2 571 234	2 128 210
<i>rachunki bieżące</i>	1 695 323	2 028 882	909 977
<i>rachunki terminowe</i>	1 185 371	542 352	1 218 233
- Pozostałe zobowiązania	4 646	6 683	703
- Odsetki naliczone	4 677	1 155	1 996
Razem	2 890 017	2 579 072	2 130 909

Zobowiązania wobec klientów - RAZEM			
- Depozyty	46 787 351	43 152 946	37 819 607
- Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	205 646	853 974	1 991 726
- Pozostałe zobowiązania	577 806	441 846	367 575
- Odsetki naliczone	75 340	53 423	65 328
Razem	47 646 143	44 502 189	40 244 236

2.14 Rezerwy	I półrocze 2008	koniec roku 2007	I półrocze 2007
- rezerwa na sprawy sporne	29 975	29 294	33 152
- rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	20 129	23 933	26 827
- rezerwa na odpisy emerytalne	11 523	11 522	10 602
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	6 155	6 155	11 134
Razem	67 782	70 904	81 715

3. Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność ING Banku Śląskiego nie podlega sezonowości i cykliczności w rozumieniu § 21 MSR 34.

4. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Nie wystąpiły.

5. Wyplacone dywidendy

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w dniu 24 kwietnia 2008 r. zatwierdziło wypłatę dywidendy za rok 2007 w wysokości 11,70 zł brutto za 1 akcję, co stanowi 152 217 tys. zł. Wypłata dywidendy miała miejsce w dniu 2 czerwca 2008 r.

6. Przejęcia

W I półroczu 2008 r. ING Bank Śląski S.A. nie dokonał przejęcia, podobnie jak w 2007 r.

7. Pozycje pozabilansowe

mln zł	30.06.2008	31.12.2007	30.06.2007
Zobowiązania warunkowe udzielone	12 781,6	12 976,0	13 227,2
Zobowiązania warunkowe otrzymane	14 061,1	14 093,0	12 202,7
Pozabilansowe instrumenty finansowe	241 695,3	207 320,2	178 185,1
Pozycje pozabilansowe ogółem	268 538,0	234 389,2	203 615,0

Zmniejszenie stanu zobowiązań warunkowych udzielonych na 30.06.2008 r. w stosunku do 31.12.2007 r. o 194,4 mln zł jest w głównej mierze wynikiem zwiększenia pozycji „depozyty do wydania w transakcjach międzybankowych”. Z kolei zmniejszenie zobowiązań warunkowych otrzymanych o 31,9 mln zł w zasadniczej części jest efektem zmniejszenia pozycji „depozyty do otrzymania”.

W dniu 17 czerwca 2008 r. został podpisany z firmą ING Commercial Finance Polska S.A. aneks do umowy kredytowej z dnia 8 września 2007 r. podwyższający kwotę dotychczasowego limitu kredytowego o 200 mln zł. Całkowita wysokość limitu kredytowego wzrosła do 700 mln zł.

8. Nabycie lub zbycie pozycji aktywów rzeczowych trwałych (sprzedaż nieruchomości)

W okresie 6 miesięcy 2008 r. miała miejsce sprzedaż nieruchomości Banku. Sprzedaży nieruchomości dokonano na warunkach rynkowych. W wyniku sprzedaży Bank uzyskał wynik brutto prezentowany w zyskach zatrzymanych w wysokości 737,0 tys zł.

9. Rozliczenia z tytułu spraw sądowych

ING Bank Śląski prowadzi szczegółową ewidencję spraw sądowych oraz innych należności o charakterze roszczeń prawnych. W sprawach, dla których w ocenie prawnej i/lub kierownictwa Banku istnieje duże ryzyko przegrania sprawy lub nie ma możliwości odzyskania utraconych aktywów Bank tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Zmiana stanu rezerw na roszczenia sporne (mln zł)

	II kwartał 2008	I kwartał 2008	IV kwartał 2007	III kwartał 2007	II kwartał 2007
Stan na początek okresu	29,3	29,3	29,5	33,2	35,2
Utworzenie rezerw w koszty	3,0	1,3	2,2	0,1	0,9
Rozwiązanie rezerw w przychody	-1,3	-0,3	-1,2	0,0	0,0
Wykorzystanie rezerwy w związku z przegranym sporem lub zawarciem ugody	-1,0	-1,0	-1,3	-3,8	-2,9
Stan na koniec okresu	30,0	29,3	29,3	29,5	33,2

Zarówno w I półroczu 2008 r., jak i w I półroczu 2007 r. w ING Banku Śląskim S.A. nie nastąpiło wszczęcie przed sądem lub organem administracji publicznej postępowań, dotyczących zobowiązań lub wierzytelności, których wartość lub łączna wartość stanowiłaby 10% kapitałów własnych Banku.

10. Podmioty powiązane

Podmioty zależne i stowarzyszone z ING Bankiem Śląskim:

- ING Securities S.A.,
- ING BSK Development Sp. z o.o.,
- Solver Sp. z o.o.,
- ING Powszechnie Towarzystwo Emerytalne S.A.,
- Centrum Banku Śląskiego (CBS) Sp. z o.o. w likwidacji,
- ING Bank Hipoteczny S.A.

w ramach wykonywanej działalności posiadają rachunki bieżące w ING Banku Śląskim, na których dokonują standardowych operacji rozliczeniowych oraz deponują swoje środki pieniężne na lokatach terminowych. Ponadto ING Bank Hipoteczny zaciągnął w ING Banku Śląskim kredyt. Podobnie ING Bank Śląski prowadzi rachunki bankowe innym podmiotom z Grupy ING m.in. ING Lease (Polska), ING Car Lease, ING Real Estate. Transakcje z w/w podmiotami odbywają się na zasadach rynkowych.

ING Bank Śląski dokonuje na rynku międzybankowym operacji z ING Bank NV i podmiotami zależnymi od niego. Są to zarówno lokaty i kredyty krótkoterminowe jak i operacje instrumentami pochodnymi: Forex Spot i Forex Forward, opcje walutowe, transakcje SWAP.

Pomiędzy podmiotami powiązanymi z ING Bankiem Śląskim przeprowadzane są również transakcje wynikające z zawartych umów o współpracy, podnajmu pomieszczeń, dzierżawy sprzętu, przetwarzania danych, składki na ubezpieczenie pracowników, leasingu środków trwałych i wartości niematerialnych oraz leasingu i zarządzania flotą samochodową.

W okresie 1.01.2008 – 30.06.2008 zostały zrealizowane następujące transakcje o łącznej wartości powyżej 500 tys. EUR:

- W związku z realizacją umowy o współpracy zawartej pomiędzy ING Bankiem Śląskim S.A. a ING Bank NV, wynagrodzenia za świadczone usługi w zakresie doradztwa finansowego w okresie 6 miesięcy 2008 r. wyniosły 21,3 mln zł (netto). W związku z realizacją umowy dotyczącej świadczenia usług przetwarzania danych i analizy informacji finansowej zawartej pomiędzy ING Bankiem Śląskim S.A. a ING Bank NV, opłata za korzystanie przez ING Bank Śląski z usług przetwarzania danych i analizy informacji finansowej wyniosła 5,6 mln zł (netto).
- ING Services Polska świadczy usługi na rzecz ING Banku Śląskiego w zakresie najmu zasobów komputerowych. Koszt usług wyniósł 10,7 mln zł (brutto).
- ING Bank Śląski dokonał transakcji z ING Lease z tytułu podnajmu pomieszczeń użytkowych o łącznej wartości 7,2 mln zł (brutto).
- ING Bank Śląski współpracuje z ING Car Lease w zakresie leasingu samochodów oraz zarządzania flotą samochodową. Kwota płatności z tego tytułu w okresie 6 miesięcy 2008 r. wyniosła 7,8 mln zł (brutto).

Informacje o transakcjach pomiędzy podmiotami powiązanymi (w tys. zł)

30.06.2007

	Podmiot dominujący	Pozostałe podmioty Grupy ING	Spółki zależne	Spółki stowarzyszone
Należności				
Lokaty	1 735 047	386 759	-	-
Kredyty	-	1 070 055	346 047	-
Papiery wartościowe	-	-	30 260	-
Inne należności	208 520	500	2 706	-
Zobowiązania				
Depozyty	1 528 094	233 138	284 102	17 141
Inne zobowiązania	116 465	6 624	17	-
Operacje pozabilansowe				
Udzielone gwarancje	304 493	202 381	-	-
Udzielone linie kredytowe	-	53 759	217 967	-
Otrzymane gwarancje	3 436 556	-	-	-
Transakcje wymiany walutowej	20 084 213	1 456 868	-	-
Transakcje forward	276 575	1 569 467	-	-
IRS/CIRS	26 762 366	101 889	-	-
FRA	360 987	-	-	-
Opcje	1 019 080	631 567	-	-
Przychody i koszty				
Przychody	81 302	19 427	9 249	108
Koszty	31 200	17 951	16 201	3 014

30.06.2008

	Podmiot dominujący	Pozostałe podmioty Grupy ING	Spółki zależne	Spółki stowarzyszone
Należności				
Lokaty	7 216 420	951 350	-	-
Kredyty	-	1 309 071	150 228	-
Papiery wartościowe	-	-	50 365	-
Inne należności	16 539	15 126	41	-
Zobowiązania				
Depozyty	3 706 885	218 965	223 106	17 822
Inne zobowiązania	1 711	847	3 084	-
Operacje pozabilansowe				
Udzielone gwarancje	-	934	100	-
Udzielone linie kredytowe	-	689 518	250 158	-
Otrzymane gwarancje	3 143 434	-	-	-
Transakcje wymiany walutowej	16 727 226	5 963 555	-	-
Transakcje forward	627 931	833 439	-	-
IRS/CIRS	29 819 681	1 524 981	-	-
FRA	491 624	130 009	-	-
Opcje	1 248 911	1 852 694	-	-
Przychody i koszty				
Przychody	199 167	61 859	4 888	114
Koszty	29 340	25 202	7 353	2 115

11. Zdarzenia po dacie bilansowej

Znaczące umowy kredytowe

W dniu 6 sierpnia 2008 r. została podpisana z firmą Philip Morris Polska S.A. (określony w umowie jako Kredytobiorca), Philip Morris Polska Distribution Sp. z o.o. (określony w umowie jako Zobowiązany) oraz Philip Morris Polska Tobacco Sp. z o.o. (określony w umowie jako Zobowiązany) umowa kredytowa na kwotę 617 mln zł. Kredyt został udostępniony w formie linii gwarancyjnej. Kredytobiorca nie jest powiązany z ING Bankiem Śląskim S.A.

W dniu 6 sierpnia 2008 r. został podpisany aneks do umowy kredytowej z dnia 17 marca 2005 r. z firmą Europejski Fundusz Leasingowy S.A. na finansowanie działalności bieżącej. Całkowita kwota kredytu wynosi 500 mln zł. Kredytobiorca nie jest powiązany z ING Bankiem Śląskim S.A.

12. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 5% głosów na WZA

Według stanu na dzień przekazania raportu za I półrocze 2008 r. akcjonariuszami posiadającymi 5 i więcej procent głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego Spółka Akcyjna były następujące podmioty:

Lp.	Podmiot	Liczba akcji i głosów	% ogólnej liczby akcji i głosów na WZA
1.	ING Bank N.V.	9.757.500	75,00
2.	Commercial Union Otwarty Fundusz Emerytalny BPH CU WBK	700.000	5,38

13. Zestawienie zmian w akcjach posiadanych przez osoby zarządzające

Spośród członków Rady Nadzorczej Banku akcje ING Banku Śląskiego posiadają: Pan Mirosław Kośmider – 3 akcje, Pan Wojciech Popiołek – 9 akcji. Pozostali członkowie Rady Nadzorczej Banku oraz członkowie Zarządu Banku nie posiadają akcji ING Banku Śląskiego S.A. Na dzień przekazania do publicznej wiadomości raportu za I półrocze 2007 r. stan posiadania akcji ING Banku Śląskiego przez Członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku był analogiczny.

